

8. Sınıf Müzik Dersi Kapsamında Uygulanan Psiko- Motor Beceri Geliştirici Etkinlikler ile İlgili Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi

Neriman Soykunt

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Eğitim Programları ve Öğretim dalında Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Temmuz 2015
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Serhan Çiftçioğlu
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdür Vekili

Bu tezin Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü Yüksek Lisans gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Doç. Dr. Canan Perkan Zeki
Eğitim Bilimleri Bölüm Başkan
Yardımcısı

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü Yüksek Lisans gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Yrd. Doç. Dr. Başak Gorgoretti
Eş Danışman

Doç. Dr. Canan Perkan Zeki
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Prof. Dr. Bekir Özer

2. Doç. Dr. Canan Perkan Zeki

3. Yrd. Doç. Dr. Başak Gorgoretti

4. Yrd. Doç. Dr. Hasan Özder

5. Yrd. Doç. Dr. Bengi Sonyel

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, KKTC Temel Eğitim II. Kademe (ortaokul) 8. sınıf müzik dersi kapsamında kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler ile ilgili müzik öğretmenlerinin ve 8. sınıf öğrencilerinin görüşlerini inceleyerek bir durum saptaması yapmaktır. Araştırmada nitel yöntem olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu yöntemle hem müzik öğretmenleri hem de 8. sınıf öğrencileri ile bire bir görüşme yapılarak veriler toplanmıştır. Araştırmada on beş müzik öğretmeni ve kırk dört 8. sınıf öğrencisi ile çalışılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yapılarak araştırmacı tarafından analiz edilmiştir. Bulgulardan elde edilen bilgiler; okullarda kullanılmakta olan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin eksik olduğunu, bu etkinliklerin etkili ve verimli kullanılmadığını, materyal ve gerekli ortamın eksikliğinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle müzik dersinin gerektiği gibi işlenemediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: müzik eğitimi, psiko-motor beceri, beden perküsyonu, çalgı çalma, şarkı söyleme

ABSTRACT

The aim of this research is to investigate the views of 8th grade teachers' and students' on activities used for the development of psychomotor skills within the 8th grade music course offered at secondary school level in Turkish Republic of North Cyprus. This is a phenomenological study wherein qualitative research paradigm was used with an interpretivist approach. Qualitative data was collected through conducting semi-structured interviews with fifteen 8th grade music teacher and forty four 8th grade students. The qualitative data was analyzed through content analysis by categorizing and coding the recurring themes. The findings revealed that the activities used for the development of psychomotor skills are designed and used randomly depending on the preferences of the music teachers; hence are not applied at a required level in an efficient way. This is believed to be due to a lack of instructional materials and instruments, lack of an appropriate music class, lack of supervision and in-service training, and the attitude of both families and students towards music as course.

Key Words: music education, psycho-motor skills, body percussion, playing enstruments, singing

TEŞEKKÜR

Bu çalıŐmayı tamamlamamda bana sabır ve hoŐgörüyle yaklaşan ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen danışmanlarım Doç. Dr. Canan Perkan Zeki'ye ve Yrd. Doç. Dr. Başak Gorgoretti'ye sonsuz teşekkür ederim. Bu çalışmanın başlangıcından bitişine kadar geçen sürede rehberliklerini ve katkılarını esirgemedikleri için onlara minnettarım. Yardımlarını ve özellikle çalıŐmamız süresince göstermiş oldukları fedakârlıkları unutamayacağım.

Eğitim hayatım boyunca aldığım tüm kararları ve attığım adımları destekleyen ve her zaman yanımda olan aileme de sonsuz teŐekkürlerimi sunarım.

Son olarak araŐtırmama katkıda bulunan tüm arkadaşlarıma, bana vakit ayırıp görüşme yapan değerli müzik öğretmenlerine ve öğrencilerine teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
TABLO LİSTESİ.....	viii
1 GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	5
1.2 Araştırmanın Amacı.....	6
1.3 Araştırmanın Önemi.....	7
1.4 Sınırlılıklar.....	7
1.5 Varsayımlar.....	8
1.6 Tanımlar.....	8
2 KURAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1 Müzik Eğitiminin Tanımı.....	9
2.2 Müzik Öğretiminin Tanımı.....	12
2.3 Müzik Programı.....	16
2.4 Temel Eğitim 2. Kademedeki Müzik Öğretimi.....	17
2.5 Psiko-motor Beceri Nedir	22
2.5.1 Müzik Eğitiminde/Öğretiminde Psiko-motor Beceri Nedir.....	23
2.6 İlgili Yayın ve Araştırmalar.....	26
3 YÖNTEM.....	33
3.1 Araştırma Deseni.....	33
3.2 Katılımcılar.....	34
3.3 Veri Toplama Araçları ve Veri Toplama Süreci.....	34

3.4 Verilerin Analizi.....	35
3.5 Araştırmacının Rolü.....	36
4 BULGULAR.....	37
4.1 Araştırma Sorusu 1'e İlişkin Analizler.....	37
4.2 Araştırma Sorusu 2'ye İlişkin Analizler.....	56
4.3 Araştırma Sorusu 3'e İlişkin Analizler.....	64
4.4 Araştırma Sorusu 4'e İlişkin Analizler.....	73
5 SONUÇ VE TARTIşMA.....	96
5.1 Araştırmanın Özeti.....	96
5.2 Araştırma Sorusu 1'e İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	97
5.3 Araştırma Sorusu 2'ye İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	98
5.4 Araştırma Sorusu 3'e İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	99
5.5 Araştırma Sorusu 4'e İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	100
5.6 Öneriler.....	105
KAYNAKÇA.....	108
EKLER.....	120

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Araştırma Sorusu 1'e İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	37
Tablo 2: Araştırma Sorusu 1'e İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	48
Tablo 3: Araştırma Sorusu 2'ye İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	57
Tablo 4: Araştırma Sorusu 3'e İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	64
Tablo 5: Araştırma Sorusu 4'e İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	73
Tablo 6: Araştırma Sorusu 4'e İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	88

Bölüm 1

GİRİŞ

Müzik eğitimi, dünyada olduğu gibi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ve yakın çevremiz Türkiye Cumhuriyeti'nde (TC) de sürekli irdelenmekte ve gelişim göstermekte olan bir alandır. Bu konu üzerine farklı otoriteler tarafından farklı bakış açıları, farklı yaklaşımlar ve farklı tanımlar ortaya konulmaktadır. KKTC eğitimini ve doğal olarak KKTC 'deki müzik eğitimini etkileyen TC müzik eğitimcileri, konuya farklı bakış açıları getirmektedirler.

Uçan'a (2005) göre; müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin kazandığı müziksel davranışlarını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme, geliştirme, dönüştürme ve yetkinleştirme sürecini kapsar.

Müzik eğitimi sadece bilişsel değil, duyuşsal ve psiko-motor alanların da beraber kullanılması gereken bir alan olması bakımından önemlidir. Bu bağlamda, Şendurur ve Barış (2002) müzik eğitimini, bireyin devinişsel ve duyuşsal davranışlarındaki olumlu etkilerinin yanında, bilişsel öğrenmelerinde de büyük ölçüde rol aldığı; bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor davranışların birlikte kullanıldığı bir alan olarak savunmaktadır.

Müzik eğitimi, bireyde amaçlı olarak sanatsal, kültürel ve müzikal davranışlar kazandırma sürecidir. Bu kazanımlarla birlikte bireyde kalıcı değişimlerin meydana gelmesi beklenmektedir (Türkmen, 2010). Müzik eğitiminin amaçları içerisinde bireyin müziği hayatına katması, müzik ile günlük yaşayış biçimini geliştirmesi de yer almaktadır (Özeke, 2010).

Müzik öğretimi ise, bireye kendi yaşantısı aracılığıyla müziksel davranışlar kazandırmayı hedefler. Müzik öğretimi ile bireyin müziksel yaşamının daha verimli ve etkili olması gerektiği görüşü savunulmaktadır. Bunun sonucunda bireyin üretici, bilinçli ve yapıcı özellikler kazanması beklenir. Bu davranışları kazanma sürecinde birey; müzikle oynar, müzikle eğlenir, müzikle dinlenir ve müziksel çevresi ile etkileşim içinde olur. Bu hedeflerin gerçekleşmesi için; müzik öğretiminde aktif öğrenme yaklaşımı ve yöntemleri ile bireyin beden dilini kullanabilmesi, doğaçlama yapabilmesi, yaratıcılığını kullanabilmesi ve kendine güvenini geliştirebilmesi için etkili öğrenme ortamları yaratılmalıdır (Çevik, 2007). Çevik'in (1989) aşağıdaki yorumu bu görüşü destekler niteliktedir:

“Buna dayanarak, müzik derslerinin amacının müzisyen yetiştirmek değil, öğrencilere müziği anlayabilme, yorumlayabilme, farklı türleri kendi estetik ölçüleri ile değerlendirip eleştirebilme ve alışkanlık kazandırmak olduğunu söyleyebiliriz.” (s.23)

Müzik öğretimi, içsel bir süreç olmakla birlikte, bireyin müziksel öğrenmelerini de destekleyen ve bu öğrenmeleri sağlayan tüm dışsal olayların planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecidir. Verimli ve etkili bir müzik eğitiminin meydana gelebilmesi için müzik öğretiminin belirli hedeflere göre düzenlenmesi

gerekmektedir. İlköğretimde müzik eğitiminin en önemli boyutunu müzik öğretimi oluşturmaktadır. Müzik öğretiminin içeriği bireyin amaçlarına ve beklentilerine uygun olarak hazırlanmalıdır. Bu amaçlar ve beklentiler ise, bireyin içinde bulunduğu psiko-sosyal, psiko-seksüel, bilişsel ve duyuşsal gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak saptanmalıdır. Böylece müziksel öğrenme düzeyi yüksek, katılım etkin ve öğrenme verimli olur. Eğer hazırlanan müzik öğretim içeriği bireyin amaçlarını gerçekleştiriyor ve beklentilerini karşılamıyorsa, müziksel öğrenme gerçekleşemez. Bu durumda, müzik öğretiminin bireyin beklenti ve amaçlarına uygun şekilde cevap verebilmesi için, müzik öğretmenlerine büyük rol düşmektedir. Bu bağlamda müzik öğretmeninden beklenen; müzik eğitim programına ve mevcut öğrenci profilinin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde sınıf ortamını düzenlemektir (Yıldız, 2002).

Müzik derslerinde müzik bilgilerinin sadece geleneksel yöntemlerle öğretildiği, nota ve şarkı öğretiminin yetersizliği ve bu yöntemlerin araç değil amaç olarak kullanılması günümüzde müzik eğitimini olumsuz yönde etkileyen etmenler olarak karşımıza çıkmakta, derslerde psiko-motor etkinliklere yer verilmemesi, öğrencinin yaratıcılığını ortaya koyabileceği doğaçlama tekniğinin kullanılmaması, birlikte müzik yapmaya önem verilmemesi, okul yönetiminin ve ailelerin müzik dersine karşı olan bakış açılarının olumsuzluğu, materyal eksikliği, akademik başarıya sanattan daha fazla önem verilmesi gibi nedenler de müzik eğitiminin amacına ulaşmasını engellemektedir (Gürgen, 2009).

Müzik, çalgı çalarak, şarkı söyleyerek, dinleyerek, kısacası yaparak yaşayarak öğrenilir. Sadece kuramsal bilgilerin verildiği müzik dersinin yeterli olması beklenemez. Bu nedenle müziğin öğrenciyi müzik yapma-yaratma sürecine

yönlendirerek öğretilirse çok daha etkili olacağına inanılır. Müzik öğretmenlerine düşen en önemli görev ise, öğrencilerini yaratıcı ve nitelikli etkinliklere yönlendirmektir. Aynı zamanda müzik öğretmenin, müzik bilgi ve becerileriyle donanımlı olması, yönlendirebilen, yaratabilen ve estetik duyguları geliştirebilen niteliklere sahip olması beklenmektedir. Nitelikli bir müzik öğretmeninden; öğrencilerinde var olan olguları bilmesi, öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerine imkân vermesi, öğrencilerinde müzik yaşantısı ve alışkanlığı oluşturup müzikten zevk almalarını sağlaması beklenilir. Aynı zamanda öğrencilere kazandırılmak istenen müzik bilgilerini söyleme, çalma, hareket etme ve dinleme yoluyla yaşantılarına katmalı, yaratmalarına imkân sağlamalı ve bu bilgileri uygulamalarını teşvik etmelidir (Özeke, 2010).

Müzik öğretmenin bu rolleri üstlenebilmesi için mevcut ya da tasarlanan müzik eğitim ve öğretim programlarının uygun altyapı ve ortamları oluşturacak şekilde tasarlanması öngörülmektedir. Program geliştirmenin öğelerinden olan eğitim-öğretim durumlarının (yöntem, teknik, materyal...) hem öğretmene hem de öğrencilere uygun rolleri üstlenebilecekleri şekilde düzenlenmesi tasarlanan müzik eğitimi ve öğretimi programlarının etkili uygulanmasına olanak sağlayacaktır. Bu bağlamda, Çevik (2007) müzik öğretiminde aktif öğrenme yaklaşımı ve yöntemleri ile öğrencilerin kendine güveni, yaratıcılığı, beden dilini kullanabilmesi ve doğaçlamaya yer verebilmesi için etkili öğrenme ortamları yaratılması gerektiğine değinmiştir. Bu nedenlerden dolayı öğrenmenin bilişsel ve duyuşsal boyutta gerçekleşebilmesi için psiko-motor boyutunun da etkili bir biçimde ele alınıp eğitim-öğretim programlarına uygun bir şekilde aktarılması verimli sonuçlar doğurabilir.

Türkiye’deki müzik derslerine bakıldığında ise; derslerde çoğunlukla aktarmacı yani geleneksel öğretim yapılmakta, dersler öğrencilerin sıralarda birbirini görmeyecek şekilde ve hareketsiz oturdukları, öğretmenin anlattıklarını dinledikleri ya da dinliyormuş gibi yaptıkları bir ortamda gerçekleşmektedir (Gürgen, 2009). Günümüz müzik eğitiminde çoğunlukla öğrencilerin hareket etmeden bir şeyleri öğrenmeye zorlandıkları bir eğitim sisteminin egemen olduğu söylenebilir. Öğrencilere doğrudan konunun anlatıldığı derslerde verilen bilgi, çok yüzeysel kalmakla birlikte, kalıcı bir öğrenme de gerçekleşmemektedir. Bu nedenle kalıcı öğrenmenin sağlanabilmesi için ise aktif eğitim sistemine geçilmesi gerekmektedir (Çevik, 2007; Gürgen, 2009; Tokinan ve Bilen, 2011). Aktif eğitim sisteminde müzikten bilgiye gidilerek hem kalıcı öğrenme sağlanmış hem de öğrencinin bilgiyi kendisinin keşfetmesine imkân sağlanmış olacaktır (Çevik, 2007).

1.1 Problem Durumu

Program geliştirme, bir programın tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve yeniden düzenlenmesidir (Erden, 1993). Program değerlendirme konusunda programın çeşitli öğelerini ele alan birçok yaklaşım ve model vardır (Oliva, 1988; Ornstein ve Hunkins, 1988; Stufflebeam ve Shinkfield, 2007). Eldeki çalışmada programın süreç boyutu ele alınarak bir program değerlendirme çalışması yapılmıştır. KKTC’de uygulanmakta olan 8. sınıf müzik dersi programının psikomotor becerilerin kazandırılmasına yönelik programın uygulama boyutunda nelerin yapıldığının belirlenmesine çalışılmıştır.

Müzik eğitiminin öneminin ve anlamının kavranabilmesi ve içselleştirilebilmesi için, öğrencilerin müzik derslerinde aktif olmaları ve yaparak-yaşayarak öğrenmeleri önem arz etmektedir. Bu noktada, psiko-motor beceriler ve etkinlikler de büyük önem

kazanmaktadır. Fakat günümüz müzik eğitiminde bu tür etkinliklere pek fazla önem ve yer verilmemesi, program geliştirme alanında da en fazla değinilen ve temel öğeler olan ‘Hedef’ ve ‘Eğitim-Öğretim Durumları’ öğelerinin yeniden gözden geçirilmesine neden olmaktadır. Müzik eğitiminin esas amacı, yukarıda da değinildiği gibi, öğrencilere müziği sevdirmek ve onların müziği alışkanlık haline getirmelerini sağlamaktır. Bunu gerçekleştirebilmek için ise psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin ders esnasında daha fazla kullanılmasının, hatta bilgiden müziğe gidilen bir yöntem değil, müzikten bilgiye gidilen bir yöntemin (tümevarım) benimsenmesinin daha verimli ve etkili bir müzik öğretiminin gerçekleşmesine yardımcı olacağı söylenebilir (Gürgen, 2009).

Bu durumda KKTC Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı İlköğretim 2. kademe, 8. sınıfta uygulanmakta olan müzik programında psiko-motor becerilerin geliştirilmesi için sınıf-içi etkinlikler olarak neler yapıldığının belirlenmesi ve bunların geliştirilmesi müzik programının yeniden düzenlenmesini sağlaması açısından önemlidir.

1.2 Araştırmanın Amacı

Araştırmanın gerçekleştirilmesindeki temel amaç; 8. sınıf müzik dersi kapsamında uygulanan psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler ile ilgili öğrenci ve müzik öğretmenlerinin görüşlerini saptamaktır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranacaktır:

1. 8. sınıf müzik dersi kapsamında uygulanan psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler nelerdir?
2. 8. sınıf müzik öğretmenlerinin müzik dersi kapsamında uyguladıkları psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler ile ilgili görüşleri nelerdir?

3. 8. sınıf müzik dersi alan öğrencilerin müzik dersi kapsamında uygulanan psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler ile ilgili görüşleri nelerdir?
4. Müzik öğretmeni ve öğrenciler açısından 8. sınıf müzik dersi kapsamında uygulanan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin uygulanması ile ilgili karşılaşılan zorluklar ve önerileri nelerdir?

1.3 Araştırmanın Önemi

Bu araştırma KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim 8. sınıf öğrencilerine ve müzik öğretmenlerine uygulanması ve bu alanda henüz bir çalışmanın yapılmamış olması bakımından önem arz eder niteliktedir. Ayrıca araştırmada, gelişim dönemine denk gelen 8. sınıf öğrencileri ile yapılan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerde karşılaşılan zorluklara müzik öğretmenlerinin geliştirdiği çözüm önerileri ve alternatif etkinliklerin de yer alması diğer müzik öğretmenlerine ışık tutması bakımından da önemlidir.

Ayrıca bu araştırma, şu an Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ve Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Öğretim Programları (TEPG) projesi kapsamında geliştirilmekte olan müzik eğitim ve öğretim programlarına da veri sağlaması bakımından önem arz etmektedir.

1.4 Sınırlılıklar

Bu çalışma;

- 2014-2015 öğretim yılı,
- Gazimağusa ve İskele ilçelerine bağlı ortaokullar (Temel Eğitim 2. kademe),
- Çalışmaya katılan müzik öğretmenleri ve 8. sınıf öğrencileri,
- Öğretmen ve öğrencilerin görüşme sorularına verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

1.5 Varsayımlar

Bu araştırmanın dayandığı varsayımlar şunlardır:

- Çalışmaya katılan müzik öğretmenleri ve 8. sınıf öğrencileri görüşlerini samimi bir şekilde açıklamışlardır.

1.6 Tanımlar

Bona: Notaları konuşur gibi, tek bir sestem ritimsel bir şekilde okuma yöntemidir (Özgür ve Aydoğan, 2009).

Solfej: Bir müzik eserini, notaların adı, süresi, hızı, gürlüğü ve ayrıntılarıyla müziksel bir şekilde seslendirme yöntemidir (Özgür ve Aydoğan, 2009).

Drama: Bir olayı, bir olguyu veya bir yaşantıyı beden diliyle ifade etmektir (Morgül, 1999).

Bölüm 2

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde; müzik eğitimi ve müzik öğretimine ilişkin tanımlar yer almaktadır. Ayrıca müzik öğretim yöntemlerinden, müzik öğretiminde ölçme-değerlendirme yaklaşımlarından, müzik öğretim programlarından, Temel Eğitim 2. kademedeki müzik öğretiminden, psiko-motor becerilerden ve müzik eğitimi/öğretimindeki psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerden de bahsedilmektedir.

2.1 Müzik Eğitiminin Tanımı

Uçan (2005), müzik eğitimini; müziksel bir davranış kazanma, o davranışı değiştirme, geliştirme ve kalıcı bir davranış değişikliği oluşturma süreci olarak tanımlamaktadır. Şendurur ve Barış (2002) ise müzik eğitimini; bireyin duyuşsal ve psiko-motor davranışlarının bilişsel alan ile buluştuğu ve bu üç alanın bir arada kullanılarak öğrenmenin tam anlamıyla gerçekleştiği bir alan olarak tanımlamaktadırlar.

Yapılan araştırmaların birçoğu müzik eğitimini, bir müziksel davranış kazanma, değiştirme, geliştirme olarak ele alırken; bazı araştırmalar ise müzik eğitimini sadece müziksel açıdan değil, kültürel, psiko-sosyal, sanatsal ve toplumsal açıdan da ele alarak, müzik eğitiminin her biriyle alakalı olduğunu ve müzik eğitimi ile bireyin yaşantısında kalıcı değişimlerin olabileceğini vurgulamaktadır (Uçan, 2005). Müzik eğitimi, bireye amaçlı olarak davranış değişiklikleri kazandırırken, diğer yandan bireyde oluşan bu davranış değişikliklerinin toplumu, kültürü ve sanatı da etkileyeceği görüşü ileri sürülmekte, müzik eğitimi ile bireyin sanatsal yaşamı olgunlaşmakta ve

birey psiko-sosyal bakımdan gelişirken, bireyde temel alınan müziksel yaşantının bu süreci etkileyeceği ve müziksel yaşantısının da buna göre şekillenip gelişeceği savunulmaktadır (Canbay, 2007; Say, 2002). Bu süreçte müzik eğitimi alan bireyin müzik yaşantısı ve hedefleri doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenerek, belirli müziksel hedeflere ulaşması beklenmektedir. Müzik eğitimi ile müziksel çevresi gelişen birey, daha sağlıklı, daha düzenli ve daha etkili bir sürece girerek kendi müziksel yaşantısını çok daha verimli bir şekilde sürdürebilmektedir (Uçan, 2005).

Müzik eğitiminin görevi yukarıda da bahsedildiği gibi bireyde müziksel davranış değişikliği oluşturmaktır. Fakat bu süreçte birey çok daha farklı değerlere kavuşarak kendini geliştirmektedir. Müzik eğitiminin en önemli rolü bireyin kendini tanımasına ve müziksel çevresiyle sağlıklı bir iletişim kurmasına yardımcı olmasıdır. Bunun yanında müzik eğitimi; bireyin özgüvenini geliştirmesine, kişiliğini şekillendirmesine, yaşamını zenginleştirmesine, daha sağlıklı ve mutlu yaşama olanağı sağlamasına, bireyin etik ve estetik değerlere sahip olmasına, dikkatini toplamasına, kendini anlaması ve anlatmasına, bireyin ufkunu ve müziksel bilgisini geliştirmesine de yardımcı olmaktadır (Şenel, 1994; Uçan, 1985; Uçan, 1997).

Müzik eğitimi ile bireyin aşağıdaki özellikleri de kazanması beklenir (Çilingir, 1990; Kocabaş ve Selçioğlu, 2003; Özen, 2004; Stevens, 1998; Uçan, 2005; Yavuzer, 2001):

- Sorumluluk duygusu kazanmak
- Yaratıcı düşünmek
- Çevreye duyarlı olmak
- Müziksel çevresine uyum göstermek
- Müzik kültürü oluşturmak

- Toplumsallaşmak
- Üretici bir birey olmak
- Bağımsız düşünme becerisi kazanmak
- Bilinçli bir müziksel tüketici olmak
- Problem çözmede esnek düşünmek
- Beceri kazandırmak
- Bilinçli eleştirme becerisi kazanmak
- Estetik ve etik değerlendirme becerisi kazanmak
- Müziksel yorumlamak
- Müziksel algı kazanmak
- Kapasitelerini keşfetmek ve geliştirmek

Bireyin yukarıda bahsedilen özellikleri kazanması için sağlıklı bir müzik eğitimi alması gerekmektedir. Bireyi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirmek için bir yandan müziği öğretirken sevdirmek ve bireyin beğeni düzeyini yükseltmek de önemlidir. Bu gibi özellikleri kazanan bireyin daha sonrasında kendini geliştirmesi ve üretken bir birey olması beklenmektedir. Müzik eğitiminin amacı sadece müzisyen yetiştirmek olarak algılanmamalıdır. Müzik, bireyin sanatsal düşünmesine yardımcı olmakla beraber, kişiliğini de ona göre şekillendirmesine yardımcı olan en önemli sanat dallarından biridir. Verimli ve etkili müzik eğitimi almış bir birey toplum içerisinde nitelikli bir kişilik sergilerken, bir yandan da içinde bulunduğu toplumu şekillendirmekte önemli bir rol oynamaktadır (Bilen, 1995; Çilden, 2001; Kocabaş, 1997; Öz, 2001).

Yapılan birçok araştırmada müzik eğitiminin bireyin gelişiminde önemli rol oynadığı ve müzik eğitimi ile toplumda daha nitelikli bireyler yetiştiği görüşü savunulmakta ve

müzik eğitiminin çocukluktan itibaren bireyin hayatında olması gerektiği birçok araştırmacı tarafından belirtilmektedir. Platon (2006), bireyi çocukluktan itibaren güzele yönlendirmek için müziğin önemli bir role sahip olduğuna, müzik eğitiminin bireyi yücelttiğine ve güzelleştirdiğine, müziğin hayatın her evresinde olması gerektiğine değinmiştir. Aristoteles (2006) ise, müziği iyiliğin ta kendisi olarak görmekte ve bireyin bu erdemi kazanmak için müziğe başvurması gerektiğine inanmaktadır. Müziğin sadece okulda verilen eğitim ile tam anlamıyla kazanılmayacağını, müziğin hayatımızın her evresinde olması ile bu erdeme sahip olunabileceğini savunmaktadır (Akt. Saruhan, 2008).

2.2 Müzik Öğretiminin Tanımı

Bu kadar önemli görülen müzik eğitiminin nitelikli bir şekilde verilmesi için müzik öğretimi ve müzik öğretim yöntemleri önem kazanmaktadır. Çevik (2007), müzik öğretimini; bireye kendi yaşantısı yoluyla müziksel davranışlar kazandırma süreci olarak tanımlamaktadır. Müziksel davranış olarak bahsedilen kazanımları Uçan (2005), aşağıdaki şekilde sıralamıştır:

- Müziksel işitme- okuma- yazma
- Şarkı söyleme
- Çalgı çalma
- Müzik dinleme
- Müziksel yaratma
- Müziksel bilgilenme
- Müziksel beğeni geliştirme
- Müziksel kişilik kazanma
- Müziksel duyarlılığı artırma
- Müzikten yararlanma

- Müziksel iletişim ve etkileşimde bulunma

Bireyin yukarıda sıralanmış olan müziksel davranışları kazanabilmesi için, belli eğitim- öğretim programlarına dayalı öğretim yöntemleri kullanılmaktadır.

Müziksel davranışların kazanılması için müzik eğitiminde kullanılan aktif öğrenme yaklaşımları; Orff, Dalcroze, Kodaly ve Suzuki yöntemleridir. Bu yöntemlerden özellikle Orff ve Dalcroze yöntemi müzik eğitimi içerisinde en çok tercih edilen yöntemler olmakla birlikte, tüm yöntemler gerekli müziksel davranışların kazanılmasında etkilidir.

Orff Yaklaşımı; Alman besteci ve müzik eğitimcisi Carl Orff tarafından geliştirilen, dünyada ve ülkemizde müzik derslerinde oldukça yaygın kullanılan pedagojik bir yaklaşımdır. Aktif öğrenme/yaşayarak öğrenme temeline dayalı olan bu yöntem ile bireyin yaratıcılığını kullanmasını sağlamak en önemli hedeflerden biridir. Doğaçlama ve yaratıcılık Orff öğretisinde önemli bir yer tutmaktadır. Tüm vücudunu kullanarak hareket eden, dans eden, yaratıcılığını ortaya çıkaran, bireysel anlatıma fırsat veren ve tüm duyular tarafından algılanan etkinlikleri içermektedir. Orff yaklaşımı, birçok müzik eğitimcisi tarafından; konuşma, şarkı söyleme, çalma, dans etme ve hareket etme yolu ile müziğin tüm yapı taşlarını organize eden bir yaklaşım olarak ifade edilmektedir. Bu yaklaşım bireylerin, hareket oyunları, şarkı söyleme, vurmali çalgıları kullanma ve drama yapma gibi müziksel yeteneklerini geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Orff öğretisinin özelliği, bireye özgürce hareket etme fırsatı vermesi, doğaçlama yapması ve kendini müzikle ifade edebilmesine olanak sağlamasıdır. Ayrıca müziksel anlatımın müzik eğitiminde oyunla birlikte kullanılması, aktif ve kalıcı öğrenmeyi de sağlamaktadır. Bu bakımdan Orff yaklaşımı

günümüz müzik eğitiminde de çokça tercih edilmekte ve kullanılmaktadır (Çevik, 2007; Gürgen, 2009; Taylor, 2004).

Dalcroze yöntemi; İsveçli besteci Emile-Jacques Dalcroze tarafından geliştirilen, zihin ve beden arasındaki uyumun doğaçlama ile ifade edilebileceğine dayanan bir yöntemdir. Bu yöntem hareket odaklıdır ve birey hareketleri ile kendini ifade etmeyi öğrenir. Dalcroze yöntemi, aynı zamanda hareket yoluyla müzikal kavramları öğretmeyi hedefler. Müzikal anlamda kendini ifade edebilmek için müziksel kavramların da bilinmesi gerektiğine, bunun da öğrenilmesinde Dalcroze yönteminin etkili olacağına değinilmiştir. Bu yöntem günümüz müzik eğitiminde de özellikle İlköğretimde tercih edilmekte ve kalıcı öğrenmede etkili olmaktadır (Çevik, 2007; Özal, 2007).

Kodaly yöntemi; Macar besteci Zoltan Kodaly tarafından geliştirilen ve müzik ile halk dansını birleştiren bir yöntem olup, şarkıların dans eklenerek oyunlaştırılmasını sağlayan bir yöntemdir. Bu yöntem ile bireyin hayatında var olan olgulardan yola çıkılarak müzik öğeleri öğretilmeye ve otantik halk müzikleri ve oyunlar, tekerlemeler ve şarkılarla yöntemin çok daha kalıcı olması sağlanmaktadır. Günümüz müzik eğitiminde özellikle geleneksel müzik eğitimi konularında tercih edilen bir yöntem olup, aktif ve kalıcı öğrenmenin sağlanmasında da önemli bir yere sahiptir (Çevik, 2007; Özeke, 2007).

Suzuki yöntemi; Japon kemancı, pedagog ve eğitimci Shinichi Suzuki tarafından geliştirilmiş ve müziğin insanın ana dili gibi olduğuna, bu yüzden de müziğe küçük yaşta başlanması gerektiğinin vurgulandığı bir çalgı eğitimi yöntemidir. Daha çok bireyin kulağını geliştirmeye yönelik olan bu yöntem, dinleme ve çalgı çalma eğitimi

ile devam eder ve sonrasında ise öğrenme nota bilgisi ile pekiştirilir. Çalgı eğitimi 5 yaşından önce başlamakta ve uygun teknik ve müzikalitenin birleşimiyle müzik eğitimi kalıcı olmaktadır (Çevik, 2007; Özal, 2007).

Yukarıda da bahsedildiği gibi müzik öğretim yöntemleri müziği en etkili şekilde öğretebilmeyi amaçlamaktadır. Bilginin öğrenilmesinde, içselleştirilmesinde, kalıcı olmasında, pekiştirilmesinde ve benimsenmesinde etkili olan bu yöntemler günümüz müzik derslerinde de tercih edilmekte ve müzik eğitim programlarında yer almaktadır.

Bahsedilen yöntemlerin ve müzik eğitiminin değerlendirilmesinde kullanılan bazı müzik değerlendirme ölçütleri vardır. Bunlardan en önemlisi, performans değerlendirmesidir.

Performans değerlendirmesinin yapılabilmesi için belli başlı noktalara dikkat etmek gerekmektedir. Uçan'a (2005) göre 3 yaklaşım ile performans değerlendirilebilir: Süreç değerlendirmesi, ürün değerlendirmesi, süreç ve ürün değerlendirmesi.

Süreç değerlendirmesi daha çok netice ile değil, müzik eğitimi sırasındaki tüm davranışları dikkate alarak yapılır. Davranışı gözleme veya gözlem değerlendirmesi de denilebilir. Sınıf içerisinde yapılan tüm etkinliklerin, performansların dikkate alınmasıyla yapılan bu değerlendirme aslında eğitim sistemimiz içerisinde eksik kalmakla beraber, öğretmenler ve eğitim sistemi tarafından uygun da bulunmamaktadır. Ama müzik dersi için yapılması gereken ve en sağlıklı değerlendirme şekli olarak kabul edilmektedir. Ürün değerlendirmesi, süreç ile değil, süreç sonunda ortaya çıkan netice ile ilgilidir. Ürün değerlendirmesi yapmak için performansın sonunda elde edilecek bir ürün ortaya çıkması gerekmektedir. Sınavlar,

ürün değerlendirmesinin en yaygın olanlarıdır. Eğitim sistemimiz içerisinde de en çok tercih edilen değerlendirme şeklidir denilebilir. Süreç ve ürün değerlendirmesi ise hem davranışı/performansı inceleme hem de sonunda çıkan ürünü değerlendirme yaklaşımıdır. İkisinin bir arada olması bir bakıma hem sürecin verimli kullanılması gerektiğini göstermekte, bir yandan da ürünün kalitesini artırmaktadır. Eğitim sistemimiz içerisinde özellikle müzik eğitiminde bu değerlendirme şeklinin kısmen kullanıldığı söylenebilir (Uçan, 2005).

Bahsedilmekte olan performans değerlendirme yaklaşımlarından hangisinin kullanılacağı, performansın niteliğine, eğitimin düzeyine, ölçmenin amacına ve eldeki olanaklara da bağlıdır.

2.3 Müzik Programı

İlkretim okulları için KKTC Milli Eğitim Bakanlığınca 2006 yılında düzenlenen müzik dersi ğretim programında, belli başlı müzik türlerinin hepsine yer veren, milli birlik ve beraberliğimizin vurgulandığı, bilgiyi pekiştiren ve geliştiren, temel müzik bilgisi ve müzik kültürü kazandıran, temel müzik repertuarına sahip bir içerik gözlemlenmektedir. Müzik programı müziğin her boyutunun ele alınıp gerçekleşmesi ve böylece bireyin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor becerilerinin bir bütün olarak gelişmesini öngörmektedir (şahin ve Aksüt, 2002).

Müzik programı, bireyde müzikle ilgili beklenen davranış değişikliklerini ve öğrenmeleri gerçekleştirmeye yönelik tüm etkinlik ve düzenlemeleri kapsamaktadır. Bu bakımdan çok kapsamlı, çok yönlü ve çok boyutludur. Uçan'a (2005) göre müzik eğitim programının kapsadığı alt programlar ise şunlardır:

“müzik öğretim programı, müzik ders programları, bireysel ve toplu dinleti vb. etkinlik programları, müzikle ilgili ders dışı çalışma, kurs ve eğitsel kol programları, müzikle ilgili destekleyici hizmetler programları, müzikle ilgili yönetim ve işleyiş programı, müzikle ilgili yönetmelik ve yönergeler.” (s. 34)

Müzik eğitim programı bunların hepsini kapsayan bir bütündür. Müzik eğitim programının en önemli basamağını müzik öğretim programı oluşturmaktadır. Müzik öğretim programı, önceden tasarlanmış ve gerçekleştirilmiş müziksel öğrenim/öğretim etkinliklerinin bir bütünüdür. Uçan’a (2005) göre ise bir müzik öğretim programı şu ana öğelerden oluşmaktadır:

“hedef, hedef davranışlar, içerik, öğretme-öğrenme durumları, sınama-ölçme durumları, değerlendirme.” (s. 35)

Bir müzik öğretim programı, bireye kazandıracığı özellikler yani hedefler doğrultusunda, yukarıda bahsedilen tüm ana öğeler kullanılarak verilmelidir. Müzik öğretimi; erişilecek olan hedefler, bu hedeflerin her birine ilişkin oluşturulan hedef davranışlar, hedef davranışlarla alakalı olan içerik ve konular, hedef davranışları kazandırmaya yönelik etkinliklerden oluşan öğretme-öğrenme durumları, hedef davranışların kazanılıp kazanılmadığına dair yapılan sınama-ölçme durumları ve programın kullanılabilirliğini ve etkililiğini ölçmeye yönelik değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır (Uçan, 2005).

2.4 Temel Eğitim 2. Kademedeki Müzik Öğretimi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde pek fazla irdelenmeyen müzik eğitiminin ele alınarak çağdaş ülkelerin düzeyine getirilmesi için uzun çalışmalar yapılmıştır. KKTC

Milli Eğitim Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının 2006 yılında ‘Temel Eğitim Müzik (1-8 sınıflar) Dersi Öğretim Programı Oluşturma’ ile ilgili aldığı karar üzerine, müzik öğretim programı tasarlanmaya ve geliştirilmeye yönelik adım atılmış ve oluşturulan yeni program 2007 eğitim öğretim yılında kullanılmaya başlanmıştır (KKTC MEB, 2006). Günümüzde ise Doğu Akdeniz Üniversitesi ve KKTC Milli Eğitim Bakanlığının ortak TEPG projesi ile müzik öğretim programı yenilenmekte ve iyileştirilmektedir. Hazırlanan yeni programın 2017 eğitim-öğretim yılında yürürlüğe girmesi planlanmaktadır.

KKTC MEB tarafından 2006 yılında düzenlenen ve 2007 Eğitim-öğretim yılında kullanılmaya başlanan Temel Eğitim müzik dersi öğretim programı şu ana basamaklardan oluşmaktadır:

‘giriş, müzik eğitim ve öğretiminin amaçları, yöntemler, programın ilkeleri, öğrenme yaşantıları, genel müzik becerileri, müzik öğrenme ve çalışma becerileri, sınıf ve düzeylere göre müzik gelişimi, ünite ve konular, ölçme değerlendirme, öğretme-öğrenme süreçleri, hedeflenen kazanımlar ve kaynaklar...’ (KKTC MEB, 2006).

KKTC’de 2006 yılında hazırlanan ve 2007 eğitim-öğretim yılında yürürlüğe giren müzik dersi öğretim programı şu ana ilkelere oluşmaktadır:

1. Bu program ilk ve ortaokul müzik eğitimini bir bütün olarak kapsamaktadır.
2. Program ulusal kültürümüzü temel olarak almakta, toplumsal kültürün evrensel kültürle birleşmesini amaçlamaktadır.

3. Programda üniteler 1. sınıftan 8. sınıfa kadar birbirine dayalı ve aşamalı olarak dinleme (analiz, eleştirel düşünme), uygulama (söyleme, çalma, hareket, müziksel okuma, müziksel yazma), yaratma (analiz, eleştirel düşünce, yeniden buluş), dönüştürme (müziği başka anlatım biçimlerine dönüştürme) ve yorumlama etkinlikleri üzerine kurulmuştur.
4. Bu etkinlikler programda birbirini destekleyici, tamamlayıcı ve bütünleyici etkinlikler olarak düşünülmüştür. Kazandırılacak davranışlar bu özellikler göz önünde tutularak belirlenmiş, geliştirilmiş ve zenginleştirilmiştir.
5. Programda müzik dersinin konuları ile diğer dersler arasında disiplinler arası bir yaklaşım izlenmiştir.
6. Programın uygulamasında bir önceki sınıfta öğrenilenler (konular, şarkılar, dinletilen ezgiler vb.) bir üst sınıfta tekrar edilmektedir. Her bir sınıf çalışmaları bir önceki sınıflarda yapılacak çalışmalar ve içerikle bağlantılıdır.
7. Program, her Temel Eğitim düzeyinde öğrenim gören çocuğu bu programı gerçekleştirme yetisine sahip görmektedir.
8. Program Temel Eğitim sonunda her öğrencinin çalma, söyleme, dinleme ve yaratma ile ilgili geniş bir müzik dağarcığına sahip olmasını esas almaktadır.
9. Müzik derslerinde yapılacak etkinlikler, konular ve öğretilecek şarkılar belirli gün ve haftalar ve diğer derslerle bağlantılıdır.
10. Program İlköğretim sınıf çalgısı olarak ritim ve vürmalı ezgi çalgılarını bireysel çalgı olarak da blok flüt, gitar, keman ve orgu öngörmüştür.

11. Müzik dersinin işlenişinde konunun özelliğine göre çok çeşitli genel ve özel yöntem ve tekniklerine yer verilecektir. (Orff, Dalcroze, Kodaly... vs.)
12. Programda eğitici niteliği yüksek, öğrenci düzeyine uygun, prozodisi doğru Türkçe şarkı öğretiminin yanında, öğrencinin kültürel gelişimini zenginleştirici, yabancı dil gelişimini destekleyici İngilizce ve diğer dünya dillerinden örneklerle de yer verilecektir.
13. Şarkı öğretimi İlköğretim 1. ve 2. sınıfında işitme yoluyla, diğer sınıflarda ise işitme ve notayla yapılacaktır.
14. Programda 3. sınıfta başlatılacak notayla öğretime hazırlık olması için seslerin özellikleri 1. ve 2. sınıfta harf, sayı, grafik, renk, şekil ve sembollerle gösterilecektir. Daha sonraki sınıflarda bu metotlara ihtiyaç duyuldukça geri dönecektir.
15. Her öğrenci tek tek sınanıp, değerlendirilmesinin yanında çok küçük ve büyük gruplarla sınanıp, gözlenip, değerlendirilmesine ağırlık verilecektir.
16. Programda müzik dersinin değerlendirilmesinde öğrencinin gelişimi, tutumu çabası ve ilgisi değerlendirmede önemli olarak ele alınacak ve her olumlu davranış değişikliği değerlendirilmeye yansıtılacaktır.
17. Programda müzik dersinde öğrencinin kültürel ve sanatsal gelişimi, eleştirel düşünme ve estetik kazanımları göz önünde bulundurularak, müziksel yaratıcılıklarının ortaya çıkarılarak geliştirilmesi sağlanacaktır.
18. Sınıfların her yılsonunda müzik etkinlikleri ile ilgili gösteriler yapmaları sağlanacaktır.

19. Her ay bir Türk veya dünya müziği (ayın bestecisi) tarih, dönem, stil, yaşayış vb. özellikleri ile ele alınacak ve bu okul içinde çeşitli etkinliklere yansıtılacaktır.
20. İleri müzik yeteneği gösteren öğrencilerin yeteneklerinin ortaya çıkması için özel önlemler alınarak, ek program ve uygulama yapılarak gelişmesi sağlanacaktır.
21. Program ülkemiz müzik eğitiminin gerekleri ve gerçekleri doğrultusunda K.K.T.C. Türk Milli Eğitimini geliştirmek ve çağdaş dünyanın eğitim gereksinimlerini karşılamak düşüncesi ile ele alınmıştır (KKTC MEB, 2006).

Temel Eğitim kademesinde verilen müzik dersi öğretim programının temel amaçları ise şu şekilde sıralanmıştır:

Öğrencileri;

1. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı bir şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek,
2. İlgi istek ve yetenekleri doğrultusunda geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplum mutluluğuna katkıda bulunacak bir duruma getirmek,

3. Araştıran, sorgulayan bireyler olarak yetişmelerini sağlamak,
4. Bireysel gereksinimleri doğrultusunda, öğrenmelerini kolaylaştıran ve yeteneklerini en üst düzeyde kullanmalarına olanak tanımak,
5. Her bireyin sosyal, fiziksel, zihinsel ve duygusal açıdan bir bütün olarak gelişmesini ve kendini gerçekleştirmesini sağlayan eğitim ortamlarını oluşturmak ve sunmak,

Ayrıca öğrencilerin;

6. Bilinçli bir müzik dinleyicisi olabilmelerini,
7. Müziğin dilini okuyup yazabilmelerini,
8. Türkçe, İngilizce ve diğer dillerdeki şarkı dağarcığına sahip olmalarını,
9. Müzik yapma ve yaratmayı yaşamlarının bir parçası haline getirmelerini sağlamaktır (KKTC MEB, 2006).

Yukarıda bahsedilmekte olan ve müzik öğretim programının ana amaçlarını oluşturan müziksel davranış kazanma ve geliştirme kazanımları, sadece teorik bilgi ve düzey ile öğretilmemekte, daha etkili ve kalıcı öğrenmenin sağlanabilmesi için psiko-motor beceri geliştirici etkinliklere başvurulmaktadır. Müzik dersinin ana öğelerinden birini oluşturan psiko-motor davranışlar, ders esnasında veya sonrasında müzik öğretmenleri tarafından da geliştirilmeye çalışılmaktadır.

2.5 Psiko-Motor Beceri Nedir?

Psiko-motor alan, zihin ile kasların birlikte kullanılması ile ortaya çıkan davranışları temsil etmektedir. Psiko-motor davranışlar zihin ile kasların birlikte çalışması ile ortaya çıkar ve psiko-motor becerileri oluşturur. Bu becerilere; yürümek, konuşmak,

yazı yazmak, koşmak, gitar çalmak, futbol oynamak... gibi beceriler örnek verilebilir (Karacan, 2014).

2.5.1 Müzik Eğitiminde/Öğretiminde Psiko-motor Beceri Nedir?

Müzik eğitiminin en önemli amaçlarından biri de önceden belirlenmiş olan özellikleri oluşturacak becerileri bireylere kazandırmaktır. Bireylere kazandırılmak istenen özellikler Bloom ve arkadaşlarının önerdiği taksonomiye göre üç temel alan olarak belirlenmiştir. Bunlar; bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor beceri alanlarıdır. Bu alanlar birbirleri ile bağlantılı bir şekilde yürütülmeli ve birbirlerini tamamlayacak şekilde verilmelidir. Bu üç alanın herhangi birinin yer almadığı veya diğerlerine göre daha az yer aldığı öğretim programlarının, bireyin gelişimini tam olarak sağlayabileceği düşünülemez (Akt: Yıldız ve Bayram, 2006).

Eğitim tarihi boyunca birçok yenilikçi görüşler ortaya koyan Piaget ve Dewey (1980); yaparak yaşayarak öğrenmenin en kalıcı öğrenme olduğunu savunmuş ve bu üç alanın kullanılmasında daha çok psiko-motor becerilere önem verilmesini, bu sayede öğrenmenin tam anlamıyla gerçekleşebileceğini ileri sürmüşlerdir.

Psiko-motor alana ilişkin 1930-1940 yıllarında yapılan ilk kapsamlı araştırmalarda kuramsal yapı ile ilgili görüşler biçimlendirilmiş ve alan hakkındaki temel görüşler belirlenmiştir. 1940- 1960 yılları arasında da psiko-motor alan ile ilgili birçok çalışma yapılmış, özellikle davranışçı kuramın ortaya atılması ile bu alan önem kazanmıştır. Özellikle psiko-motor becerilerin öğretilmesi ile ilgili birçok araştırmalar yapılmış ve yaklaşımlar ortaya konmuştur (Yıldız ve Bayram, 2006).

Seymour (1968), herhangi bir psiko-motor beceriyi kazandırmak için kullanılacak aşamaları şu şekilde sıralamıştır:

- 1- Kazandırılmak istenen psiko-motor becerinin ve öğrencinin özelliklerini tanıma: Becerinin kapsadığı alt beceriler ve öğrencilerin nasıl öğrenecekleri önceden tasarlanmalıdır. Gerek psiko-motor becerinin tanınması, gerekse bu becerinin nasıl öğrenileceğinin belirlenmesi, öğrencinin performans düzeyinin tanınması ve öğrencinin özelliklerine uygun öğretimin düzenlenmesi için gereklidir.
- 2- Psiko-motor becerinin kazandırılmasında rol modeli olma:
Öğretmen, öğrenciye kazandırılmak istenen beceriyi canlı bir şekilde göstererek öğrenciye model oluşturur ve beceriye ilişkin genel bir görüş kazandırır.
- 3- Psiko-motor becerinin kazanılması için her adımı ve hareketi denetleme:
Tüm duyu organlarına ve büyük-küçük kasların eşgüdümüne kadar denetim sağlanmalıdır. Bu aşamada her hareketin doğrudan denetimi sağlanmalı, sonraki hareketin belirlenmesi ve ileri planlama gibi özellikler için ortam hazırlanmalıdır.
- 4- Kazanılan psiko-motor beceri için uygun alıştırmalar sunma:
Tüm becerideki yetkinliği artırmada gerekli olan ve düzenlenen alıştırmalar sunulur.
- 5- Öğrenciye dönüt verme ve yanlış kazanılan psiko-motor becerileri düzeltme:
Kazanılan psiko-motor becerinin doğruluğu, yanlışlığı veya eksikliği hakkında bilgi verilmelidir. Böylece öğrenci doğru beceriyi sürdürebilmeli, yanlış veya eksik becerileri ise düzelterek ve tamamlayarak geliştirebilmelidir.

6- Öğrencinin kazanılan beceriyi değişik durumlarda kullanmasını (transfer) sağlama:

Öğretilen psiko-motor becerilerin sadece okul ve ders ortamında değil, günlük hayatta da kullanılması ve devamlılık kazanabilmesi için farklı koşullarda kullanılması sağlanmalıdır.

Müzik de, daha çok psiko-motor becerilerin yer aldığı ve yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesine uygun öğretim programları ile öğretilebilecek bir alan olması bakımından önem taşımakta, müzik öğretiminde kazandırılmak istenen davranışların şekillenmesi ve bunların kalıcı hale gelmesi psiko-motor beceriler ile sağlanabilmekte ve bu bağlamda psiko-motor becerileri geliştirmeye yönelik yapılacak tüm etkinlikler önem kazanmaktadır (Schwebel, 1973; Yıldız ve Bayram, 2006).

Psiko-motor becerilerin kullanılması ve geliştirilmesi, hem kas koordinasyonu bakımından, hem de beyin-kas arası koordinasyonun birlikte kullanılması bakımından önem taşımaktadır. Bu bakımdan psiko-motor becerilere dayalı müzik eğitimi ve öğretiminde de, bu tür koordinasyonların kullanılmasına ve bunun sonucunda ise istenen becerinin elde edilmesine, bunun sağlanabilmesi için ise müzik dersinde kullanılan müzik öğretim yöntemlerinin ve etkinliklerin düzeyine ve etkililiğine dikkat edilmelidir. Müzik eğitiminde; çalgı çalma, şarkı söyleme, ritim tutma, beden perküsyonu yapma... gibi çokça psiko-motor beceri bulunmaktadır. Bu tür psiko-motor becerileri kazandırmak için ise yukarıda da bahsedilmekte olan müzik öğretim yöntemlerinin yanında, müzik öğretmenlerinin kendilerine ve öğrencilerine göre geliştirdikleri yöntemler de bulunmaktadır (Karacan, 2014).

Derste işlenen etkinliklerin pekiştirici ve öğretici rolünün baskın olması, bu etkinliklerin de önemini ortaya koymaktadır. Psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler küçük ve büyük kas hareketlerini öğretmesi ve pekiştirmesi bakımından önem arz etmektedir. Müzik derslerinde de yine aynı şekilde bilgiyi öğretmek, pekiştirmek ve aktif öğrenmeyi sağlamak için kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler, öğrenmeyi kalıcı hale getirmesinin yanında, öğrencilerin özgüvenini geliştirmesine yardımcı olması, öğrencileri sosyalleştirmesi, yaratma duygusunu tattırması, birliktelikten doğan beraberlik ve paylaşma duygularını öğretmesi bakımından da önem arz etmektedir (MEB, 2013).

2006 yılında düzenlenen müzik öğretim programına bakıldığında ise, Bloom'un taksonomisinde değinilen bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor alanların orantılı olarak kullanılmadığı, öğretim programının daha çok bilişsel alana yönelik olduğu görülmektedir. Etkili bir müzik eğitiminin sağlanabilmesi için, bu 3 alana da hitap eden bir öğretim programının olması gereği birçok müzik eğitimcisi tarafından bahsedilmektedir (KKTC MEB, 2006). Müzik, daha çok psiko-motor alana hitap eden bir sanat dalı olduğu için, bu ağırlıkta eğitim verilmeli ve müzik öğretim programları ise bu alana göre düzenlenmelidir (Şeker, 2013). Bilişsel alanın daha çok ağırlıkta olduğu müzik öğretim programının duyuşsal ve özellikle psiko-motor alana da hitap edebilmesi için müzik öğretmenlerinin derslerini kendilerinin düzenlemesi gerektiği görülmektedir. Bu bağlamda psiko-motor beceri geliştirici etkinliklere başvurulmakta ve ders içerisinde bu tür etkinliklere yer verilmeye çalışılmaktadır (Karacan, 2014).

2.6 İlgili Yayın ve Araştırmalar

Umuzdaş ve Levent (2012), 'Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi İşleyişine Yönelik Görüşleri' adlı araştırmalarında; müzik öğretmenlerinin, 2006

yılında düzenlenen müzik öğretim programını kullanışlı bulduklarını, fakat var olan bazı sorunlar nedeniyle uygulama sırasında zorluklar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu zorlukların başında ise; kalabalık sınıf ortamı, fiziki şartların yetersizliği, müzik ders süresi ve öğrencilerin içinde buldukları gelişimsel dönem gelmektedir.

Gürler (2007), ‘Türkiyede İlköğretim 2. Kademe 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersinden Edindikleri Kazanımlar Üzerine Bir Çalışma’ adlı yüksek lisans tezinde, müzik öğretmenlerinin müzik dersi kazanımlarını yeterli düzeyde gerçekleştirdiğini, gerçekleştiremeyen kazanımların ise bazı değişkenlere göre değişiklik gösterdiğini ifade etmişlerdir. Bu değişkenlerin başında; öğrencilerin ergenlik döneminde olması, öğretmen ve öğrenci tutumu gelmektedir.

Köroğlu (2013), ‘İlköğretim İkinci Kademe Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri ve Karşılaştıkları Sorunlar’ adlı yüksek lisans tezinde, görüşme yapılan müzik öğretmenleri; programın müziksel kavram ve konular bakımından yetersiz olduğunu, konuların öğrencilerin seviyesine uygun olarak hazırlanmadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca kazanımlara yönelik hazırlanan psiko-motor beceri geliştirici etkinlikleri yeterli ve etkili bulduklarını fakat ders süresinin yetersizliğinden dolayı bu etkinliklerden yeterli verimin elde edilemediğini belirtmişlerdir.

Gürgen (2009), ‘Farklı Müzik Eğitimi Yöntemlerinin Öğrencilerin Müziksel Becerileri Üzerindeki Etkileri’ adlı çalışmasında; müzik dersinde yapılan etkinliklerin, öğrencilerde hem öğrenmeyi hem de eğlenmeyi sağlayacağından dolayı çokça tercih edilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sarı (2014), ‘Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersine İlişkin Görüşleri’ adlı yüksek lisans tezinde, görüşme yapılan müzik öğretmenleri; okulların büyük bir bölümünde müzik odası ve gerekli materyallerin bulunmadığını, okul idaresinin ise bu konuda zaman zaman öğretmenleri desteklediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen amaçlara çoğu zaman müzik öğretmenlerinin ulaştıkları tespit edilmiştir.

Nacakcı (2010), ‘Müzik Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşleri ve Programı Uygulama Yöntemlerinin Belirlenmesi’ adlı araştırmasında; müzik öğretmenlerinin aktif öğrenme yaklaşımlarına yönelik yöntemleri kullanmadıklarını, programı öğretmen merkezli kullandıklarını, programın daha etkili ve verimli uygulanabilmesi için aktif öğretim yöntemlerinin tercih edilmesi gerektiğini saptamıştır.

Koca (2013), ‘Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi’ adlı araştırmasında, öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğunu, müzik dersine yönelik tutumların öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılık göstermediğini, ailenin eğitim düzeyinin ve öğrencilerin okudukları alan türünün ise tutumlarını etkilediklerini saptamıştır. Ayrıca öğretmen tutumunun öğrencilerin derse yönelik olan tutumunu etkilediği sonucuna da varılmıştır.

Nacakcı (2006), ‘İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları’ adlı araştırmasında; ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine karşı genel olarak olumlu tutum sergilediklerini, olumlu tutumların ise etkinlikler, çalgı çalma, şarkı söyleme gibi alt boyutlarda toplandığını tespit etmiştir. Ayrıca ailenin eğitim ve gelir düzeyinin

ve öğrencilerin cinsiyetinin öğrencilerin tutumlarında önemli rol oynadığı saptanmıştır.

Aksu (2007), ‘İlköğretim 8. sınıf Müzik Programının Hedeflerine Ulaşma Düzeyinin Değerlendirilmesi’ adlı doktora tezinde, müzik eğitiminin daha çok öğretmen merkezli ve düz anlatım yöntemleri ile gerçekleştiği, öğrenci merkezli eğitimin ve yaparak yaşayarak öğrenmenin kısmen yapıldığı sonucuna ulaşmıştır. İlköğretim birinci kademedeki öğretmen eksikliğinden dolayı müzik derslerine sınıf öğretmenlerinin girdiğini, bu nedenle öğrencilerin ikinci kademeye eksik bilgilerle geldiğini ve öğrencilerin programın içerdiği kazanımlara sahip olma durumlarının yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca çalışmada müzik sınıfının olmayışının ve materyal eksikliğinin bir sorun olduğu ve müzik programını işlemede büyük bir engel olduğu saptanmıştır.

Kulah (2007), ‘İlköğretim İkinci Kademedeki Müzik Dersi Yaklaşımlarının Analizi’ adlı yüksek lisans çalışmasında; müzik öğretmenlerinin derse karşı olan ilgi, tutum ve yaklaşımlarının olumlu yönde olduğunu saptamıştır. Ayrıca araştırmada müzik derslerinin daha verimli işlenebilmesi için ayrı bir müzik sınıfı gerektirdiği, sınıf içerisinde gerekli piyano ve diğer materyallerin olması gerektiği ve İlköğretim birinci kademedeki de müzik derslerine branş/alan öğretmenlerinin girmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Sağlam (2004), ‘İlköğretim Kurumlarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Kurumları Müzik Dersi İkinci Devre Öğretim Programına İlişkin Görüşleri’ adlı yüksek lisans tezinde; müzik öğretmenlerinin derste çalgı kullanmadıklarını, okulların büyük bir bölümünde müzik sınıfının ve araç gereçlerin

eksik olduğunu, müzik ders saatinin yetersiz olduğunu, kullanılan müzik programının öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına yanıt vermediğini ve müzik dersinin öğrencilerin bilişsel-duyuşsal ve psiko-motor gelişimlerine kısmen katkı sağladığını saptamıştır.

Gürşen (2002), ‘Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersi ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar’ adlı yüksek lisans tezinde; müzik öğretmenlerinin kendilerini yetersiz bulduklarını, gerekli donanıma sahip müzik sınıfının olmadığını, okul yönetiminin müzik dersini desteklemediğini, öğrencilerin ise müzik dersine hazır ve motive olmuş bir şekilde gelmediklerini saptamıştır.

Süalp (2002), ‘İlköğretim Okulları Üçüncü Devre Müzik Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar’ adlı yüksek lisans tezinde; müzik öğretmenlerinin müzik programını uygulamada zorluk çektiklerini, ders saatinin yetersiz bulunduğunu, gerekli araç gereç eksikliğinin dersi işlemede engel oluşturduğunu ve öğretim programının yoğun olmasından dolayı zorluklar yaşadıklarını saptamıştır.

Göher (2006), ‘İlköğretimde Kullanılan Müzik Ders Kitaplarının Uygulamadaki İşlevselliği’ adlı sempozyum bildirisinde; çoğu zaman müzik öğretmenlerinin ders kitaplarındaki etkinliklerden ve şarkılardan yararlanamadıklarını vurgulamış, müzik öğretmenlerinin kendi seçtikleri şarkı ve etkinlikleri uygulamayı daha çok tercih ettiklerini belirtmiştir.

Uludağ ve Odacı (2002) ‘Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekân’ adlı araştırmalarında; kalabalık sınıflarda müzik öğretmenin sınıf yönetimini sağlamakta

zorlandığını, sınıf mevcudunun öğrenciyi tanması ve keşfetmesini engellediğini vurgulamışlardır.

Mundle (2008), ‘Characteristics of Music Education Programs in Public School of Jamaica’ adlı doktora tezinde; müzik öğretmenlerinin yeterli kaynağa sahip olmadıklarını, müzik eğitimi programının incelenip tekrardan yapılandırılması gerektiğini ve gerekli araç gerecin olmamasından kaynaklanan sorunları saptamıştır.

Nolan (2009), ‘American Elementary Music Programs Current Instructional Methods, Goals, Resources and Content Standards by Geographic Region and Grade Level’ adlı doktora tezinde; müzik programının içeriğinin ve hedeflerinin öğrenci başarısını etkilediğini ve sınıf seviyesine göre müzik dersine karşı olan tutumun değiştiğini saptamıştır.

Serafine (1988), ‘Music As Cognition: The Development of Thought in Sound’ adlı araştırmasında; öğrencileri müziğe karşı motive etmenin çok önemli olduğunu; müziği benimsemenin, içselleştirmenin ve ileride meslek olarak seçmenin en önemli yolunun motive edilmek olduğunu vurgulamıştır.

Webster (2002), ‘Computer Based Technology and Music Teaching and Learning’ adlı araştırmasında; müzik öğretiminde öğretmenlerinin teknolojiyi kullanması gerektiğini, gereken tüm materyal ve donanımın artık teknoloji sayesinde çok daha rahat kullanılabilirdiğini ve öğrencilerin müzik dersine karşı olan ilgisini artırmak için teknolojinin en önemli yol olacağını vurgulamıştır.

Dawson (1996), 'Müzik Öğretimi' adlı araştırmasında; öğretmen davranışlarının ve sınıf içi etkenlerin öğrencinin müzik dersine karşı olan ilgisini ve tutumunu değiştirebileceğini vurgulamış ve müzik öğretmeni yetişmesinin önemine dikkat çekmiştir.

Mills (2004), 'Working in Music: Becoming a Performer-Teacher' adlı araştırmasında; müzik öğretmenlerinin ders esnasında daha çok enstrüman kullanması gerektiğini, teoriden çok pratik ağırlıklı eğitim vermeleri gerektiğini ve kendilerini geliştirmeleri gerektiğini vurgulamıştır.

Finney (2000), 'Curriculum Stagnation: The case of singing in the English national curriculum' adlı araştırmasında, şarkı söylemenin en önemli psiko-motor etkinlik olduğunu ama öğretmenlerin bu etkinliğe gereken önemi vermediğini vurgulamıştır.

Leung (2003), 'Extra-curricular Music Activities in Hong Kong Secondary Schools' adlı araştırmasında; müzik dersinde yapılabilecek aktivitelerin fiziksel şartların elverişsizliği sebebiyle tam olarak uygulanmadığını, bu sebeple öğrencilerin şarkı söyleme ve enstrüman çalmaya karşı olan ilgilerinin az olduğunu vurgulamıştır.

Bölüm 3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma deseni, evren-örneklem belirleme süreci, izin işlemleri, veri toplama aracı, süreci ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler verilmektedir.

3.1 Araştırma Deseni

Bu araştırma olgu bilim (fenomenolojik) araştırma deseni kullanılarak yapılmıştır. Cropley'e (2002) göre olgu bilim çalışmaları, var olan bir olgunun veya durumun ortaya konmasına, olası nedenlerinin aydınlatılmasına yönelik yapılan çalışmalardır.

Olgu bilim araştırmaları bir olguyu veya durumu daha iyi kavramamıza ve tanımamıza yardımcı olacak sonuçlar elde etmemizi sağlar. Olgu bilim araştırmalarında olguyu yaşayan ve birebir içinde olan kişiler ile görüşme tekniği kullanılarak olguyu dışa vurabilecek ve yansıtabilecek sonuçlar alınması mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Araştırmanın olgusunu müzik eğitiminde psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler oluşturmaktadır. Bu olguyu en iyi şekilde ve derinlemesine ortaya koymak ve incelemek amacıyla olgu bilim deseni kullanılmıştır. Bu bağlamda gerekli olgunun daha net ve ayrıntılı bir şekilde ortaya konabilmesi için nitel yöntemler kullanılarak araştırma gerçekleştirilmiştir.

3.2 Katılımcılar

Araştırmanın evrenini KKTC'nin 5 ayrı ilçesinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı İlköğretim 2. Kademedede (ortaokul) görev yapan müzik öğretmenleri ve tüm 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, Gazimağusa ve İskele ilçelerine bağlı 11 Ortaokuldan rastgele örneklem yoluyla seçilmiş 44 öğrenci ve bu okullarda görev yapmakta olan 15 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Görüşme yapılan öğrenciler tamamen 'gönüllülük esasına dayanarak' seçilmiştir.

3.3 Veri Toplama Araçları ve Veri Toplama Süreci

Müzik öğretmenlerinin ve 8. sınıf öğrencilerinin, 8. sınıf müzik dersi kapsamında kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerle ilgili görüşlerini tespit etmek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, araştırmacının görüşmenin gidişatına bağlı olarak farklı veya öngörülmemiş sorular sorabildiği, görüşmecinin yanıtlarını açmasını veya yapılandırmasını sağladığı bir görüşme tekniğidir. Böylece katılımcıların daha net ve doğru yanıtlar vermesini sağlamak amacıyla en çok tercih edilen yöntemlerin başında gelmektedir (Türnüklü, 2000).

Nitel veri toplama araçları araştırmacı tarafından gerekli uzman görüşleri de alınarak hazırlanmıştır. Öğretmenlere uygulanan görüşme formu 11 sorudan (EK 3), öğrencilere uygulanan görüşme formu ise 6 sorudan (EK 4) oluşmuştur. Araştırma için gerekli verileri toplamak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı'ndan gerekli izinler alınmış ve görüşmeler yapılmadan önce ilgili okul yöneticileri ve öğretmenlere izin belgesi yollanmıştır. Daha sonrasında ise okul idaresi, okul yöneticileri ve öğretmenler ile iletişime geçilerek görüşme tarihleri ayarlanmıştır. Görüşmeler Aralık 2014- Ocak

2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. İzin belgesi Ek 1’de, araştırmada yer alan okulların listesi ise Ek 2’de sunulmuştur. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrenciler ile yaklaşık 5-10 dakikalık, müzik öğretmenleri ile ise yaklaşık 20-30 dakikalık sürelerde görüşmeler yapılmıştır. Görüşme süreleri katılımcıların nitelikli ve samimi cevaplar verebilmeleri için uygun tutulmaya özen gösterilmiştir. Ayrıca katılımcılarla yapılan görüşmeler, içten ve doğru cevaplar verebilmeleri için oluşturulmuş samimi ortamlarda veya kendilerini rahat hissedebilecekleri ve kendilerinin uygun gördüğü mekânlarda gerçekleştirilmiştir. Ayrıca görüşme esnasında katılımcılardan gerekli izinler alınarak ses kaydı yapılmış ve daha sonra görüşmelerin dökümleri yapılarak içerik analizi yapılmıştır.

3.4 Verilerin Analizi

Nitel verilerin analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem ile elde edilen verilerden durumu açıklayıcı ve ortaya koyucu bilgi ve kavramlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Yapılan içerik analizi; Patton (2002), Miles ve Huberman (1994) ve Bryman’ın (2010) önerdiği temel adımlar dikkate alınarak veri setinde tekrarlanan temaların tanımlanması, kodlanması, kategorilendirilmesi, sınıflanması ve isimlendirilmesi aşamalarından oluşmuştur. Bu bağlamda, müzik öğretmenleri ve 8. sınıf öğrencileri ile yapılan görüşmeler ilk olarak yazıya dökülmüş, daha sonra bu sonuçlar araştırmacı, müzik eğitimi uzmanı ve program geliştirme uzmanı tarafından analiz edilmiştir. Analiz edilirken, katılımcıların her bir soruya verdikleri cevaplar teker teker okunmuş, sayfanın sağ ve sol kenarlarına öne çıkan noktalar anahtar kelimeler şeklinde not edilmiştir. Her bir görüşme sorusunun analizi sonrasında, araştırmacı ve uzman kişiler tarafından yapılan analizler karşılaştırılmış, buldukları benzer noktalar not edilmiştir. Müzik eğitimi ve program geliştirme uzmanı tarafından yapılan analizler de araştırmanın inandırıcılığını artırmış ve çalışmanın güvenilirliğini

desteklemiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Her bir görüşme sorusu için %95 oranında benzer bulgulara ulaşılmıştır. Uzman kişiler ve araştırmacı tarafından belirlenen temalar düzenlenmiş, her bir görüşme sorusuna ilişkin tema ve kategoriler oluşturulmuştur.

3.5 Araştırmacının Rolü

Araştırmacı veri toplama sürecinde aktif rol almıştır. Görüşmelerin yapılması için müzik öğretmenleri ve okul idaresi ile önceden iletişime geçilmiştir. Görüşmeler, öğrencilerin rahat edebilecekleri sessiz bir sınıf ortamında, öğretmenlerin ise kendi tercihlerine dayanarak seçtikleri, okul idaresinden veya diğer öğretmenlerden etkilenmeyecekleri ortamlarda yapılmıştır.

Bölüm 4

BULGULAR

Bu bölümde, müzik öğretmenleri ve 8. sınıf öğrencilerinin görüşlerine yönelik toplanan veriler analiz edilmektedir. Analiz sonuçları, Bölüm I' de verilen araştırma sorularının sırasına göre verilmektedir.

4.1 Araştırma Sorusu 1'e İlişkin Analizler

Görüşme yapılan müzik öğretmenleri ve 8. sınıf öğrencilerine, müzik öğretmenlerinin derste kullandıkları psiko-motor beceri geliştirici etkinlikleri tespit edebilmek için, genel olarak derste kullanılan etkinliklerin ne olduğu sorulmuş ve verilen cevaplar ile ilgili aşağıdaki temalar oluşturulmuştur.

Tablo 1: Araştırma Sorusu 1'e İlişkin Öğretmen Görüşleri

KATEGORİ 1: Ders Esnasında Kullanılan Psiko-motor Beceri Geliştirici Etkinlikler
Tema 1: Psiko-motor Beceri Geliştirici Etkinlikler
Alt temalar:
- Şarkı Söyleme
- Çalgı Çalma
- Ritim Çalışmaları
- Beden Perküsyonu

- Drama
Tema 2: Psiko-motor Beceri Geliştirici Olduğuna İnanılan Etkinlikler
Alt temalar: - Şarkı dinletme - Piyano ile eşlik - Şarkıları/ çalgıları ayırt etme
Tema 3: Bilişsel ve Psiko-motor Becerilerin Birlikte Kullanıldığı Etkinlikler
Alt temalar: - Bona - Solfej

Elde edilen verilere göre, müzik dersi denildiğinde akla ilk gelen şey şarkı söylemektir. Şarkı söylemek müzik derslerinde gerçekleşen birincil psiko-motor beceri geliştirici etkinliktir. Öğrencilerin keyif aldıkları, aynı zamanda bilgilerini pekiştirdikleri veya yeni bilgi edindikleri bir etkinliktir. Bu bağlamda “şarkı söyleme/söyletme”, görüşme yapılan bütün müzik öğretmenleri tarafından en çok kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinlik olduğu aşağıdaki görüşler ile belirtilmiştir.

“İşte daha çok şarkı söyleme ama bu şarkılar da artık çocuk şarkıları değil, biraz daha yani çok marş falan da söylemek istemiyorlar. Onlar daha çok popüler müzikleri söyleme taraftarıdır. O yüzden dinleti eğitimini daha çok, beğeni ve dinleti eğitimini çok daha fazla kullanmak istiyorum. ... Biraz daha onların dinleme kültürlerine ve beğeni kültürlerine daha çok eğilmeye çalışıyorum. Çünkü benim istediğim müziklerde çok da fazla keyif almayacaklar. Bir sizden bir bizden yöntemini kullanıyorum.” (MÖ 3)

Yukarıda müzik öğretmenin belirtiği görüş, müzik öğretmenlerinin aslında şarkı söyleme/söyletme etkinliğinde zorluklar yaşadıklarının da görülmesini sağlamaktadır. Bu bakımdan da müzik öğretmenleri (MÖ8, MÖ9, MÖ13, MÖ1, MÖ7, MÖ10) kendilerine göre çözümler üreterek öğrencileri derse çekmeye çalışmaktadırlar. Aşağıdaki öğretmen görüşleri bu yorumu destekler niteliktedir:

“Kitaptaki şarkıların yanında ben güncel parçalara da yer veririm daha çok. Çünkü kitaptaki şarkılar artık çocuk şarkısıdır ve beğenmezler. Alternatif olarak güncel şarkıları kullanırım.” (MÖ 9)

“Özellikle şarkı konusunda epeyi şikâyet dinliyorum. İşte sıkıcı buldukları oluyor. Ona da güncel şarkılar öğretmek çözüm getirebiliyorum. Önce benim istediğimi, sonra da onların istediğini öğretmek şarkıları öğretiyorum. Mesela bir marş öğreneceksek ve istemiyorlarsa, bugün bunu öğrenelim diğer derste de sizin istediğiniz şarkıyı öğreniriz deyip derse çekmeye çalışıyorum.” (MÖ 8)

Müzik dersinde kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerden en yaygın olanlarından biri de, ‘‘çalgı çalmak’’dır. Çalgı çalma, öğrencilerin bilgilerini zenginleştirmelerine, müzik beğenilerini artırmalarına ve çalgı çalarak müzik yapma becerisi kazanmalarına yardımcı olmaktadır (Özen, 2004; Tanrıverdi, 1997). Çalgı çalma becerisi görüşme yapılan çoğu müzik öğretmeni tarafından (MÖ12, MÖ10, MÖ7, MÖ11, MÖ2, MÖ8, MÖ6, MÖ5) kullanılmakta ve psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler temasının da bir alt temasını oluşturmaktadır. Çalgı çalmak hem küçük psiko-motor becerileri, hem de büyük psiko-motor becerileri geliştirmesi bakımından önemlidir. Çalgı çalma yoluyla öğrencileri derse çekmek ve dersi daha ilgi çekici hale getirmek mümkündür. Costa-Giomi (2004), çalgı çalmanın bireyin özgüvenini artırması ve iletişim becerilerini geliştirmesi bakımından önemli olduğunu vurgulamaktadır. Görüşme yapılan müzik öğretmenleri derste kullandıkları çalgı çalma/çaldırma ile ilgili aşağıdaki görüşleri belirtmişlerdir:

‘‘... muhakkak vürmalı çalgıların, yan odada orkestra odası var, becerisi diğer öğrencilere nazaran daha düşük olduğunda oraya yönlendiririm. Yani sen birinci vuruşta vuracaksın ya da dördüncü vuruşta. O zaman belirli oranda derse katabilirim o öğrencileri.’’ (MÖ 13)

‘‘Mesela sınıfı 2 gruba ayırıp, bir gruba şarkı söyleyip, diğer gruba çalgı çaldırarak keyifli dakikalar geçirtmeye çalışıyorum. Beden perküsyonu ile eşlik, orff aletleri ile eşlik yaparak da en azından bir ritim birliği oluşturmaya çalışıyorum.’’ (MÖ 10)

“Orff aletlerimiz var onları çaldırıyorum. Sayı olarak aletler yetmiyorsa grup yapıyorum. Bir grup çalar, diğeri söyler. Sonra grupları değiştiririm.” (MÖ 12)

Yukarıda müzik öğretmenlerinin görüşlerine dayanarak, materyal eksikliğinin çoğu zaman sorun olduğu ve bu sorunu giderebilmek için ise müzik öğretmenlerinin kendilerinin ürettikleri alternatif yollarla etkinliklere çözümler getirdikleri görölmektedir. Tüm öğrencilerin yapılan etkinlikten yararlanabilmesi için, grup çalışmalarının kullanılması en yaygın alternatif çözüm olarak sunulmuştur. Grup çalışmaları, işbirlikçi öğrenme yaklaşımının en yaygın olan yöntemidir. Bu yöntem ile grup üyeleri yani öğrenciler, birbirlerine öneriler sunarak, geri bildirimler vererek ve paylaşımlarda bulunarak aktif öğrenmeyi sağlamaktadırlar. Bu bakımdan grup çalışmaları sıkça tercih edilmekte ve çoğu zaman olumlu sonuç vermektedir (Johnson, Johnson ve Babadoğan, 1990).

Ritim; notada vurgu, uzunluk ve ses özelliklerinin tekrarlanmasından doğan tartım demektir (Bennett, 1995). Çeşitli aletlere vurarak çıkarılan, düzenli ve akıcı seslerin oluşturduğu müziktir. Perküsyonun ve vurmali çalgıların temelidir (Morgöl, 2006). Müzik dersinin temelini oluşturan ritim çalışmaları, çalgıya ve şarkıya eşlik etme, beden perküsyonu yapma gibi çalışmalar ile sınıf içerisinde tercih edilmektedir. Bu bakımdan da hem öğrencinin ritim duygusunu geliştirmesi, hem de derse olan ilgisini artırması bakımından çokça tercih edilen bir çalışmadır. Görüşme yapılan birçok müzik öğretmeni tarafından (MÖ4, MÖ5, MÖ6, MÖ14, MÖ8, MÖ2, MÖ11, MÖ9, MÖ12, MÖ10, MÖ2) en çok kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinlik olarak sunulmuş ve aşağıdaki görüşler belirtilmiştir:

“... Tabi en çok kullandığımız nedir; elimizle ayağımızla ritim tutma, nota değerlerine göre aynı anda durma, söyleme, küçük tartım çalışmalarımız var.”

(MÖ 2)

“İşte dediğim gibi yapamadıkları şeylerde beden perküsyonu, ritim, tartım devreye giriyor. Mesela işte yaşadıkları köylerin isimleriyle tartımı öğretmeye çalışıyorum.” (MÖ 10)

“Tahtaya yazdık bir ritim kalıbı, orta 11erin kitabında bir sayışma var, tekerleme, çeyrek notayı verir orda. Onu yazdık. Önce tekerlemeyi söyledik, ondan sonra tahtaya tartımını yazdık, işte ben ilk önce noktalarla verdim. Tam nota için noktaları, yarımmlar için daha küçük nokta, çeyrekler için daha da küçük noktalar onu yazdım önce. Elimizle onu vurduk. Sonra tam notalarda ayaklarını vurdular, yarımmlarda ellerini vurdular, çeyreklerde ayaklarına vurdular. Sonra gendileri hangi hareketleri yapabilirse, kimisi devinim yaptı, işte ellerini kollarını salladı tam notalarda, kimisi kendi etrafında döndü. Ondan sonra ritim çalgıları da kattık işin içine. Kimisine verdik ritim çalgıları da kullandı bunu. Şarkıyı okuduk, şarkının ritmiyle birlikte, sonra tahtaya kaldırdık, başka şekilleriyle bularak siz de bir şeyler yapın. Tam vuruş için kimisi kalp yaptı, kimisi kartonlar hazırladılar.” (MÖ 14)

“Orff çalgılarını kullanırık, işte eşlik etme, ritim tutma, ritim çalışmasıysa elle alkış tutma, dize vurma gibi.” (MÖ 8)

Yukarıdaki öğretmen görüşleri, ritim çalışmalarının ders esnasında çokça tercih edildiğini, özellikle ritim ve beden perküsyonunun aynı anda kullanılmasının etkinliği daha da dikkat çekici hale getirdiğini göstermektedir. Özellikle müzik öğretmenlerinin ritim çalışmaları ile öğrencinin yaratıcılığını da geliştirmeye çalıştığı söylenebilir. Gürgen (2009) çalışmasında; müzik dersinde yapılan etkinliklerin, öğrencilerde hem öğrenmeyi hem de eğlenmeyi sağlayacağından dolayı çokça tercih edilmesi gerektiğini vurgulamış, bu etkinliklerin öğrencilerin temel müziksel gelişimlerine de katkı koyacağını belirtmiştir. Bu bakımdan derslerde kullanılan ritim çalışmalarının ve ritim çalışmalarıyla birlikte verilen beden perküsyonu, çalgı çalma veya şarkı söyleme etkinliklerinin çokça kullanılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Beden perküsyonu, öğrencinin bedenini bir çalgı olarak kullanmasıdır. En yaygın psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerden biridir. Ayakları yere vurma, dize vurma, elleri birbirine vurma (alkış), parmakları şıklatma... gibi yapılan çalışmalar, vücudun herhangi bir yerine vurarak çıkarabileceğimiz sesler de güçlü bir çalgı olarak bedenimizin kullanılabilirliğinin göstergesidir. Beden perküsyonu öğrencinin ritim duygusunu bedeninde hissetmesini sağlar. Böylece ritim somutlaşır ve özümserir (Şeker, 2012). Görüşme yapılan birçok müzik öğretmeni de (MÖ7, MÖ5, MÖ6, MÖ14, MÖ9, MÖ12, MÖ10, MÖ7) beden perküsyonunu derslerinde kullandıklarını dile getirmiş ve aşağıdaki görüşleri belirtmişlerdir:

“Bedensel olarak perküsyonu daha çok yapıyoruz... Doğal olarak parmak şıklatmadır, bedene vurmadır, alkıştır falan bu şekilde yapılıyor.” (MÖ 7)

“Ritim çalışması, beden perküsyonu benim için en birincil noktada alternatif çalışmalar. Ne yaparsan yap, işte bana dizlerini vurarak katıl, ostinato (sürekli) ayaklarınla eşlik yap, ellerini vur. Beden perküsyonu önemli.” (MÖ 5)

Drama, görüşme yapılan bazı müzik öğretmenleri tarafından (MÖ12, MÖ1, MÖ3, MÖ14, MÖ7) kullanılmakta ve psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler temasının bir alt temasını oluşturmaktadır. Drama, bir olayı, bir olguyu veya bir yaşantıyı beden diliyle ifade etmektir (Morgül, 1999). Günümüz eğitim sisteminde drama, yaratıcılığı geliştirmek, öğrencinin özgüvenini artırmak, karar verme becerisini geliştirmek, soyut kavramları somutlaştırmasına yardımcı olmak ve iletişim becerisi kazandırmak bakımından önemli bir yer tutmaktadır (Yeğen, 2003). Görüşme yapılan müzik öğretmenleri drama yöntemini derslerinde kullandıklarını aşağıdaki görüşler ile belirtmişlerdir:

“Yani dediğim gibi şarkının sözleri önemli. Şarkının sözlerine uygun drama yaptırırım.” (MÖ 12)

“Genellikle şarkı ve şarkının içeriğinde var olan kelimelere, sözlere uygun çeşitli hareketler, yani drama diyebiliriz.” (MÖ 1)

Tema 2: Psiko-motor Beceri Geliştirici Olduğuna İnanılan Etkinlikler

Alt temalar:

- Şarkı dinletme

- Şarkıları/ çalgıları ayırt etme

- Çalgı ile eşlik etme

Görüşme yapılan müzik öğretmenlerine yöneltilen sorular çerçevesinde verilen cevaplara yönelik Tema 2 oluşturulmuştur. Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin ‘Derste kullandığınız psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler nelerdir?’ sorusuna yönelik yukarıda vermiş oldukları cevapların psiko-motor beceri geliştirici etkinlik olmaması dikkat edilmesi gereken bir durum teşkil etmektedir. Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinden bazıları (MÖ15, MÖ13, MÖ4, MÖ3) şarkı dinleme/dinletme etkinliğini psiko-motor beceri geliştirici etkinlik olarak varsaymış ve aşağıdaki görüşleri sunmuşlardır:

“Alternatif olarak daha çok dinletme yöntemi kullanırım. ... söyletemiyorsam, gene bir yaramazlık yaparlarsa müzik dinletmeyi tercih ederim.” (MÖ 15)

“... veya zevk eğitimi vardır. Müzik türleriyle ilgili, onları dinletme...” (MÖ 13)

Dinleti eğitimi, müzikten doğru bir şekilde zevk alınmasını, temel müzik anlayışı kazanılmasını, müziği yapan çalgıların tanınmasını ve işitilen sesin kaynağının bilinmesini hedeflemektedir (Kalender, 2001). Fakat müzik öğretmenlerinin dinleti eğitimini psiko-motor beceri geliştirici etkinlik olarak kullandıklarını belirtmeleri, bu yöntemin hedeflerinin tam olarak gerçekleşmediğini gösterebilecek niteliktedir.

Müzik derslerinde verilen konulardan biri de çalgıları/şarkıları ayırt etmektir. Bu da dinleti eğitiminin en önemli basamaklarından birini oluşturmaktadır. Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin birkaçının (MÖ3, MÖ4, MÖ2, MÖ13) vermiş olduğu cevaplara yönelik, çalgıları/şarkıları ayırt etme etkinliği psiko-motor beceri geliştirici olduğuna inanılan etkinlikler temasının bir alt temasını oluşturmuştur. Aşağıdaki görüş ise bu durumu destekler niteliktedir:

“...8. Sınıflarda daha çok şarkı dinleme, şarkıları ayırt etme, çeşitli müzik tarzlarını öğrencilere tanıtmaya yönelik etkinlikler yaptırıyoruz. ... daha çok dinleme, dinlediği bir müziği, gördüğü bir çalgıyı tanıyabilme ile ilgili dersler yapıyoruz.” (MÖ 3)

Kalender (2001), müzik eğitiminin en önemli basamağını dinleti eğitiminin oluşturduğunu; öğrencilerin müzik beğenisini geliştirmelerine, müzik sanatını tanımalarına, çalgıları bilmelerine, herhangi bir müzik eserini dinlerken sorgulamalarına ve yorumlamalarına yardımcı olduğunu vurgulamaktadır.

Müzik derslerinde öğretilen şarkılara müzik öğretmenleri tarafından piyano veya başka bir çalgı ile eşlik etmek görüşme yapılan bazı müzik öğretmenleri tarafından (MÖ2, MÖ4, MÖ13) psiko-motor beceri geliştirici etkinlik olarak belirtilmiş ve aşağıdaki görüş sunulmuştur:

“Muhakkak her ders bir şeyler yapamasam bile bir şarkı söyletmeye çalışırım. Piyano eşlikli muhakkak, onu da belirteyim. Elektronik piyanomuz var. Her koşulda söyledikleri şarkıyı piyano eşlikli söyletmeye çalışırım, öyle söyletirim.” (MÖ 2)

Tema 3: Bilişsel ve Psiko-motor Becerilerin Birlikte Kullanıldığı Etkinlikler

Alt temalar:

- Bona

- Solfej

Bona, notaları konuşur gibi, tek bir sestem ritimsel bir şekilde okuma yöntemidir. Solfej ise, bir müzik eserini, notaların adı, süresi, hızı, gürlüğü ve ayrıntılarıyla müziksel bir şekilde seslendirme yöntemidir (Özgür ve Aydoğan, 2009). Hem ritmin, hem de bireyin sesinin ön planda olduğu bu iki yöntem, bilişsel bakımdan öğrenmeyi desteklemekle birlikte (notaları, süreleri, ritmi... vs), psiko-motor becerileri de geliştirmektedir. Görüşme yapılan müzik öğretmenleri (MÖ4, MÖ7, MÖ9, MÖ14, MÖ2, MÖ13, MÖ1) çoğu zaman derslerinde bona ve solfej yöntemini kullandıklarını belirtmişler ve aşağıdaki görüşleri sunmuşlardır:

“Önce bir ritmini çıkarıyoruz parçanın (bona), sonra ben solfej şeklinde söyleyip çocukların kulaklarına parçanın yansımalarını istiyorum.” (MÖ 4)

“Solfej var dediğim gibi, bona var, flüt çalma var.” (MÖ 7)

“Şarkı öğreteceksem önce notaları okutup solfej yaptırırım.” (MÖ 9)

Tablo 2: Araştırma Sorusu 1'e Yönelik Öğrenci Görüşleri

KATEGORİ 2: Kullanılan Psiko-motor Beceri Geliştirici Etkinlikler
<p>Tema 1: Psiko-motor Beceri Geliştirici Etkinlikler</p> <p>Alt temalar:</p> <ul style="list-style-type: none">- Çalgı çalma- Çalgı yaratma- Ritim tutma- Beden perküsyonu- Şarkı söyleme
<p>Tema 2: Bilişsel Etkinlikler</p> <p>Alt temalar:</p> <ul style="list-style-type: none">- Örneklendirme- Müzik dinletme- Soru-cevap

Çalgı çalma, sadece müzik öğretmenleri tarafından değil, 8. Sınıf öğrencileri tarafından da (Ö1, Ö24, Ö27, Ö40, Ö18, Ö2, Ö23, Ö14, Ö20, Ö35, Ö41, Ö42, Ö43, Ö17, Ö37, Ö13, Ö19, Ö44, Ö15, Ö33) müzik derslerinde kullanılmakta olan, en

önemli psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerden biri olarak belirtilmiştir ve psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler temasının bir alt temasını oluşturmuştur. Yağcı ve Kapıkıran'a (2012) göre; bazen öğretmek, bazen ise pekiştirmek için başvurulan çalgı çalma yöntemi; öğrencilerin ritim duygusunu geliştirmesine, özgüven kazanmasına ve sosyalleşmesine, birlikte çalabilme becerisi kazanan öğrencinin hem derse karşı olumlu tavır sergilemesine, hem de bundan sonraki etkinliklere gönüllü katılmasına yardımcı olmaktadır. Görüşme yapılan 8. Sınıf öğrencileri müzik öğretmenlerinin derslerde çoğu zaman çalgı çalma yöntemini kullandıklarını aşağıdaki görüşler ile belirtmişlerdir:

“Evet, çalgı çaldırır. Vurmalı çalgılar, yaylı çalgılar.” (Ö 1)

“... Marakas çalarız. Hem böyle küçük aletler.” (Ö 24)

“...Bazen küçük aletler verir, onlarla ritim tutmamızı ister.” (Ö 27)

“Bütün sınıf flüt çalarık. Ziller, üçgen zillerden kullanırık. ... mesela ritim çubuğu kullandık.” (Ö 40)

Yukarıda belirtilen görüşler öğrencilerin sınıf içerisinde çalgı çalarak çoğu zaman aktif olduklarını görmemizi sağlamaktadır. Kullanılan çalgıların daha çok ritim çalgısı olması ise, öğrenilen bilginin pekiştirilmesi ve ritim duygusu kazandırması bakımından yararlıdır. Fakat sınıf mevcudunun fazlalığı ve yeterli materyalin olmaması çoğu zaman çalgı çalma etkinliğinin amacına ulaşmasını engellemekte ve istenen verimin elde edilmesini kısıtlayabilmektedir (Gürgen, 2009). Bu durum ise

müzik öğretmenlerinin farklı çözümler getirerek derslerini işlemelerine neden olmaktadır. Aşağıdaki öğrenci görüşleri (Ö13, Ö14, Ö15, Ö16) müzik öğretmenlerinin ve öğrencilerin çalgı çalma etkinliğine nasıl alternatif çözümler geliştirdiklerini açıklar niteliktedir:

“... Sonra biz kendimiz müzik aleti yaptık. Ben davul yaptım, hem şişenin içine mercimek koyup salladım.” (Ö 13)

“... Onun dışında çalgı çalarız. Davul, şişeyle yaptığımız ritim aletleri.” (Ö 14)

Yukarıdaki öğrenci görüşleri materyal eksikliğinin çoğu zaman sıkıntı yarattığını, fakat eldeki artık materyallerden müzik aleti yapılabileceğini ve bunun ise öğrencilere yaratma becerisi kazandırması bakımından önemli olabileceğini göstermektedir.

Ritim çalışmaları, müzik öğretmenlerinin de belirttiği gibi müzik derslerinde en çok tercih edilen psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerden olup, birçok 8. sınıf öğrencisi tarafından da (Ö16, Ö36, Ö39, Ö41, Ö21, Ö30, Ö15, Ö25, Ö33, Ö11, Ö12, Ö19, Ö44, Ö23, Ö18, Ö10, Ö5, Ö14, Ö24, Ö20, Ö22, Ö26, Ö31, Ö35, Ö27, Ö28, Ö7, Ö3, Ö40, Ö17, Ö1, Ö4) belirtilmiştir. Derslerde en fazla tercih edilen etkinliklerden biri olan ritim çalışmaları, materyal olmaksızın insan vücudu üzerinde de kullanılabilmesinden dolayı en basit etkinlikler arasında yer almaktadır (Gürgen, 2009). 8. Sınıf öğrencileri ders esnasında müzik öğretmenlerinin ritim çalışmalarını çokça tercih ettiğini aşağıdaki görüşler ile de sunmuşlardır:

“Elimizle alkış yaparık, ritim yaparık. Mesela bir şarkı vardı, Çikolata diye; onun ritmini yapardık elimizle vurarak.” (Ö 36)

“... Mesela ritimleri anlatırken, şarkıya ritim tuttururken yaptırır. Genelde el çırpır, birini kaldırır müzik açar ve o müziğe göre parmak şıklatmasını ister.” (Ö 39)

“Mesela ritim tutma var. El şıklatma, ayak vurma, alkışlama.” (Ö 41)

Yukarıdaki öğrenci görüşleri bir önceki öğretmen görüşleri kategorisinde çıkan sonuçlar gibi, müzik öğretmenlerinin ritim çalışması yaptırırken aynı zamanda beden perküsyonunu da kullandıklarını gösterir niteliktedir. Beden perküsyonunun ders esnasında daha çok ritim ile ilişkilendirilmesi, öğrencilerin hem ritim duygularını geliştirmelerine, hem de vücudunu kullanarak yaratma becerisi kazanmalarına yardımcı olmaktadır (Gürgen, 2009). Bu bakımdan beden perküsyonu ve ritmin aynı anda kullanılması etkinliğin hem ilgi çekici hem de eğlenceli bir hal almasını da sağlamaktadır. 8. sınıf öğrencilerinin (Ö1, Ö4, Ö5, Ö16, Ö21, Ö11, Ö12, Ö13, Ö18, Ö32, Ö39, Ö10, Ö2, Ö26, Ö31, Ö35, Ö36) aşağıda belirttiği görüşler beden perküsyonu ve ritim çalışmalarının bir arada kullanıldığını destekler niteliktedir:

“Bazen de böyle bedenimize vurarak ses çıkartırız. Ritim eşliği gibi bir şey yaparık.” (Ö 1)

“Şarkı söylerken işte ritim tutmamızı ister bazen. Elimize, ayağımıza falan vururuk.” (Ö 4)

“Bazen beden perküsyonu yaparık. İşte ayaklarınızı böyle yapın, ritim yapın falan der.” (Ö 5)

Şarkı söyleme becerisi sadece müzik öğretmenleri tarafından değil, görüşme yapılan birçok 8. sınıf öğrencisi tarafından da (Ö21, Ö16, Ö30, Ö15, Ö25, Ö34, Ö33, Ö11, Ö12, Ö13, Ö4, Ö19, Ö29, Ö44, Ö23, Ö18, Ö32, Ö10, Ö9, Ö2, Ö5, Ö14, Ö24, Ö20, Ö22, Ö26, Ö31, Ö36, Ö41, Ö42) ders esnasında en çok tercih edilen psiko-motor beceri geliştirici etkinlik olarak belirtilmiş ve aşağıdaki görüşler sunulmuştur:

“Şarkı söyleriz, öğretmenimiz de bizimle söyler. ... Bazen şarkı söylemeden önce sesimiz açılsın diye etkinlikler yaptırır. Ondan sonra şarkıya geçer.” (Ö 4)

“Piyano çalar, biz şarkı söyleriz beraber.” (Ö 15)

“Her hafta derste şarkı söyleriz.” (Ö 19)

“Öncelikle dersimizi işliyoruz notalarla ilgili, sonra piyano çalıyor biz şarkı söylüyoruz. Çok eğlenceli geçiyor.” (Ö 29)

“İlk önce ders anlatır, sonra tahtaya bazı şarkıları yazdırır, sonra piyano çalarak bize onu öğretir. Mesela ritimleri de falan. Bu şekilde bizi eğlendirir.” (Ö 30)

Yukarıdaki öğrenci görüşleri müzik öğretmenlerinin şarkı söyleme etkinliğini daha çok eğlendirmek ve pekiştirmek için kullandıklarını görmemizi sağlamaktadır. Şarkı söyleme etkinliğine ritim çalışmalarının da eklenmesi, öğrencilerin ritim duygusunu geliştirmesine de yardımcı olmaktadır. Aşağıdaki bazı öğrenci görüşleri (Ö21, Ö12, Ö17, Ö7, Ö3, Ö1, Ö4, Ö29, Ö39, Ö10, Ö2, Ö5) müzik öğretmenlerinin şarkı söyleme becerisi ile ritim tutma becerisini aynı anda kullandıklarını destekler niteliktedir:

“... İşte önce hareketleri gösterir, sonra şarkıyı katar. Hem yapıp hem de şarkı söyleriz.” (Ö 21)

“Grup olarak şarkı söyleriz. Biz çalarken onlar ritim tutar veya flüt çalar.” (Ö 17)

“Öğretmen piyano çalarken şarkı söylüyoruz, beden perküsyonu alkış falan, bir de ritimlerle şarkı söylerik aynı anda.” (Ö 12)

Tema 2: Bilişsel Etkinlikler

Alt temalar:

- Örneklem
- Müzik dinletme
- Soru-cevap

Görüşme yapılan bazı 8. sınıf öğrencileri (Ö10, Ö39, Ö15, Ö34, Ö33, Ö19, Ö44, Ö5, Ö14) müzik öğretmenlerinin derste kullandığı yöntemlerden birini örnekleme yöntemi olarak belirtmişlerdir. Örnekleme yöntemi, genellikle soyut bir kavram veya düşünceyi somutlaştırmak için kullanılan, öğretmenlerin ise en çok tercih ettikleri anlatım yöntemlerinden biridir (Örskaya, 2006). Hem düşünceyi somutlaştırmak hem de öğrenmeyi aktif kılmak için çokça tercih edilen bu yöntem üzerine, görüşme yapılan 8. sınıf öğrencileri aşağıdaki şu görüşleri belirtmişlerdir:

“... notaları böyle hikaye gibi anlatıyordu bize aklımızda kalması için.” (Ö 10)

“Önce mesela bizim aklımıza daha iyi girmesi için şifrelendirir dersi, böyle buna benzer, buna benzer der. Sonra konuyu anlatır. Hayata bağlar o şeyleri.” (Ö 39)

Yukarıdaki öğrenci görüşleri, müzik öğretmenlerinin örnekleme yöntemini kullanmasındaki en önemli nedeninin, öğrencilerin daha iyi anlaması ve kavramasını sağlamak için olabileceğini göstermektedir.

Müzik dinletme, sadece müzik öğretmenleri değil, bazı 8. sınıf öğrencileri tarafından da (Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö16, Ö15, Ö44, Ö23, Ö39, Ö10, Ö2) sınıf içerisinde kullanılan etkinliklerden biri olarak belirtilmiştir. Müzik dinletme, sadece eğlendirmek veya vakit geçirmek için değil, öğretmek ve pekiştirmek için de kullanılmakta ve çoğu zaman bilginin kalıcı olmasına da yardımcı olmaktadır (Kalender, 2001). Görüşme yapılan 8. sınıf öğrencileri, müzik öğretmenlerinin ders esnasında kullandıkları

yöntemlerden birinin müzik dinletme yöntemi olduğunu belirtmişler ve aşağıdaki şu görüşleri sunmuşlardır:

“... Getirir ve müzik de dinletir. Şarkı da söyleriz.” (Ö 5)

“... Ünlü şarkıcıların eserlerini dinlerik bazen. Mozart falan.” (Ö 6)

“Müzik öğretmenimiz ders esnasında değişik türde şarkılar söylüyor, teypten şarkılar dinletiyor...” (Ö 7)

“Müzik dinletir, mesela bazen derste hep müzik dinlerik. Bütün ders serbest bırakır bizi ve hiç tahtaya falan bir şey yazmaz.” (Ö 8)

Yukarıdaki öğrenci görüşlerine dayanarak müzik öğretmenlerinin müzik dinletme yöntemini sıkça tercih ettikleri, bu yöntemi tercih ederek öğrencileri derse çekmeye ve daha eğlenceli vakit geçirmeye çalıştıkları söylenebilir.

Genellikle teorik bilginin aktarılmasının ardından kullanılan ve çokça tercih edilen soru-cevap yöntemi, müzik öğretmenlerinin en çok kullandıkları yöntem olarak görüşme yapılan çoğu 8. sınıf öğrencisi tarafından (Ö2, Ö6, Ö23, Ö25, Ö21, Ö33, Ö11, Ö12, Ö13, Ö19, Ö39, Ö5, Ö14, Ö24, Ö38, Ö26, Ö35, Ö27, Ö28, Ö8, Ö1) belirtilmiştir. Soru-cevap yöntemi, öğrencilerde üst düzey düşünme becerisi kazandırması bakımından en çok tercih edilen yöntemlerden biridir. Öğretmen merkezli eğitimin öğrenci merkezli eğitime dönüşmesinin en kolay yolu olan soru cevap yöntemi; etkili öğrenmeyi sağlamakla birlikte, bilgiyi genişletmeyi, yorumlamayı ve yeni fikirler üretmeyi de sağlamaktadır (Filiz, 2009). Özellikle

öğrencilere analitik düşünme, yaratıcı düşünme, sentez ve değerlendirme yetenekleri kazandırması bakımından öğretmenler tarafından tercih edilmesi gereken bir yöntemdir (Morgan ve Saxton, 1991). Aşağıdaki öğrenci görüşleri müzik öğretmenlerinin soru-cevap yöntemini kullandıklarını destekler niteliktedir:

“... Ayrıca müzik dersinde bize anlattığı konular üzerine pekiştirmemiz için sorular da soruyor.” (Ö 2)

“Soru-cevap yaparık. ... Tahtaya soru yazar ve sonra biz yaparık, gider kontrol ettiririk.” (Ö 6)

“... Anlatıyor güzelce, sorular da soruyor konular hakkında...” (Ö 23)

“... Bize ders anlatır, sonra sorular sorar biz de cevaplarız.” (Ö 25)

Yukarıdaki öğrenci görüşlerine dayanarak müzik öğretmenlerinin soru-cevap yöntemini daha çok verilen bilgiyi pekiştirmek ve kalıcı hale getirmek için kullandıkları söylenebilir.

4.2 Araştırma Sorusu 2'ye İlişkin Analizler

Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin 8. sınıf müzik dersi kapsamında uygulanan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerle ilgili sunulan görüşleri incelendiğinde; bunların duyuşsal ve bilişsel alanlara katkı koyduğu görüşü ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3: Araştırma Sorusu 2'ye Yönelik Öğretmen Görüşleri

KATEGORİ 1: Psiko-Motor Beceri Geliştirici Etkinliklerle İlgili Öğretmen Görüşleri
Tema 1: Duyuşsal Alana Katkı Koyan Görüşler Alt Temalar: - Birliktelik oluşturur - Eğlencelidir - Rahatlatır - Dersi sevdirmede etkilidir
Tema 2: Bilişsel Alana Katkı Koyan Görüşler Alt Temalar: - Dikkat çekicidir - Pekiştiricidir - Öğrenmede kalıcılık sağlar

Müzik dersinde birliktelik kavramı, görüşme yapılan birçok müzik öğretmeni tarafından (MÖ3, MÖ7, MÖ5, MÖ6, MÖ14, MÖ8, MÖ10) dile getirilmiş ve müzik dersinin sınıf içerisinde birlikteliği oluşturması görüşü duyuşsal alana katkı koyan

görüşler temasının bir alt temasını oluşturmuştur. Birliktelik kavramı, özellikle işbirlikli öğrenme yaklaşımında çokça bahsedilmekte olan bir kavramdır.

İşbirlikli öğrenme yaklaşımı bilindiği üzere daha çok öğrenci merkezli olup, öğretmenin rehber ve yönlendirici konumunda olduğu bir yaklaşımdır. Ve bu yaklaşımda en önemli şey öğrencilere fırsat tanımak, görev ve sorumluluk vermek, grup çalışmalarıyla öğrenmeyi aktif kılmak ve ortak bir amaç doğrultusunda hedefe ulaşmaktır (Açıkgöz, 2000). Sorumlulukların paylaşıldığı ve birlikte bir şeyler yapabilme duygusu kazandıran psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin birliktelik duygusu kazandırdığına dair ortak öğretmen görüşlerinden biri aşağıda sunulmuştur:

“ ...çalgı çalan biri varsa, çalgı çalan kişiyi de alarak, hadi onun çaldığı bu müziğe karşı biz de şöyle bir şeyler geliştirelim sınıfta bakalım nasıl olacak, uyumumuz nasıl olacak. Birlikte yapabilme, birlikte eşlik edebilme duygusu gibi farklı farklı şeyler üreterek eğitimci çocukları dersin içerisine daha fazla çekebilir. ... Hem birlikte hareket edebilme becerileri, hem birbirlerine dokunma, hissetme, müziği hissetme, birbirini yönetebilme ve birbirini dinleyebilme...” (MÖ 3)

Yukarıdaki öğretmen görüşü, psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin bireyler arası birliktelik ve uyum için çokça önemli olduğunu görmemizi sağlamaktadır. Uyum, bireyin kendisiyle ve çevresiyle iyi ilişkiler kurabilmesi ve bu ilişkileri sürdürebilmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Başaran,1992; Bostan, 1993). Bireyin çevresiyle uyumu, sadece müzikte değil, birçok alanda da özgüven kazandırması bakımından önemlidir. Bu bakımdan psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler; bir şeyler yapabilme, başkaları ile çalışabilme, sosyal başarı ve sosyal uyum için müzik derslerinde tercih edilmektedir

(Çevik, 2007; Tokinan ve Bilen, 2011). Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre (motivasyon kuramı), bir gruba ait olma; aidiyet hissinin oluşması ve geliştirilmesi için önemlidir. Birlikte şarkı söyleme, birlikte çalgı çama ve diğler birliktelik duygusu kazandıran psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler, aidiyet duygusunun geliştirilmesi açısından önem teşkil etmektedir (Cruickshank, Jenkins ve Metcalf, 2003; Özbay ve Erkan, 2015).

Görüşme yapılan müzik öğretmenleri (MÖ6, MÖ4, MÖ12, MÖ5, MÖ7, MÖ3, MÖ11) derslerinde kullandıkları psiko-motor beceri geliştirici etkinlikleri çoğu zaman öğrencileri rahatlatmak ve dersi daha eğlenceli hale getirmek için kullandıklarını ve bunun sonucunda da öğrencilerin dersten ve etkinlikten keyif aldıklarını dile getirmişlerdir. Psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin sadece öğretmek veya pekiştirmek için değil, bir yandan da derse karşı ilgi çekmek, öğrencileri bir nebze olsun rahatlatmak ve eğlendirmek için kullanılması; öğretmenlerin müzik dersine karşı olan öğrenci tutumunu da değiştirmek istediklerini gösterebilir. Aşağıdaki öğretmen görüşleri derste kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin kullanılma amaçlarına ışık tutar niteliktedir:

“Hem biraz dikkatlerini çekmek, genelde parçaları dersin başında işlerim ki derse katılsınlar daha iyi. Eğlendirmek ve derse çekmek amaçlı.” (MÖ 6)

“Bu etkinliklerde önce çocuğun dersten zevk alması, eğlenmesi söz konusu olmalı...” (MÖ 4)

“Şimdi öncelikle çocuklar psikolojik açıdan çok keyif alır ve rahatlarlar. Çünkü hem şarkı söyleyip hem de hareket yaparken çocuğun diğler dersleri,

sorunlarını veya başka olumsuz bir şeyi düşünmesi gibi bir durumu yoktur. Mümkün değil zaten. Çünkü hem şarkı söyleyip hem de hareketleri yaparsa demek ki o çocuk ordadır. Akı, ruhu, bedeni ordadır çocuğun. Bu yüzden de terapi gibi bir şeydir bence. Yani benim bakış açım göre.” (MÖ 12)

“Birincisi bu kadar yoğun oldukları programların içerisinde, ya da yoğun olduklarını düşündükleri programın içerisinde bu çocuk benim dersimde rahatlamalı, gülererek çıkmalı, sıkılmadan çıkmalı. ... Amacım şu: birincisi eğlenmeli çocuk o derste, rahatlamalı, ondan sonra alacağını almalı. Çünkü zaten oynarsa ve eğlenirse o onu alacak, dersinde verdiği şeyi.” (MÖ 5)

Yukarıdaki öğretmen görüşleri, derste uygulanmakta olan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin çoğu zaman dikkat çekmek, rahatlatmak ve eğlenerek öğretmek amaçlı kullanıldığını görmemizi sağlamaktadır.

Müzik derslerinde uygulanan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin en çok da dersi sevdirmek için kullanılması görüşme yapılan bütün müzik öğretmenleri tarafından belirtilmiştir. Dersi sevdirmek amaçlı kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler sadece öğrencilerin değil, öğretmenlerin de derse karşı motivasyon, tutum ve görüşlerini olumlu yönde etkilemektedir. Aşağıdaki öğretmen görüşleri bu yorumu destekler niteliktedir:

“Sevdirmek, eğlendirmek, bir şeyler öğretmek. ... Ben o gün o çocuklara hem kendimi, hem dersimi hem de müziği sevdirmeye çalışıyorum.” (MÖ 11)

“Amacım tabi ki müziği sevmeleri, hem de en azından notaları olsun bilmeleri. Pekiştirmek, öğretmek, sevdirmek...vs.” (MÖ 9)

“Öğrencilerin daha çok dikkatini çekerek hem onları geliştirmek hem de derse karşı olan ilgilerini artırmak, müzik aletlerine olan ilgileri artsın, kulakları gelişsin, kültür artırmak amaçlı, müziği, dersi sevdirmek amaçlı...” (MÖ 10)

Yukarıdaki öğretmen yorumları, derste uygulamakta oldukları psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin temel amaçlarından birinin müzik dersini sevdirmek olduğunu görmemizi sağlamaktadır.

Tema 2: Bilişsel Alana Katkı Koyan Görüşler

Alt Temalar:

Dikkat çekicidir

Pekiştiricidir

Öğrenmede kalıcılık sağlar

Müzik derslerinde kullanılmakta olan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin dikkat çekici ve pekiştirici olarak öğrenmede etkili olması, görüşme yapılan birçok müzik öğretmeni tarafından (MÖ6, MÖ9, MÖ1, MÖ7, MÖ11, MÖ13, MÖ15) vurgulanmıştır. Bilgiyi işleme kuramına göre de; öğrenmenin ilk basamağını dikkat çekme basamağı oluşturmaktadır. Dikkat çeken uyarıcılar kısa süreli belleğe gönderilir

ve daha sonra bu bilgiler örgütlenip kodlanır ve anlamlandırılırsa, bilgi kalıcı olur (Fer, 2011; Senemoğlu, 2013). Pekiştirme ise, öğrenilen bilginin kalıcı olması için tercih edilmesi gereken en önemli öğrenme-öğretme yöntemlerinden biridir (Fidan, 2012). Bilginin örneklerle, sorularla veya örnek olaylarla pekiştirilmesi, öğrenmeyi kalıcı kılmasının yanında, öğrenciyi de aktif kılmaktadır. Bu bakımdan öğrenmenin aktif olması öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecindeki hedeflerine ulaşmalarında büyük kolaylık sağlamaktadır. Psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin öğretici, dikkat çekici, pekiştirici ve kalıcılık sağlaması bakımından ders esnasında kullanılması müzik öğretmenleri tarafından belirtilmiş ve aşağıdaki görüşler sunulmuştur:

“Hem biraz dikkatlerini çekmek, genelde parçaları dersin başında işlerim ki derse katılsınlar daha iyi. Eğlendirmek ve derse çekmek amaçlı.” (MÖ 6)

“Amacım tabii çocukların hem müziği sevmeleri hem de en azından notaları olsun bilmeleri. Pekiştirmek, öğretmek, sevdirmek... vs.” (MÖ 9)

“Daha çok akılda kalıyor işlediğimiz konu. Yani pekiştirme de daha güçlü oluyor. Yazmaları gerekmiyor. Birçok şeyi ben yazdırmaktan hoşlanmıyorum. Uygulamalı yaptırdığım zaman görsel her alanda, yani vücut dili, ruh hali, her şeyi birleştirdiğimiz zaman zaten çocuk o konuyu unutmaz. Ve Türkçe bilmeyen çocuklar vardır sınıflarda. Sırf bu yüzden 8-9 alırlar. Yani uygulamıştır, anlamıştır, yüz ifadesini görmüştür, hareketi görmüştür, orada ifade edileni anlamıştır ve bilmediği halde ne ifade ettiğini anlıyor sorunun ve cevabını yazıyor.” (MÖ 1)

“Pekiştirmek için kullanıyorum daha çok, özellikle ritimleri. Pekiştirmede etkili olur ve unutmazlar.” (MÖ 15)

“Sevdirmek, eğlendirmek, bir şeyler öğretmek. Çocuk zaten haftada bir giriyor bu derse ve ben de part-time olduğum için sadece tek gün beni görüyor. Ben o gün o çocuklara hem kendimi, hem dersimi, hem de müziği sevdirmeye çalışıyorum. Aynı zamanda etkinliğiydi, konusuydu derken zaten zaman hemen geçiyor. Çocukların aklında kalıcı bir şeyler kalsın istiyorum.” (MÖ 11)

“Yani tek bir amacım olabilir, müziğin daha iyi özümsemesi.” (MÖ 13)

“Çocukta daha kalıcı bir öğrenme gerçekleştirilsin diye yapıyoruz yani. Çünkü her çocuk sözel olarak almıyor bir şeyleri. Çoklu zekâ yöntemine uysun diye, kimi çocuk sözle, kimi çocuk işaretle öğrenebiliyor diye. O yüzden daha fazla kalıcı olsun diye kullanmaya çalışıyoruz elimizden geldiğince.” (MÖ 7)

Yukarıdaki öğretmen görüşleri, derste kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin dikkat çekici ve pekiştirici rolünü üstlendiğini görmemizi sağlamaktadır. Bilginin pekiştirilmesi için psiko-motor beceri geliştirici etkinliklere başvurulması, öğrencinin uygulama yaparak da öğrenmesini sağlamaktadır. Bloom’un (1956) Bilişsel Alan Taksonomisine göre; kalıcı öğrenmeyi sağlamak için öğretmenin öğrenciyi en az kavrama düzeyinden uygulama düzeyine çıkarması gerekmektedir. Ayrıca derslerde kullanılmakta olan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin öğrenmeyi kalıcı, öğrencileri ise aktif hale getirmesi bakımından çokça önemli

olduğunu vurgulanmaktadır (Akt. Cruickshank, Jenkins ve Metcalf, 2003) Bilgiyi işleme kuramına göre; bilgi dikkat çekme ve pekiştirme yoluyla anlamlandırılır ve kalıcı olur. Burada da psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler büyük rol oynamaktadır. Bu etkinlikler, bilginin anlamlı hale getirilmesine, örgütlenip uzun süreli belleğe kodlanmasına yardımcı olmaktadır (Fer, 2011; Senemoğlu, 2013).

4.3 Araştırma Sorusu 3'e İlişkin Analizler

Görüşme yapılan 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersi kapsamında uygulanan psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler ile ilgili sundukları görüşler incelendiğinde bunların duyuşsal ve bilişsel alanlara katkı koyduğu görüşü ortaya çıkmaktadır.

Tablo 4: Araştırma Sorusu 3'e Yönelik Öğrenci Görüşleri

KATEGORİ 1: Psiko-Motor Beceri Geliştirici Etkinliklerle İlgili Öğrenci Görüşleri
Tema 1: Duyuşsal Alana Katkı Koyan Görüşler
Alt Temalar:
- Eğlencelidir
- Rahatlatır
- Birliktelik sağlar
- Dersi sevdirmede etkilidir
- Teori kısmı sıkıcıdır

Tema 2: Bilişsel Alana Katkı Koyan Görüşler

Alt Temalar:

- Öğreticidir
- Kalıcılık sağlar

Görüşme yapılan 8. sınıf öğrencilerine psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerle ilgili görüşlerini saptamaya yönelik yöneltilen sorulara en çok verilen cevaplardan birisi, bu etkinliklerin eğlenceli oluşudur. Öğrencilerin bu etkinliklerle eğlenmesi ve bu etkinlikleri eğlenceli bulması, derse karşı olan tutumu olumlu yönde etkilemekte ve öğrenmeyi de aktif kılmaktadır. Müzik dersinde uygulanmakta olan psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler sadece müzik öğretmenleri tarafından değil, birçok 8. sınıf öğrencisi tarafından da (Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö28, Ö1, Ö4, Ö37, Ö21, Ö16, Ö30, Ö15, Ö25, Ö34, Ö33, Ö11, Ö12, Ö13, Ö19, Ö44, Ö23, Ö18, Ö32, Ö39, Ö2, Ö5, Ö14, Ö24, Ö38, Ö22, Ö26, Ö31) eğlenceli olarak nitelendirilmiş ve aşağıdaki öğrenci görüşleri sunulmuştur:

“Eğlenerek öğrenmemiz için, pekiştirmek için iyi oluyor. Çok eğleniyoruz, çok eğlenceli bir ders bizim için. Hiç sıkıcı geçmiyor.” (Ö 10)

“Ben müzik dersini çok severim. O yüzden yani çok eğlenirim. Hem öğrenirim. İlgi duyduğum bir alandır zaten.” (Ö 6)

“Çok severek yaparım, eğlenirim sınıf olarak. Böyle devam ederse iyi olur.”

(Ö 28)

“Ben müziğin içinde yaşayan bir insan olduğum için güzel hissederim, eğlenirim.” (Ö 7)

“Eğlencelidir bayağı, çünkü diğer derslere göre onların ağırlığını da hafifletir biraz. Boş zaman geçirmek gibi. Hocaya da yakın olduğumuzda daha da çok severik dersi.” (Ö 8)

“En sevdiğim derslerden biri müzik dersidir. Çok eğleniyorum bu derste. Yani hocanın böyle yapması daha eğlenceli oluyor.” (Ö 9)

Yukarıdaki öğrenci görüşleri müzik dersinin ve derste uygulanan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin öğrenciler tarafından çoğu zaman eğlenceli bulunduğunu ve bu gibi etkinliklerin çokça kullanılmasının yararlı olabileceğini göstermektedir. Uygulanan etkinliklerin öğrencileri bir yandan eğlendirirken, diğer yandan da rahatlatması; öğrencilerin derse karşı olan bakış açılarını değiştirmelerine, olumlu tavır ve tutum geliştirmelerine de yardımcı olabilmektedir.

Müzik dersinin ve derste uygulanan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin eğlenceli bulunmasının yanında, öğrencileri rahatlatıcı bir yönünün de olması görüşme yapılan bazı 8. sınıf öğrencileri tarafından (Ö4, Ö29, Ö37, Ö30, Ö15, Ö7, Ö8, Ö9) belirtilmiştir. Gelecek kaygısı yaşamaya başlayan, diğer derslerin ağırlığından yorulan ve çoğu zaman rahatlamak için bir yol arayan 8. sınıf öğrencilerinin, müzik dersinin

rahatlatıcı yönünü görmeleri ve görüş olarak belirtmeleri, müzik dersinin duyuşsal alana hitap ettiğini göstermektedir. Aşağıdaki görüşler bu yorumu destekler niteliktedir:

“Mutlu olurum, eğlenirim. Dinlendirici olduğu için şarkı söylediğimizde mutlu olurum. Ben normalde hep ders gördüğümüz için müzik dersine girdiğimizde şarkı söylediğimizde rahatlatır bizi, dinlendirir.” (Ö 4)

“Giderken mutlu olurum, derim ne güzel müzik geldi. Müzik dersni severim. Müziği de severim. Derste çok rahatlarım.” (Ö 37)

“Yani müzik dersi beni ayrı bir dünyalara götürüyor. Rahatlıyorum. Çok seviyorum müzik dersini. Evde de dinliyorum zaten.” (Ö 29)

Yukarıdaki öğrenci görüşleri müzik dersinin diğer derslere nazaran öğrencileri rahatlattığı, öğrencilerin omuzlarına yüklenen ağırlığı bir nebze de olsa hafiflettiği ve öğrencilerin müzik dersine ve en önemlisi müziğe karşı geliştirdikleri tutum ve görüşlerini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Müzik dersi, tüm sınıfın birlikte bir şeyler yapabildiği, birlikte hareket edebildiği, birlikte yaratma ve birliktelik duygusunu öğretmesi bakımından diğer derslere göre çok daha önemli bir role sahiptir. Derste uygulanan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin kişisel değil de, tüm sınıf olarak yapılması, şarkı söylerken veya çalgı çalarken tüm sınıfın ortak ve birlik içinde olması, öğrencilere de birlikte yaratma ve hareket edebilme becerisi kazandırması bakımından yararlı olabilmektedir. Görüşme

yapılan bazı 8. sınıf öğrencileri tarafından (Ö8, Ö17, Ö40, Ö1, Ö4, Ö37, Ö29, Ö30, Ö15) belirtilmiş ve aşağıdaki görüşler sunulmuştur:

“Yani sınıfla iç içe olduğumuzu hissedirik. Çünkü tüm sınıf derse katılır ve derste bütün öğrenciler hocayı dinler. Mesela atıyorum hoca şarkı çalar, öğrenciler de onunla birlikte şarkı söyler. Birlik beraberlik olur.” (Ö 8)

“Mutlu olurum, yani birlikte bir şey yaptığımızda mutlu olurum.” (Ö 17)

“Yararlıdır, eğlencelidir, sınıf içerisinde sohbet ederiz, birbirimizle iletişim kurarız. Bir birliktelik olur.” (Ö 40)

Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin yanında, 8. sınıf öğrencilerinin birçoğu da (Ö15, Ö16, Ö21, Ö30, Ö44, Ö1, Ö4, Ö37, Ö29, Ö25, Ö34, Ö33, Ö11, Ö12, Ö13, Ö19, Ö23, Ö18, Ö32, Ö39, Ö10, Ö9, Ö2, Ö5, Ö14) derste kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin müzik dersini sevdirmek için etkili olabileceğini ve bu yüzden de müzik öğretmenlerinin bu etkinlikleri sıkça kullandıklarını belirtmişlerdir. Aşağıdaki görüşler bu yorumu desteklemektedir:

“Kulağımızın ritimlere alışması için ve hem bilgi edinmemiz için, ayrıyeten dersi daha çok sevmemiz için yaptırıyor bence.” (Ö 44)

“Dersi sevmeyenler olabilir. Dersi sevdirmek için iyi olabilir bence.” (Ö 30)

“Bize müziği sevdirmek için etkili oluyor.” (Ö 21)

“Dersi anlatmak için, hem de müziği sevdirmek için kullanır.” (Ö 15)

“Müzik dersini sevmemiz için ve öğretmek için iyi oluyor.” (Ö 16)

Yukarıdaki öğrenci görüşleri derste kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin öğreticiliğinin yanında dersi sevdirmede de etkili bulunduğunu gösterebilmektedir.

Görüşme yapılan bazı 8. sınıf öğrencilerinin (Ö25, Ö15, Ö33, Ö34, Ö39, Ö4, Ö21, Ö16, Ö30, Ö15, Ö13) müzik dersiyle alakalı tek olumsuz görüşleri, dersin teorik kısmının sıkıcı olduğu yönündedir. Derste kullanılmakta olan psiko-motor beceri geliştirici etkinlikleri ne kadar eğlenceli buluyorlarsa, dersin teori kısmını ise çoğu zaman sıkıcı bulmaktadırlar. Aşağıdaki görüşler ise bu yorumu desteklemektedir:

“Eğlenirim. Arada sıkılırım ama çok değil. Sadece konu anlatırken sıkılırım. Etkinliklerde eğlenirim.” (Ö 25)

“Bazen çok yazdığımız zaman sıkıcı oluyor ama diğer etkinliklerde falan eğlenceli, güzel geçiyor şarkı söylerken.” (Ö 15)

“Yazı yazmasak daha iyi olur bence. Bir tek onda sıkılırık. Hep etkinlik, şarkı olsun.” (Ö 33)

“Böyle yazı yazarken falan çok sıkılırım. Şarkı söylerken veya ritim tutarken sıkılmam.” (Ö 34)

“Sıkıldığım ne zaman olur; her öğrenci gibi eğer çok yazı yazdırırsa, ders hep öyle devam ederse sıkılırım.” (Ö 39)

Yukarıdaki öğrenci görüşleri öğrencilerin, müzik dersinin teori ve ders anlatımı kısmında zaman zaman tek düze giden ders gidişatından sıkıldıklarını göstermektedir. Bu duruma karşı ise etkinlikleri ve uygulamaları daha eğlenceli bulduklarını ve tüm ders boyunca bu tür etkinlikler yapılmasını istediklerini belirtmişlerdir.

Tema 2: Bilişsel Alana Katkı Koyan Görüşler

Alt Temalar:

- Öğreticidir
- Kalıcılık sağlar

Görüşme yapılan 8. sınıf öğrencilerinin verdiği cevaplar doğrultusunda Tema 2 oluşturulmuştur. Müzik dersinde kullanılmakta olan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin öğretici rolünün yüksek oluşu görüşme yapılan birçok öğrenci tarafından (Ö1, Ö4, Ö37, Ö29, Ö21, Ö16, Ö30, Ö15, Ö25, Ö34, Ö33, Ö11, Ö12, Ö13, Ö19, Ö44, Ö23, Ö18, Ö32, Ö39, Ö10, Ö38, Ö24, Ö14, Ö5, Ö2, Ö9, Ö31, Ö26, Ö20) belirtilmiştir ve aşağıdaki görüşler sunulmuştur:

“Bence iyi bir derstir ve her ortaokulda olduğu gibi her öğrencinin bilgilerine iyidir. Çok güzel şeyler öğretir bize. Hem bu etkinliklerle daha iyi öğreniriz.”

(Ö 38)

“Müziği daha iyi tanımamız için, öğretmek için, müzik bilginizin gelişmesi için yaptırır bu etkinlikleri. Etkinliklerle daha iyi öğrenebiliriz çünkü.” (Ö 24)

“Daha çok bilgi öğrenmemiz için, pekiştirmek için, eğlendirmek için yaptırır.” (Ö 14)

“Bence çok iyidir, güzeldir, yaparken hiç sıkılmayız ve bence böyle daha güzel öğreniriz yani uygulamalı yapınca.” (Ö 5)

“Benim için iyi oluyor. Çünkü hem eğleniyorum hem öğreniyorum. Yani benim için iyi bu durum.” (Ö 2)

“Eğlenerek öğrenmemiz için, anlamamız için yaptırır bence.” (Ö 9)

“Eğlenerek öğrenmemiz için, pekiştirmek için iyi oluyor.” (Ö 10)

Yukarıdaki öğrenci görüşleri, müzik dersinde uygulanan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin sadece hoş vakit geçirmek veya eğlendirmek için değil, daha çok bilgiyi öğretmek ve pekiştirmek için kullanıldığını öğrencilerin farkında olduklarını da görmemizi sağlamaktadır.

Öğrenmeyi pekiştirmek ve kalıcı hale getirmek için çokça tercih edilen psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler, sadece müzik öğretmenleri tarafından değil, bazı 8. sınıf öğrencileri tarafından da (Ö39, Ö32, Ö18, Ö23, Ö29, Ö15, Ö11, Ö12, Ö13, Ö19, Ö44, Ö10, Ö2, Ö5) öğrenmeyi kalıcı kıldığı görüşüyle belirtilmiş ve aşağıdaki görüşler sunulmuştur:

“Bence öğretim şekli akılda kalıcı bir şekildedir. Yani öğrettiğinde unutmak zordur.” (Ö 39)

“Bence her okulda yapılmalı bu etkinlikler. Çünkü öğrencinin daha iyi kavraması için böyle şeyler yapmak gerekiyor. Bence böyle olursa hep daha iyi öğreniriz ve unutmayız.” (Ö 32)

“Bize daha iyi bir şeyler kavrayabilmek için bunları öğretiyor. Bu da bizim açımızdan iyi oluyor. Bilgi kalıcı oluyor, unutmuyoruz.” (Ö 18)

“Birçok konularda gelişmek için, müzik konusunda bilgilerimizi geliştirmek için, bilgiyi tam öğrenelim ve hep kullanalım diye.” (Ö 23)

Yukarıdaki öğrenci görüşleri, müzik dersinde kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin bilgiyi kalıcı kılmak konusunda oldukça etkili olabileceğini ve bu durumun da öğrencilere memnuniyet duygusu kazandırabileceğini göstermektedir.

4.4 Araştırma Sorusu 4'e İlişkin Analizler

Görüşme yapılan müzik öğretmenleri ve 8. sınıf öğrencileri müzik dersi kapsamında uygulanan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin uygulanması ile ilgili karşılaşılan zorlukları aşağıdaki sorunlarla ilişkilendirerek dile getirmişlerdir.

Tablo 5: Araştırma Sorusu 4'e İlişkin Öğretmen Görüşleri

KATEGORİ 1: Öğretmenler Açısından Karşılaşılan Zorluklar
<p>Tema 1: Öğrencilerden Kaynaklanan Sorunlar</p> <p>Alt Temalar:</p> <ul style="list-style-type: none">- Öğrencilerin alt yapısı- Derse karşı tutumu- Motivasyon eksikliği- Öğrencilerin ergenlik döneminde olması
<p>Tema 2: Fiziksel Altyapıdan Kaynaklanan Sorunlar</p> <p>Alt Temalar:</p> <ul style="list-style-type: none">- Materyal eksikliği- Sınıf ortamının uygun olmaması- Sınıf mevcudunun fazla olması

Tema 3: Eğitim Programından Kaynaklanan Sorunlar

Alt Temalar:

- Haftalık ders süresinin yetersiz olması
- Müfredat içeriğinin yoğun olması
- Müfredatta yer alan etkinliklerin ve şarkıların 8. sınıf öğrencilerinin gelişimine uygun olmaması

Tema 4: Eğitim Sisteminden Kaynaklanan Sorunlar

Alt Temalar:

- Düzenli denetlemenin olmaması
- Müzik dersinin eğitim sistemimiz içerisindeki önemi

Müzik dersi temel eğitim kademesinde öğrencilerin her yıl aldığı zorunlu bir derstir. Temel Eğitim 2. kademesinin sonuna dek zorunlu olan müzik derslerinde her yıl belirli bir seviyeye gelmekte ve bir sonraki yıl, öğrencilerin bu bilgiler üzerine yeni bilgileri, becerileri ve tutumları yapılandırmaları beklenmektedir. Fakat müzik öğretmenleri (MÖ7, MÖ4, MÖ10, MÖ9) yapılan görüşmelerde alt temalardan biri olan öğrencilerin altyapılarının yetersiz olduğu ifadesini vurgulamışlardır. Aşağıdaki alıntı bu görüşe örnek olarak verilebilir:

“...Okula dışardan gelen öğrenci olabiliyor. Orta 1 den beri elinizde olmayan bir öğrenci olabiliyor. Şimdi farklı bir okuldan geliyor, seviyesi farklı oluyor, ayak uyduramıyor mesela. Bu kez de çocuk bir karşı savunma mekanizması geliştirebiliyor... Yani eksikliklerini tamamlamak yerine, onları savunabiliyor.” (MÖ 7)

Müzik öğretmenin bu görüşü okullar arası içerik ve seviye farklılıklarını, aynı zamanda müzik öğretmenlerinin kendilerine göre farklı içerikler geliştirdiklerini ve verilen eğitimin zaman zaman yetersiz kaldığı durumunu ortaya koymaktadır. Aynı zamanda görüşme yapılan bazı müzik öğretmenleri (MÖ7, MÖ4, MÖ10, MÖ9) öğrencilerin altyapılarının eksik olmasını; Temel Eğitim 1. kademedeki müzik öğretmenliği yapan çoğu öğretmenin meslek alan (brans) eğitimi almamasına, KKTC de var olan Atatürk Öğretmen Akademisi (AÖK) mezunu olmalarına ve sınıf öğretmeni olarak yetiştirilmelerine bağlamaktadırlar. Aşağıdaki öğretmen görüşü ise bunu destekler niteliktedir:

“Genel altyapı da çok kötü yani. Zaten bilirsiniz, müzik öğretmeniyle çalışmadıkları için nereye kadar ilerleyecek o çocuk, o da ayrı muamma. Yani kısacası biz bu durumda en baştan alıp öğretmek zorunda kalıyoruz...” (MÖ 10)

Nacakcı (2006), müzik dersinin Temel Eğitim 1. kademedeki itibaren brans öğretmeni tarafından verilmesi gerektiğini, bunun sonucunda da müzik dersine karşı olan tutum ve görüşlerin daha olumlu olacağını vurgulamıştır. Sönmez (1994) ise, brans öğretmenin konu alanını çok iyi bilmesi gerektiğini, eğitim-öğretimle ilgili tüm beceri ve bilgiye sahip olması gerektiğini, aksi takdirde bunun eğitim ortamını

olumsuz yönde etkileyeceğini vurgulamış, ve Temel Eğitim 1. kademedeki müzik dersinin branş öğretmeni tarafından yürütülmesi gerektiğini söylemiştir.

Müzik dersi, çoğu zaman öğrenciler tarafından gerekli değeri görmeyen bir ders durumundadır. Öğrencilerden kaynaklanan sorunlar temasının bir alt teması olan derse karşı tutum, müzik öğretmenleri (MÖ4, MÖ9, MÖ11, MÖ5, MÖ7) ile yapılan görüşmelerde belirtilmiş ve aşağıdaki görüşler sunulmuştur:

“Vallahi öncelikle biz bu dersi sevdirmeye çalışıyoruz.” (MÖ 4)

“...çocukların da müziğe önem verdikleri yok. Ne aileler ne de öğrenciler. Müzik derslerini boş ders olarak görürler. Elimizden geldiğince müzik dersini sevdirmeye çalışırız onlara.” (MÖ 9)

“...Ben o gün o çocuklara hem kendimi, hem dersimi hem de müziği sevdirmeye çalışıyorum...” (MÖ 11)

Görüşme yapılan müzik öğretmenleri (MÖ7, MÖ4, MÖ3, MÖ9, MÖ11) aynı zamanda öğrencilerin müzik dersine karşı olan tutumlarını etkileyen en önemli etkenin aileleri olduğunu ve ailelerin de müzik dersine karşı geliştirdiği görüşlerin olumsuz yönde olduğunu aşağıdaki yorum ile dile getirmişlerdir:

“Bir de burası bir köy okulu, bir devlet okulu ve ailelerin de bakış açısı çok farklı. Yani müziği destekleyen de var, saçma bulan da var. Yani müzik dersini böyle matematik dersi veya Türkçe dersi gibi önemli bulmuyorlar. Yani öğrenci öyle düşünmese bile aile onu etkiliyor. Onun düşüncesini, çalışmasını

etkiliyor. İşte müzikten zaten geçersin, git matematik çalış diyen olabiliyor. Bu düşünceyle derse gelen çocuklar var. Onların düşüncesini, tutumunu da değiştirmeye çalışıyoruz.” (MÖ 7)

Bu görüşler, müzik dersinin aileler tarafından da gerekli değeri görmeyen bir ders olduğunu ve bu görüşlerin öğrencilerin fikirlerini ve isteklerini olumsuz yönde etkileyebilecek görüşler olduğunu gösterebilir niteliktedir.

İlk kategori olan sorunlar kategorisinde, genel olarak 8. sınıf öğrencilerinde müzik dersine karşı motivasyon eksikliği olduğu görüşü diğer bir alt tema olarak saptanmıştır. Motivasyon, öğrencilerde öğrenme isteği oluşturan bir dürtüdür (Akbaba, 2006). Öğrenme isteği, beklenti veya arzular ile öğrencinin bireysel farklılıklarına göre şekillenmekte ve değişmektedir (Seifert, 2003). Motivasyon ile derse karşı tutum çoğu zaman doğru orantılı olmakta ve öğretmenler tarafından dikkat edilmesi gereken bir durum teşkil etmektedir. (Öncü, 2004) Aşağıdaki alıntılar görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin (MÖ9, MÖ14, MÖ7, MÖ10, MÖ15) sıklıkla karşılaştığı ve dile getirdiği öğrencilerdeki motivasyon eksikliği alt temasını vurgulamaktadır:

“...Bir da öğrenciler bu derse pek önem vermez. Haftada bir saattir; işte gidelim şarkı söyleyelim çıkalım modundadırlar çoğu zaman. Yani bu şekilde gelirler derse, motivasyon hiç yok.” (MÖ 9)

“...Yani bunları yaparken de pek istekli değiller. Motivasyon sıfır. Derse gelmeden zaten öğrenciyi en baştan kaybetmiş olursunuz.” (MÖ 14)

Yüksel'e (2004) göre; motive olmuş öğrenci, öğretmeni için önemli bir iş doyumu kaynağı olmakta ve bu durum da ders akışını olumlu yönde etkilemektedir. Fakat yukarıdaki öğretmen görüşlerine dayanarak, öğrencilerin müzik dersine önem ve değer vermemesi, müzik dersini anlamlı bulmamaları, ihtiyaç hissetmemeleri ve derse gelirken motivasyonlarının düşük olması; müzik öğretmenlerinin de derse karşı olan motivasyonlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu durumda da müzik öğretmenlerinin ders ile ilgili beklentilerini düşürebilmektedir. Bu bakımdan da müzik öğretmenleri hem öğrencilerin motivasyonlarını artırmak, hem de kendi beklentilerini yükseltmek amacı ile farklı yollara başvurumaktadırlar. Görüşme yapılan müzik öğretmenleri (MÖ1, MÖ3, MÖ6, MÖ9, MÖ14) öğrencileri motive etmek ve derse çekebilmek için geliştirdikleri farklı teşvik edici yolları aşağıdaki görüşlerle belirtmişlerdir:

“...hadi sen bunu yapabilirsin, hadi sen becerebiliyorsun, sen müzikle uğraşıyorsun zaten, çalışıyorsun diyerek derse katıyorum. ... Birlikte yapabilme, birlikte eşlik edebilme duygusu gibi farklı farklı şeyler üreterek eğitimci, çocukları dersin içerisine daha fazla çekebilir.” (MÖ 3)

“...motivasyonlarını sağlamak için kullandığım Orff yöntemi var.” (MÖ 1)

“... İşte hade sesiniz güzeldir söyleyin derim, teşvik ederek söyletirim.” (MÖ 6)

Yukarıdaki öğretmen görüşleri, müzik öğretmenlerinin öğrencilerin motivasyonlarını sağlamak üzere daha çok dışsal motivasyona başvurduklarını göstermektedir. Dışsal motivasyon; özendirme, teşvik etme, ödül, ceza gibi etkilerle ortaya çıkmaktadır

(Akbaba, 2006). Fakat eğitimde öğrencinin içsel motivasyonunu sağlamak da gereklidir. İçsel motivasyon ise başarmayı istemek, bundan doyum elde etmek, ihtiyaç duymak, ilgi ve merak hissetmek ile alakalıdır (Akbaba, 2006). Bu bakımdan yukarıdaki görüşlere dayanarak müzik öğretmenlerinin sadece dışsal motivasyonu kullanarak öğrencileri kazanmaya çalıştıkları, fakat içsel motivasyonu sağlamak için herhangi farklı bir yönteme başvurmadıkları söylenebilir.

8. sınıf öğrencilerinin ergenlik döneminde olması öğrencilerden kaynaklanan sorunlar temasının bir alt teması olarak birçok müzik öğretmeni tarafından belirtilmiştir. Temel Eğitim 2. Kademe (ortaokul), öğrencilerin kendilerini tanımaya başladığı, geliştiği, olgunlaştığı ergenlik dönemine rast gelmektedir. Ergenlik dönemi, bireyin psikolojik, biyolojik, sosyal ve zihinsel açıdan olgunlaştığı ve geliştiği dönemdir (Yavuzer, 2001). Birey bu dönemde kendini tanımaya, ifade etmeye, duygu ve düşüncelerini açıkça ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu ihtiyaçları karşılamak üzere ise müzik önemli bir rol oynamaktadır. Müzik dinlemek, çalgı çalmak, şarkı söylemek ve bedenini kullanarak müzik yapmak bireyin kendini ifade edebilmesine yardımcı olmakla birlikte, kendi yapabileceklerinin farkına varmasını da sağlamaktadır (Apaydınlı, 2012). Fakat görüşme yapılan bütün müzik öğretmenlerinin belirttiği görüşlere göre daha çok uygulamaya dayalı olan müzik dersi, öğrencilerin içinde bulunduğu ergenlik döneminden dolayı gerektiği gibi işlenememekte, öğrencilerin yapmak istememesinden, komik veya gereksiz bulmasından dolayı etkili bir şekilde uygulanamamaktadır. Beden perküsyonu, ritim tutma, şarkı söyleme ve çalgı çalma gibi derslerde en çok tercih edilen psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin öğrencilere gereksiz, çocukça ve komik gelmesi ise bir önceki alt temada vurguladığımız öğretmen motivasyonunu düşürmekte ve müzik öğretmenlerinin dersi

gerektiği gibi işlemelerini de engelleyebilmektedir. Aşağıdaki alıntılar ise bu g6r6şu destekler niteliktedir.

“...Ç6nk6 çocuklar ergenlik çağına girdikleri için lise d6nemine geçecekler, çok fazla beden m6ziğini, hoplamaları zıplamaları kabul etmiyorlar. Ergenlik d6nemine girdikleri için onlara daha çocuksu geliyor bu t6r etkinlikler.” (M6 3)

“...Dediğim gibi 6zellikle v6cudunu kullanarak pek bir Şey yaptırımıyorum. Komik bulur zaten 6đrenciler. 6đrencilerin o d6nemde d6ř6nd6đ6 tek Şey g6zellikleri, saçları, başları falan. ... Bu ocuklar ergenliğe girdikleri için seçeceğim hareketlere de dikkat etmek zorundayım açıkçası. El çırpma, ayaklarını vurma 6tesine de gidemiyoruz.” (M6 15)

“...Ama ortaokulda olay farklıdır. Bir ergendir zaten. 6rneğin; bir erkeğe parmak Şıklatma. İşte o parmak hareketlerini farklı bir Őeye soktu, hemen b6yle sınıfta g6bek atmaya başlar gibi hareketler yaptı. O y6zden evet, orta 1’lerde daha kolay yaptırabilirsiniz ama orta 2 ve orta 3’lerde çocuklara komik geliyor ve yapmak istemiyorlar. Bu y6zden daha çok araştırma, solfej, bona gibi teorik Őeylere yer vermeye ve beden perk6syonunu az tutmaya çalışıyoruz.” (M6 7)

“... Bir de bu çocuklar ergenlik çağına girmiş çocuklar. Çok 6stlerine gidip zorlamak yerine, sevdirek yaptırmayı tercih ediyoruz. Yani işte Şarkı seçiminden tutun da, ritim kalıplarına kadar. Yapabilecekleri Şekilde aktarıyoruz.” (M6 4)

“8. sınıflarda ergenlikten dolayı uygulaması zor olur. O yüzden yer vermiyorum. Yani geçen senelerde yaptırdığımda komik göründü, çocukça bulundu doğal olarak. O yüzden deneyimime ve öğrenci profiline de dayanarak teorik bilgiye daha çok yer vermeye başladım.” (MÖ 13)

Müzik öğretmenlerinin yukarıda belirttikleri görüşler, psiko-motor etkinlikleri çok fazla uygulayamadıklarını, bu nedenle de daha çok bilişsel ve duyuşsal alanlardaki hedeflere yönelik etkinlikleri tercih ettiklerini göstermektedir.

Tema 2: Fiziksel Altyapıdan Kaynaklanan Sorunlar

Alt Temalar:

- Materyal eksikliği
- Sınıf ortamının uygun olmaması
- Sınıf mevcudunun fazla olması

Müzik dersi teorik bilgilerin aktarılmasından sonra, şarkı söyleme, çalgı çalma... gibi uygulamalı etkinliklerle desteklenmesi gereken bir derstir. Bu bağlamda materyal kullanımı uygulamalar sırasında tercih edilmekte ve önem arz etmektedir. Materyal eksikliği çoğu zaman yapılacak olan etkinlikleri sınırlamakla birlikte, öğrenmenin de tam anlamıyla gerçekleşmesini engelleyebilmektedir. Görüşme yapılan müzik öğretmenleri (MÖ5, MÖ9, MÖ15, MÖ7, MÖ4, MÖ3, MÖ14, MÖ11, MÖ10, MÖ12) materyal eksikliğini önemli bir sorun olarak görüp şu görüşleri bildirmişlerdir:

“... İkincisi karşılaştığımız zorluklardan biri materyal çok eksik. Buradaki sınıf çok güzel, harika bir akustiği var, iki piyanosu var, karşılıklı koro ve orkestranın çalışabileceği devasa platformlar var. Ama içerde materyal yok. Yani mesela en miniğinden bir ritim çubuğu var ama bir set. Yani ben bir ritim çubuğunu, bir marakasını, bir çelik üçgeni ne yapabilirim ki?” (MÖ 5)

“...Materyal konusunda sorun yaşıyoruz. Çünkü bütün sınıfa yetecek kadar çalgı, işte ritim çalgısı yok. O yüzden gruplara ayırıp değiştirerek çaldırmayı veya söyletmeyi tercih ederim.” (MÖ 9)

“...Geçenlerde bir etkinlik yaptıracaktım, ritim çubukları bir set olduğu için herkese yetmez, o yüzden ben kalemleri kullanırım. Kalemleri sıraları vursunlar istedim, ritim tutmak için.” (MÖ 15)

Yukarıda müzik öğretmenlerinin belirttikleri görüşler, materyal eksikliğinin zaman zaman derste yapılan psiko-motor beceri geliştirici etkinlikleri kısıtladığını ve öğrencilerin uygulama fırsatlarının azalmasına neden olduğu söylenebilir. Bu yüzden de müzik öğretmenlerinin ellerindeki mevcut materyalleri kullanarak alternatif çözümler üretme yoluna gittiklerini gözlemlemekteyiz. Umuzdaş ve Levent’e (2012) göre; fiziki şartların yetersizliği, materyallerin eksikliği öğrenmenin tam anlamıyla gerçekleşmesini engellemektedir. Bu yüzden müzik derslerinin verimli gerçekleşebilmesi için uygun donanımlı dersliklere ve gerekli materyallere ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Müzik dersi yapısı itibariyle ses yalıtımının sağlandığı ve uygulamaların rahatça yapılabilirdiği yeterli alana sahip bir sınıf ortamı gerektirmektedir. Görüşme yapılan müzik öğretmenleri (MÖ6, MÖ3, MÖ15, MÖ11) sınıf ortamının önemine değinmiş ve psiko-motor etkinliklerin etkili bir şekilde kullanılmamasını uygun sınıf ortamının olmayışına bağlamışlardır. Aşağıdaki görüşler bu durumu destekler niteliktedir:

“Sınıf ortamının uygun olmamasından dolayı pek aslında yapmayız psiko-motor etkinlikleri. Müzik sınıfımız var ama uygun değil. Basamak şeklinde böyle amfi gibidir.” (MÖ 6)

“Sınıfımız zaten amfi gibi basamaklı olduğu için ancak yerlerinde bir şeyler yaptırabilirim.” (MÖ 15)

“ ...Ama bunun da sakıncaları yan sınıflarda veya altta iki katlıysa bina alt sınıflarda rahatsızlık yaratabiliyor. Bu da zorluklar arasındadır. O yüzden müzik dersi için ayrı bir sınıf gerekir.” (MÖ 3)

Genel olarak Temel Eğitim 2. kademenin (ortaokul) zorunlu eğitim olarak okutulması ve sınıflarda öğrenim görmekte olan öğrenci sayısının fazla oluşu sadece müzik dersinin değil, diğer derslerin de etkili bir şekilde yürütülmesine engel olabilmektedir. Sınıf mevcudunun fazla olması görüşme yapılan birçok müzik öğretmeni tarafından (MÖ2, MÖ9, MÖ1, MÖ4, MÖ5, MÖ10, MÖ7) öğrenmenin gerçekleşmesini engelleyen bir sorun olarak görülmüş ve alt tema olarak belirlenmiştir. Aşağıdaki görüş sınıf mevcudunun dersin etkili bir şekilde yürütülmesini engellediğini destekler niteliktedir:

“Kalabalık sınıflarda doğal olarak zorluk yaşanır. O da nasıl yaşanır; işte herkese çalgı yetmez, bir gruba çalgı çaldırır diğer gruba başka bir şeyler yaptırmaya çabalarsınız veya kalabalıktır diye hepsini toparlayıp aynı anda şarkı söyleyip çalgı çaldırtmak birazcık zor olabilir. Doğal olarak onların toparlanması, gürültüsü falan zor olabilir.” (MÖ 2)

Altyapı eksikliği öğretmenlerin eğitim/öğretim programını ve psiko-motor beceri geliştirici etkinlikleri gerektiği gibi işlemelerine engel olabilmekte ve konulan hedeflere ulaşılmasını geciktirebilmektedir.

Tema 3: Eğitim Programından Kaynaklanan Sorunlar

Alt Temalar:

- Haftalık ders süresinin yetersiz olması
- Müfredat içeriğinin yoğun olması
- Müfredatta yer alan etkinliklerin ve şarkıların uygun olmaması

Müzik dersi, Temel Eğitim 2. kademedede (ortaokul) haftada 1 ders saati (40 dakika) olarak işlenen ve tüm öğrencilerin alması gereken zorunlu bir derstir. Fakat müzik dersinin haftada sadece 1 ders saati olarak verilmesi görüşme yapılan bütün müzik öğretmenleri tarafından eğitim ve öğretimin tam anlamıyla verimli gerçekleşmesini engelleyen en önemli sorun olarak görülmüş, Eğitim programından kaynaklanan sorunlar temasının bir alt temasını oluşturmuştur. Haftada 40 dakikalık ders süresi

Eğitim programında yer alan konuların işlenmesi ve pekiştirilmesi için yeterli görülmemekle birlikte, müzik öğretmenleri müzik derslerinde psiko-motor etkinliklere yeterince yer verilememesini de ders süresinin yetersizliğine bağlamakta ve aşağıdaki görüş ile bunu vurgulamaktadırlar:

“...Haftada bir kere giriyorsunuz bir de derse, bunun da süresi 40 dakika. Yani hem bakanlığın verdiği müfredatı yetiştirmek zorundasınız, hem de uygulama yapmak zorundasınız... Yani yolda gelirken zaten bunun 5 dakikası gidiyor. Yoklamasıydı derken, sağlıklı bir 30 dakikanız kalıyor bir Şeyler yaptırabilmeye. Hani haftada 2 ders olsa daha rahat psiko-motor etkinlikler yaptırılırdı. Hem konular yetişirdi, hem de sağlıklı ders işlenirdi.” (M 7)

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2006 yılında düzenlemiş olduğu Temel Eğitim Birinci ve İkinci Kademe (ilkokul-ortaokul) Müzik ğretim Programı, günümüzde okullarda kullanılmakta olan programdır. Görüşme yapılan müzik ğretmenleri (M7, M5, M10, M8) eğitim-ğretim programının yoğun olmasından ve eğitim programını zamanında bitirebilmek için ders süresinin yeterli olmadığından bahsetmişlerdir. Ayrıca ders konularını işleyebilmek için çoğu zaman psiko-motor etkinlikleri de göz ardı etmek zorunda kaldıklarını aşağıdaki görüş ile belirtmişlerdir:

“Müfredat çok fazla uygun değil psiko-motor için...”(M10)

“...okuldaki sistem ve ğretim programı çok müsait değil bu etkinlikleri yapmamıza. Ve zaman çok kısıtlı yapmamız için.” (M 8)

Eğitim programında yer alan şarkıların ve etkinliklerin 8. sınıf öğrencilerinin gelişimsel düzeylerine uygun olmaması birçok müzik öğretmeni tarafından (MÖ5, MÖ7, MÖ3, MÖ2, MÖ1, MÖ14, MÖ15, MÖ9) bir sorun olarak belirtilmiş ve Eğitim programından kaynaklanan sorunlar temasının bir alt temasını oluşturmuştur. Kullanılmakta olan müzik öğretim programında teorik bilginin yanında, psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin de kullanılması, aktif öğrenmeyi sağlamaktadır. Teorik bilgilerin sadece geleneksel yöntemlerle verilmesi, çoğu zaman öğrenmenin tam anlamıyla gerçekleşmesini engellemektedir. Bloom'un (1979) öğrenme taksonomisine göre; bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor etkinliklerin aynı oranda kullanılması, aktif ve kalıcı öğrenmeyi sağlamaktadır. Bu yüzden müzik öğretmenlerinin bilgiyi pekiştirmek ve somutlaştırmak için psiko-motor etkinliklere başvurması beklenir. Fakat görüşme yapılan müzik öğretmenleri, kullandıkları öğretim programında yer alan etkinliklerin ve şarkıların ortaokul öğrencilerinin gelişim düzeylerine, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olmadığını söylemişlerdir. Bu bakımdan öğrencilerden kaynaklanan sorunlar temasında vurguladığımız, etkinlikleri komik ve çocukça bulma durumu burada da belirtilmiştir. Aşağıdaki görüşler ise bu durumu desteklemektedir:

“...Bir de kitaplardaki şarkılar bir 8. sınıf öğrencisine göre çok basit... Benim kendi bestelediğim bir Kıbrıs'ım şarkısı vardı mesela... O şarkının içine ben ritim de kattım elleriyle. Bayıla bayıla söylediler.” (MÖ 5)

“Yani drama şeklindeki şeyleri hayatta yapmazlar... Biri güler, öbürü güler, öbürü bilmem ne yapar.” (MÖ 14)

“Kitaptaki şarkıların yanında ben güncel parçalara da yer veririm daha çok. Çünkü kitaptaki şarkılar artık çocuk şarkısıdır, beğenmezler.” (MÖ 9)

Müzik öğretmenlerinin yukarıda belirttikleri bu görüşler, yaptıramadıkları etkinliklere ve söyletemedikleri şarkılara nasıl alternatif çözüm getirdiklerini de görmemizi sağlamaktadır.

Tema 4: Eğitim Sisteminden Kaynaklanan Sorunlar

Alt Temalar:

- Düzenli denetlemenin olmaması
- Müzik dersinin eğitim sistemimiz içerisindeki önemi

Görüşme yapılan bazı müzik öğretmenleri (MÖ4, MÖ7, MÖ5, MÖ13) Eğitim sisteminden kaynaklanan sorunlardan bahsetmişler ve bu sorunları düzenli denetlemenin olmamasına ve müzik dersinin eğitim sistemimiz içindeki önemine bağlamışlardır. Özellikle görüşme yapılan bir öğretmen düzenli denetlemenin olmayışını ilgili alanda müfettiş olmamasına bağlamıştır. Aşağıdaki görüş müzik öğretmenlerinin müfettiş olmamasından dolayı karşılaştıkları zorlukları görmemizi sağlayacak niteliktedir:

“... Bir de en önemlisi bakanlığın müfettişi yok. Gelip bakan, denetleyen yok.

Yani ben kafama göre mi yapıyorum dersimi, yoksa yapmıyor muyum bilen

yok. Okul idaresinin zaten umurunda değil... Kısacası gelip denetleyecek bir müfettiş olmadıktan sonra bütün öğretmenler kafasına göre ders de işleyebilir, hatta hiç işlemeye de bilir. Yani psiko-motoru geçtim, derslerin bile ne derece yürütüldüğünden şüpheliyim.” (MÖ 4)

Görüşme yapılan birçok müzik öğretmenin ortak görüşü (MÖ4, MÖ5, MÖ7, MÖ13, MÖ2, MÖ3, MÖ14, MÖ11, MÖ15) eğitim sistemi içerisinde müzik dersine verilen önemin yetersiz olduğu yönündedir. Aşağıdaki öğretmen görüşü bu durumu destekler niteliktedir:

“... bu kadar öğretmenimiz açıktayken onlar da alınsaydı güzel olmaz mıydı? İlgilenen birileri olsaydı, ama müzik dersi, müzik öğretmeni diye küçümseniyoruz. ... ilgilenen yok, yazıp çiziyoruz her sene ne istediğimizi mesela ama ne okul idaresi ilgileniyor, ne de bakanlık. ... Materyalimiz yok, ders saati yetersiz, ... Ben ne yapabilirim ki tek başıma? Nereye kadar yani? İnsan pes ediyor, bu kötü sisteme ayak uyduruyor ister istemez.” (MÖ4)

Tablo 6: Araştırma Sorusu 4'e İlişkin Öğrenci Görüşleri

KATEGORİ 2: Öğrenciler Açısından Karşılaşılan Zorluklar
Tema 1: Kapsam ve İçerik
Alt Temalar:
- Dersin teori kısmının sıkıcı bulunması
- Etkinlikleri sevmeme

- Solfejde zorluk

Tema 2: Eğitim- Öğretim Durumları

Alt Temalar:

- Şarkılardaki ses geçişlerinde zorluk
- Sınıf gürültüsü ve sınıf mevcudunun engellemesi
- Mevcut çalgıların yetersizliği
- Müzik sınıfının olmaması

Müzik dersi, teorik bilgilerle birlikte psiko-motor etkinliklerin de birlikte kullanıldığı bir derstir. Çoğu zaman müzik öğretmenleri teoriden uygulamaya giderek ders işlemekte, psiko-motor etkinlikleri dersin sonunda kalan süre etkinliği olarak sunmaktadır. Oysaki uygulamadan teoriye gidilen bir yöntemin tercih edilmesi etkinlik ile bilginin aynı anda sunulmasını ve öğrencilerin dersten daha çok keyif almasını sağlayabilmektedir. Görüşme yapılan 8. sınıf öğrencilerinin bazıları (Ö25, Ö33, Ö34, Ö4, Ö29, Ö21, Ö30, Ö15, Ö13, Ö18, Ö39) dersin teorik kısmından sıkıldıklarını dile getirerek aşağıdaki şu görüşleri sunmuşlardır:

“...Sadece konu anlatırken sıkılırım. Etkinliklerde eğlenirim.” (Ö 25)

“...Yazı yazmasak daha iyi olur bence. Bir tek onda sıkılırık. Hep etkinlik, şarkı olsun.” (Ö33)

“...Böyle yazı yazarken falan çok sıkılırım. Şarkı söylerken veya ritim yaparken sıkılmam.” (Ö 34)

Öğrencilerin sundukları bu görüşler ise dersin teorik kısmından öğrencilerin keyif almadıklarını, şarkı söyleme ve etkinlik kısmında daha çok eğlendiklerini göstermektedir.

8. sınıf öğrencilerininin gelişim döneminde olması, her derste olabileceği gibi müzik dersinde de öğrencilerin konuları, etkinlikleri veya hareketleri çocukça ve/veya komik bulmalarını beraberinde getirmektedir. Bu durumda müzik öğretmenlerinin öğrenci yaş ve gelişim özelliklerine uygun şekilde dersini hazırlaması/planlaması önemlidir. Aksi takdirde, etkinlikler öğrenciler tarafından sevilmemekle birlikte ilgi çekici de bulunmayabilir. Görüşme yapılan öğrencilerden bazıları (Ö7, Ö14, Ö39, Ö33, Ö34, Ö4, Ö11, Ö21, Ö25, Ö29) sınıfta yapılan etkinlikleri çoğu zaman sevmediklerini ama mecbur oldukları için yaptıklarını belirterek şu görüşleri sunmuşlardır:

“...Özellikle vücut üzerinde uygulamayı sevmem mesela. Ritim tutmayı. Ama masaya vurarak ya da herhangi bir aletle ritim tutmak hoşuma gider... Zaten sadece ben değil, diğer arkadaşlarım da çoğu zaman yapmaz. Onlar da sevmez herhâlde.” (Ö 7)

“ Sadece ayakla yere vurmaya sevmem ama öğretmen da en çok onu yaptırır diye yaparım.” (Ö 14)

Yukarıda belirtilen öğrenci görüşleri gelişim döneminde olan öğrencilerin beden perküsyonunu sevmediğini, bedenini kullanarak ses çıkarmayı veya ritim tutmayı gereksiz bulabildiğini görmemizi sağlamaktadır. Böyle bir durumda müzik öğretmenlerinin öğrencilerin özellikle yapmak istemediği veya hoşlanmadığı hareketler yerine, alternatif etkinlikler veya hareketler üretmesi beklenmektedir.

Müzik dersinin özellikle teori kısmını oluşturan nota öğretimi, bona, solfej okuma gibi konular öğrencilerin daha rahat anlayabileceği şekilde sunulması gereken, ayrıca sık sık pekiştirilmesi gereken konulardır. 8. sınıfta özellikle solfej okumaya daha çok ağırlık verilmesi görüşme yapılan bazı öğrenciler tarafından (Ö30, Ö31, Ö39, Ö11, Ö15, Ö7, Ö14, Ö29, Ö21, Ö25) sorun olarak görülmekte ve kapsam ve içerik temasının bir alt temasını oluşturmaktadır.

“Notaları yazmada ve okumada zorlanıyorum. Özellikle ince notalarda falan.”

(Ö 30)

“...Ama notalarda takılıyorum biraz o kadar. Özellikle okumada.” (Ö 31)

Tema 2: Eğitim- Öğretim Durumları

Alt Temalar:

- Şarkılardaki ses geçişlerinde zorluk
- Sınıf gürültüsü ve sınıf mevcudunun engellemesi
- Mevcut çalgıların yetersizliği

- Müzik sınıfının olmaması

Gelişim döneminde öğrencilerde görülmekte olan ses değişim özellikleri, müzik öğretmenlerinin en çok dikkat etmesi gereken durumdur. Derste öğretilen şarkıların ses aralıklarının öğrencileri zorlamayacak şekilde olmasına dikkat edilmelidir. Müzik öğretmenlerinin, ders kitabında yer alan şarkılar dışında öğrencilere öğretmek istediği güncel veya popüler şarkıları seçerken ses aralıklarına dikkat etmesi, öğrencileri zorlamayacak veya ses gelişimlerini etkilemeyecek şekilde olmasına özen göstermesi gerekmektedir. Fakat görüşme yapılan öğrencilerin bazıları (Ö18, Ö17, Ö39, Ö11, Ö14, Ö29, Ö27) derste söylenen şarkıların içerisinde yer alan ses geçişlerinde zorlandıklarını belirtmişler ve aşağıdaki ortak görüşü sunmuşlardır:

“...Sesimi ayarlamak konusunda biraz zorluk yaşadım. İnceden kalına, kalından inceye çıkması zor geliyordu.” (Ö 18)

Sınıf mevcudunun fazla olması ve buna bağlı olarak oluşan sınıf gürültüsü sadece görüşme yapılan müzik öğretmenleri tarafından değil, birçok 8. sınıf öğrencisi tarafından da (Ö2, Ö4, Ö5, Ö11, Ö10, Ö19, Ö21, Ö22, Ö35, Ö31, Ö25, Ö6, Ö18, Ö41, Ö44, Ö26, Ö19, Ö3, Ö43, Ö1, Ö16, Ö23, Ö32, Ö17, Ö13) bir sorun olarak görülmüş ve Eğitim-öğretim durumları temasının bir alt temasını oluşturmuştur. Müzik dersinde verilmekte olan konunun ve uygulanmakta olan etkinliğin tam anlamıyla yapılandırılabilmesi için, müzik öğretmenlerinin öğrencilerle bire bir ilgilenmesi gerekmektedir. Fakat özellikle devlet okullarında öğrenim görmekte olan öğrenci sayısının fazlalığı, sınıf mevcudunun da doğal olarak fazla olmasına neden olmaktadır. Bu durum ise müzik dersinin etkili bir biçimde uygulanmasını engelleyebilmektedir.

Özellikle etkinliklerin uygulanması sırasında öğrencilerin toparlanmasını sağlamak, bire bir takip etmek ve gerektiğinde düzeltmek müzik öğretmenlerinin zorlanmasına sebep olmaktadır. Şu an devlet okullarında her bir sınıfta öğrenim gören öğrencilerin sayısı yaklaşık 35-40 civarındadır. Bu durumda da her bir öğrenciyi sınıf içerisinde takip etmek zorlaşmaktadır. Bu durum sadece müzik öğretmenleri değil, öğrenciler tarafından da öğrenmeyi zorlaştıran bir sorun olarak görülmekte ve aşağıdaki görüşler belirtilmektedir:

“...ama bazen çok gürültü oluyor sınıfta, o yüzden söylemede şarkıyı zorlanıyoruz yani. Mesela söylediğimizi veya piyanonun sesini duymuyoruz. Bazı arkadaşlarımız aralarında çok konuştuğu için ses kirliliği çıkıyor ve müziği tam anlamlı söyleyemiyoruz.” (Ö 2)

“...zorluk yaşıyoruz çünkü sınıf kalabalıktır ve çok ses olur. Bazen bütün ders öğretmenin diğerlerini susturmasıyla geçer. Hoca da ceza vermez diye, onlar da susmaz.” (Ö 4)

Materyal eksikliği sadece müzik öğretmenleri tarafından değil, bazı öğrenciler tarafından da (Ö5, Ö35, Ö36, Ö11, Ö39, Ö19, Ö1, Ö15, Ö44, Ö41, Ö37, Ö16, Ö12, Ö19, Ö32) en çok bahsedilen sorun olmuş ve Eğitim-öğretim durumlarından kaynaklanan sorunlar temasının bir alt temasını oluşturmuştur. Sınıf içi etkinliklerde müzik öğretmenlerinin en çok tercih ettiği şarkı söyleme ve şarkıya çalgı ile eşlik etme, gerekli materyallerin eksikliğinden ve sınıf ortamının bu etkinlikleri yapmak için elverişli olmadığından dolayı etkili bir şekilde uygulanamamaktadır. Bu tür etkinlikleri müzik öğretmenlerinin özellikle pekiştirici olarak kullanması, öğrenmeyi

tam anlamıyla gerçekleştirmek için 3nemlidir. Fakat materyal eksikliği ve sınıf ortamının elverişsizliği 3ęrenciler tarafından sorun olarak belirtilmiş ve aşağıdaki şu g3r3şler sunulmuştur:

“...Ama piyano haricinde daha başka algılar olsaydı daha g3zel olurdu. Mesela keman, gitar gibi... Yani 3ęretmen veya başka arkadaşlar çalsa da eşlik etse g3zel olurdu.” (3 35)

“...Mesela şarkıları sadece piyano ile alar. Ama başka aletler de olsaydı çok g3zel olurdu.” (3 36)

“... Ama algı almayız 3nk3 aletlerimiz ve yerimiz yok. Onun için sınıf yok.” (3 5)

3ęrencilerin bu g3r3şleri, materyal eksikliğinin ne derece sorun olduğunu, m3zik dersinde yapılan etkinliklerin daha elverişli bir sınıf ortamı gerektirdiğini ve m3zik dersi için her okulda ayrı bir m3zik odasının/sınıfının olması gerektiğini g3rmemizi sağlamaktadır.

Genel olarak çalışmanın bulgularına bakıldığında, psiko-motor beceri geliştirici etkinliklere müzik dersi içerisinde pek fazla yer verilemediği, ayrıca müzik oğretmenlerinin bu etkinliklerin önemini ve gerekliliğini de pek fazla bilmedikleri düşünülebilir. Gelişim döneminde olan 8. sınıf oğrencilerinin ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi gereken müzik dersleri, müzik oğretmenlerinin ve oğrencilerin belirttikleri sorunlar nedeniyle gerektiği gibi işlenememekte ve bu durum da oğrencilerin müzik dersine karşı olan görüş ve tutumlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Müzik dersi, alan olarak psiko-motor alan etkinlikleri ile oğretilmesi gereken becerilere sahip bir derstir. Bu bakımdan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin önemi ve gerekliliği her ders vurgulanmalıdır. Müzik oğretmenlerinin bu etkinliklere derslerinde daha çok yer verebilmesi için ise bahsedilen sorunlar en yakın zamanda giderilmeli ve müzik dersleri iyileştirilmelidir.

Bölüm 5

SONUÇ VE TARTIŞMA

5.1 Çalışmanın Özeti

Araştırmanın amacı, KKTC Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Temel Eğitim 2. Kademe (ortaokul) okullarında verilmekte olan müzik derslerinde kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerle ilgili öğrenci ve öğretmen görüşlerini incelemek ve bir durum saptaması ortaya koymaktır. Bu bağlamda nitel yöntemlerden görüşme tekniği kullanılmış; hem müzik öğretmenlerinin, hem de 8. sınıf öğrencilerinin görüşleri alınmıştır. Araştırmada 11 ortaokulda eğitim veren on beş müzik öğretmeni ve kırk dört 8. sınıf öğrencisi ile çalışılmıştır. Müzik öğretmenlerine uygulanan nitel veri toplama aracı 11 sorudan, 8. sınıf öğrencilerine uygulanan nitel veri toplama aracı ise 6 sorudan oluşmuştur. Görüşmelerden elde edilen veriler, döküm yapılarak içerik analizi yapılmıştır.

Bu bölümde müzik öğretmenlerinin ve 8. sınıf öğrencilerinin görüşleri tartışılmaktadır. Bu bağlamda her bir alt probleme ilişkin sonuç ve tartışma verilerek çalışma özetlenecektir.

5.2 Araştırma Sorusu 1'e İlişkin Sonuç ve Tartışma

Görüşme yapılan müzik öğretmenleri derslerinde psiko-motor beceri geliştirici etkinlikleri kullandıklarını belirtmişler ve kullandıkları etkinliklere örnekler vermişlerdir. Bulgular bölümünde de görüldüğü üzere verilen cevaplar 3 tema şeklinde tablolanmış ve yorumlanmıştır. Verilen cevaplar çerçevesinde müzik öğretmenlerinin çoğunun psiko-motor beceri geliştirici etkinlikleri bildikleri fakat pek fazla derslerinde yer vermedikleri görülmektedir. Bir yandan da verilen cevaplar ışığında bazı öğretmenlerin psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerle ilgili hiçbir şey yaptırmadıkları, fakat derste kullandıkları diğer alternatif yöntemleri (müzik dinletme, şarkı türlerini ve algıları ayırt etme, öğretmenin yaptığı çalgı eşliği) psiko-motor beceri geliştirici etkinlik olarak uyguladıkları görülmektedir. Bu bulgulara göre müzik öğretmenlerinin bu etkinliklerle ilgili bilgilerinin tam olmadığı sonucuna varılabilir.

Müzik öğretmenleri uygulayamadıkları psiko-motor beceri geliştirici etkinliklere çözüm getirmeye çalışarak uyguladıklarını da vurgulamışlardır. Şarkı söyleme etkinliğinde güncel şarkıları kullanarak, çalgı çalma etkinliğinde çalgı yaratarak, beden perküsyonu veya ritim çalışmalarında öğrencilere anlamlı gelen hareketler yaptırarak ve öğrencilerin dikkatini çekecek etkinlikleri uygulamaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Müzik öğretmenlerinin bu gibi değişiklikler yapması; derslerini, derste kullandıkları etkinlikleri ve materyalleri kendilerinin düzenlemeleri, 8. sınıf müzik dersi için kullanılan eğitim programının ve etkinliklerin, 8. sınıf öğrencilerinin gelişimsel özelliklerine uygun olmadığını, onların ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamadığını ve altyapı eksikliğinin bir engel oluşu sonucu ortaya konulabilir. Göher (2006) çalışmasında; çoğu zaman müzik öğretmenlerinin ders kitaplarındaki etkinliklerden ve şarkılardan yararlanamadıklarını vurgulamış, müzik öğretmenlerinin kendi seçtikleri

şarkı ve etkinlikleri uygulamayı daha çok tercih ettiklerini belirtmiştir. Ayrıca Mundle (2008), çalışmasında müzik dersinde kullanılan materyal ve kitapların yeterli verimi vermediğine değinmiş ve gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiğini vurgulamıştır.

Görüşme yapılan 8. sınıf öğrencileri, müzik öğretmenleri ile örtüşen cevaplar vermiş ve cevaplar arası paralellik olduğu saptanmıştır. Müzik öğretmenlerinin belirttiği gibi, 8. sınıf öğrencileri de derste uygulanan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklere çözümler ve kolaylıklar getirilmeye ve etkinliklerin uygulanmaya çalışıldığına yönelik cevaplar vermişlerdir. Aynı zamanda müzik öğretmenlerinin psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler yanında, derste geleneksel yöntemlere de yer verdiklerini belirtmişlerdir. Bulgulara göre, müzik öğretmenlerinin ders esnasında geleneksel yöntemler ve müzik öğretim yöntemlerinin bir arada kullanıldığı bir yol izledikleri sonucuna varılabilir. Bu bulgular Sağlam'ın (2004) bulguları ile benzerlik göstermektedir.

5.3 Araştırma Sorusu 2'ye İlişkin Sonuç ve Tartışma

Görüşme yapılan müzik öğretmenleri, derste kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinlikleri öğrenciler için yararlı bulduklarını, bu etkinliklerin öğrencilere birliktelik, özgüven gibi duyguları kazandırdığını ve müzik dersini sevdirmede çokça etkili olduğunu vurgulamışlardır. Psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin derste öğrencileri eğlendirmek ve eğlenerek öğrenmelerini sağlamak için kullanıldığı birçok müzik öğretmeni tarafından belirtilmiştir. Psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler, öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun hale getirilip kullanılması gereken, öğrencilerin psiko-motor gelişimlerine yardımcı olan etkinliklerdir. Bu bakımdan bu etkinliklerin sadece eğlendirmek amaçlı kullanılması yetersiz kalabilir. Bu etkinliklerin en büyük rolü, öğretici olmalarıdır. Yani eğlendirmesi ve dersi

sevdirmesinin yanında, pekiştirici veya öğretici açılardan da tercih edilebilecek etkinliklerdir. Fakat müzik öğretmenlerinin birçoğu özellikle dersi sevdirmek ve öğrencileri eğlendirmek için derslerinde bu etkinliklere yer verdiklerini belirtmişlerdir. Bu da aslında müzik öğretmenlerinin, psiko-motor beceri geliştirici etkinlikleri her yönüyle kullanamadıkları ve psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel etkilerinin tam olarak farkında olmadıkları sonucuna varılabilir. Bu bulgular Aksu (2007), Finney (2000), Gürgen (2009) ve Sağlam'ın (2004) çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir.

5.4 Araştırma Sorusu 3'e İlişkin Sonuç ve Tartışma

Görüşme yapılan 8. sınıf öğrencilerinin psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerle ilgili genel görüşleri olumludur. Bu tür etkinlikleri eğlenceli, rahatlatıcı, öğretici... vs. bulmaktadırlar. Öğrencilerin görüşleri bu etkinliklerin özellikle duyuşsal alana daha çok hitap ettiğini göstermektedir. Bu etkinliklerin müzik dersini sevmeye, derste eğlenmeye ve rahatlatmada büyük rolünün olduğu söylenebilir. Fakat bu tür olumlu tutumların birkaç alt boyutta toplandığı gözlemlenmektedir. Bu boyutlar; özellikle şarkı söyleme ve çalgı çalma boyutunda toplanmaktadır. Çıkan bu sonuç Nacakcı'nın (2006) bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Ayrıca öğrenciler duyuşsal alanın yanında, bilişsel alana katkı koyan görüşler de sunmuşlardır. Bu tür etkinlikleri konunun daha iyi öğrenilmesi, pekiştirilmesi ve özümsemesi bakımından yararlı gördüklerini ve bu etkinliklerin uygulanmasından memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bu bulgular ışığında, psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve gelişimsel özelliklerine uygun tasarlanıp uygulandığı ve etkili olabileceği sonucuna varılabilir.

Öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda çıkan bu sonuçlar ile görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin sonuçları benzerlik göstermemektedir. Öğretmenlere göre psiko-motor beceri geliştirici etkinlikler yeterli görülmezken, öğrencilerin bu etkinlikler ile ilgili görüşleri olumludur. Bu sonuca dayanarak, öğretmenlerin kullandıkları psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin rolünün, daha çok öğrencilerin duyuşsal alanlarına hitap ettiği söylenebilir. Bu bulgular Nolan'ın (2008) bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

5.5 Araştırma Sorusu 4'e İlişkin Sonuç ve Tartışma

Görüşme yapılan müzik öğretmenleri, 8. sınıf müzik dersi kapsamında uygulanan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin uygulanmasında karşılaşılan zorlukları dile getirmiş ve belirtilen yanıtlar bulgular bölümünde 4 tema şeklinde sıralanmıştır. Müzik öğretmenlerinin tümü özellikle öğrencilerden kaynaklanan sorunlardan dolayı bu tür etkinlikleri uygulayamadıklarını, öğrencilerin bu etkinlikleri komik, çocukça ve gereksiz bulduklarını belirtmişlerdir. 8. sınıf öğrencilerinin özellikle ergenlik döneminde olması bu tür etkinlikleri yapmaya engel teşkil etmekte ve dersi işlemekte sorun çıkarmaktadır. Bu durum da öğrencilerin müzik dersine karşı olan görüş ve tutumlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Müzik öğretmenlerinin birçoğu öğrencilerin müzik dersine verdiği önemi yetersiz bulmakta ve bu durumu ailelerin öğrenim durumuna, öğrencilerin ergenlik döneminde oluşuna ve motivasyon eksikliğine bağlamaktadırlar. Çıkan bu sonuçlar; Gürler (2007), Gürşen (2002), Koca (2013), Nolan (2009), Nacakcı (2006), Serafine (1988), Webster'in (2002) sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Fakat müzik öğretmenlerinin bu gibi durumlarda öğrencilerin gelişim özelliklerini iyi tanması, bilmesi ve etkinliklerini ona uygun hazırlayıp sunması derse olan ilgiyi ve niteliği artırabilir. Bu bulgulara göre, görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin bu gibi durumlarda etkinliği değiştirip veya daha

uygun hale getirip sunmak başvurabilecekleri alternatifler olmakla birlikte, etkinliği iptal etme yoluna gidebilmeleri de bir olasılıktır. Bu durum ise öğrencilerin psiko-motor beceri gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilir. Sonuç olarak müzik öğretim programı geliştirilirken; ihtiyaç analizi yapılması ve hedeflerle içerik oluşturulurken öğrencilerin gelişimsel düzeylerinin dikkate alınması gerekmektedir.

Görüşme yapılan müzik öğretmenleri psiko-motor beceri geliştirici etkinlikleri uygulayamamalarının bir diğer sebebini fiziksel altyapıdan kaynaklanan sorunlar olarak belirtmiş ve bunu; materyal eksikliği, sınıf ortamının elverişsizliği veya ayrı bir müzik sınıfının olmayışı olarak açıklamışlardır. Müzik dersi yapısı itibariyle ayrı bir müzik sınıfı gerektirmektedir. Bu bakımdan her okulda, içerisinde gerekli materyallerin olduğu, ses yalıtımının yapıldığı, öğrencilerin rahatça hareket edebileceği alana sahip müzik sınıflarının olması, müzik dersine karşı olan tutumu ve ilgiyi olumlu yönde etkileyebilir. Fakat müzik öğretmenleri derslerini ayrı bir müzik sınıfında değil de, öğrencilerin öğrenim gördükleri genel sınıfta yaptıklarını, etkinlik yaptırmak veya müzik dersini etkili bir şekilde işleyebilmek için gerekli materyallere sahip olmadıklarını vurgulamışlardır. Diğer yandan, sınıf mevcudunun fazla oluşu yapılabilir diğer etkinlikleri de olumsuz etkilemekte ve dersin verimini etkileyebilmektedir. Bu bakımdan müzik öğretmenleri özellikle sınıf mevcudu, materyal eksikliği ve sınıf ortamı ile ilgili olumsuz görüş belirtmişlerdir. Uludağ ve Odacı (2002) araştırmasında, kalabalık sınıflarda müzik öğretmenin sınıf yönetimini sağlamakta zorlandığını, sınıf mevcudunun öğrenciyi tanınması ve keşfetmesini engellediğini vurgulamıştır. Bu bulgular ışığında, müzik dersine yönelik MEB'in gerekli materyalleri, sınıf ortamını ve olanakları sağlamadığı sonucuna varılabilir.

Çıkan bu sonuçlar; Aksu (2007), Dawson (1996), Külah (2007), Leung (2003), Mills (2004), Sarı (2014) ve Süalp'in (2002) sonuçları ile de benzerlik göstermektedir.

Görüşme yapılan bütün müzik  ğretmenlerinin bahsettiği ilk ve en önemli sorun müzik dersine ayrılan ders süresinin yetersiz olduğu şeklindedir. Haftada verilen 1 ders (40 dakika) müzik eğitimi için yeterli görülmemekte, bu süre içerisinde çoğu konunun, etkinliğin veya içeriğin verilemediği vurgulanmaktadır. Köroğlu (2013) ve Umuzdaş ve Levent (2012) araştırmalarında, müzik dersinin süresinin birçok müzik  ğretmeni tarafından yetersiz görüldüğünü, bunun ise müzik dersinin işleyişine, psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin etkili ve verimli kullanılamayışına ve diğer sorunlara neden olabileceğini belirtmişlerdir. Müzik  ğretmenleri derste kullanılamayan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin de ders s resinden dolayı kullanılmadığına, ders süresinin sadece konuyu kuramsal olarak işlemek için yeterli olduğuna, pekiştirmek veya uygulama yapmak için zamanın yetersiz olduğuna değinmişlerdir. Diğer bir yandan program içeriğinin yoğun olması da müzik dersinin verimli geçmesine etki etmekte, müzik öğretmenleri ders süresince eğitim programında yer alan konuları yetiştirmek zorunda olduklarını vurgulamaktadırlar. Eğitim programında yer alan konu ve etkinliklerin 8. sınıf öğrencilerine uygun olmaması da birçok müzik  ğretmeni tarafından belirtilmiştir. Müzik  ğretmenleri, eğitim programındaki etkinliklerin 8. sınıf  ğrencilerinin gelişimsel seviyelerinden daha alt seviyede olduğunu, şarkıların ise  ocuk şarkısı olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum da öğrencilerin etkinlikleri çocukça, komik ve gereksiz bulma durumunu doğurmaktadır. Bu bulgulara göre, eğitim programının sorgulanması, düzenlenmesi ve yeniden yapılandırılması durumunu ortaya koymaktadır.

Müzik öğretmenlerinin en çok değindiği sorunlardan birisi de müzik öğretmenlerini denetleyecek, dönüt verecek bir denetmenin olmamasıdır. KKTC Milli Eğitim Bakanlığı tarafından görevlendirilen denetmenin şu an Bakanlık çatısı altında daha üst bir mevkiye atanması ve yerine bakacak başka birinin alınmaması/atanmaması, bu mevkinin boş kalmasına neden olmuştur. Bu durumda da müzik öğretmenlerini gidip denetleyecek, dönüt verecek, sorunlarını dinleyip çözüm bulmaya çalışacak birinin olmayışı, müzik öğretmenleri tarafından önemli bir sorun olarak görülmektedir. Bu durum da, Bakanlık bünyesinde müzik dersine verilen önemin sorgulanmasına neden olmaktadır. Bu durumda da denetmen tarafından dönüt alınmayan ve iyileştirilmeye gidilmeyen müzik dersine karşı ailelerin ve doğal olarak öğrencilerin de tutumlarının olumsuz yönde etkilenebileceği olası bir sonuçtur. Müzik öğretmenlerinin bu gibi olumsuz tutumları değiştirmek için kullandıkları psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin de çoğu zaman yetersiz kalması ve istenen verimi vermemesi bu sonucu doğrulamaktadır. Nacakcı (2006) da, öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarını incelediği araştırmasında; müzik dersine karşı olan tutumun çoğu zaman olumsuz olduğunu, olumlu tutumların ise etkinlikler, çalgı çalma, şarkı söyleme gibi alt boyutlarda toplandığını vurgulamıştır. Ayrıca ailelerin öğrencilerin müzik dersine karşı olan bakış açılarında önemli rol oynadığını belirtmiştir.

Görüşme yapılan 8. sınıf öğrencileri ise müzik dersinde yaşanan zorluklarla alakalı daha çok derse karşı olan tutum açısından zorluk yaşadıklarını belirtmişlerdir. Dersi sıkıcı bulma, etkinlikleri sevmeme, etkinlikleri gereksiz ve çocukça bulma bulgular bölümünde de sunulmuş ve en çok bahsedilen sorunlar olarak belirtilmiştir. 8. sınıf öğrencilerinin birçoğunun bu gibi nedenler ile derse karşı olumsuz tutum sergilemesi, diğer etmenlerin rolünün de sorgulanmasına neden olmaktadır. Bu etmenlerden en

önemlisi ise kapsamlı bir müzik eğitim/öğretim programının olmayışı veya var olanın öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gelişimsel özelliklerine uygun geliştirilmeyişi olabilir. Çıkan bu sonuçlar Nacakcı'nın (2010) sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Bu durumda da müzik öğretmenlerinin takip edebileceği ve kaynak alabileceği bir öğretim programının olmayışı veya varolanın uygun olmayışı müzik öğretmenlerinin oluşturacağı eğitim/öğretim durumlarını etkilemekte; farklı stratejilere başvurmalarına sebebiyet verebilmektedir. Bu durum ise öğrenci tutumunu olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Ayrıca görüşme yapılan 8. sınıf öğrencileri, müzik öğretmenlerinin verdiği yanıtlara yakın görüşler belirtmiş ve etkinlikler sırasında yaşanan zorlukları Eğitim-öğretim durumlarına bağlamışlardır. Bunlar özellikle müzik öğretmenlerinin de değindiği materyal eksikliği, sınıf mevcudu, müzik sınıfının olmayışı gibi nedenlerdir. Materyallerin tüm öğrencilere yetmemesi veya ders esnasında materyal kullanılmaması, sınıf mevcudundan kaynaklanan gürültü sebebiyle doğan problemler, müzik sınıfının olmayışından dolayı rahatça ders işleyememe gibi sebepler öğrencileri de rahatsız eden sorunlar olarak ortaya çıkmıştır. Bu bulgular öğrencilerin verdiği cevaplar ile müzik öğretmenlerinin verdiği cevaplar arasında benzerlik ve paralellik oluşturmaktadır. Ayrıca bu bulgular ışığında, 8. sınıf öğrencilerinin eğitim-öğretim durumlarından kaynaklanan bu tür sorunlardan dolayı rahatsız oldukları, bu sorunlardan dolayı müzik dersine yönelik olumsuz tutum sergiledikleri sonucuna varılabilir. Bu sonuç müzik dersi öğretim programının eğitim durumları ögesinin de yeniden yapılandırılması ve uygun yöntem ve tekniklerle birlikte uygun öğretim ortamlarının da oluşturulması durumunu hatırlatmaktadır. Psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin müzik öğretiminin özellikle uygulama alanıyla olan bağlantısı

düşünüldüğünde; eğitim/öğretim durumları ögesi altında sıklıkla ve titizlikle yeniden ele alınması ve yapılandırılması açılarından önem arz etmektedir.

5.6 Öneriler

Yukarıda çıkan sonuçlar ışığında müzik dersinin daha verimli geçmesi, müzik dersinde kullanılmakta olan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin ise daha etkili bir şekilde kullanılabilmesi için bazı öneriler getirilmiş ve bu önerilerin eğitim programlarının en önemli öğeleri olan hedef, içerik ve eğitim-öğretim durumlarına yönelik olduğu saptanmıştır. Ayrıca bu araştırma sonuçlarından hareketle yapılması gereken diğer araştırmalar hakkında da öneriler ortaya konmuştur.

- 1- Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin değındiğı eğitim programında yer alan şarkı ve etkinliklerin 8. sınıf öğrencilerinin gelişimsel özelliklerine uygun olmaması nedeniyle, 8. sınıf müzik dersi eğitim programında yer alan etkinlikler ve şarkılar düzenlenmeli, iyileştirilmeli, yapılandırılmalı ve 8. sınıf öğrencilerinin gelişimsel özelliklerine uygun hale getirilmesi önerilebilir.
- 2- Eğitim programında yer alan konuların daha etkili ve verimli bir şekilde verilebilmesi, ayrıca müzik derslerinde öğretmek veya pekiştirmek amaçlı kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin daha çok kullanılabilmesi için haftalık ders süresinin artırılması önerilebilir.
- 3- Görüşme yapılan müzik öğretmenleri verilmekte olan eğitim programının yoğun olması nedeniyle psiko-motor beceri geliştirici etkinliklere yer veremediklerini belirtmişlerdir. Buna dayanarak ders süresinin artırılamaması durumunda eğitim programının içeriğinin azaltılması önerilebilir.
- 4- Müzik öğretmenlerinin belirttikleri görüşlere dayanarak, müzik derslerinde daha çok geleneksel yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir. Fakat müzik derslerinde kullanılan

psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin müzik dersinin daha verimli geçmesi, öğrencilerin psiko-motor gelişimlerini tamamlamalarına yardımcı ve bilginin kalıcı olmasına katkı sağlaması nedeniyle müzik derslerinin öğrenci merkezli bir yaklaşımla işlenmesi ve bu tür etkinliklere ders içerisinde daha çok yer verilmesi önerilebilir.

- 5- Müzik öğretmenlerinin belirttikleri görüşlere dayanarak, müzik derslerinde kullanılan psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin daha çok öğrencileri eğlendirmek ve hoşça vakit geçirmek için kullanıldığı görülmektedir. Oysaki psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin en önemli rolü bilgiyi pekiştirmesi ve öğretmesidir. Bu bakımdan bu etkinlikler öğrencilere hoşça vakit geçirmenin yanında öğretmek ve pekiştirmek amaçlı tasarlanması önerilebilir.
- 6- Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin ve 8. sınıf öğrencilerinin belirttikleri en önemli sorun olan altyapı eksikliğinin giderilebilmesi gerekmektedir. Bu yüzden okul idaresi ve Bakanlık istişare içinde olmalı ve gerektiği zamanda gerekli materyalleri temin ederek, müzik dersi için gereken sınıf ortamını sağlayacak şekilde düzenlenmesi önerilebilir.
- 7- Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin görüşlerine dayanarak, müzik öğretmenlerinin müzik öğretim yöntemleri ve psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerle ilgili bilgilendirilmesi, bu etkinliklerin öneminin kavranabilmesi için de hizmet içi programların düzenlenmesi önerilebilir.
- 8- Görüşme yapılan müzik öğretmenleri ve 8. sınıf öğrencilerinin değindikleri sınıf mevcudunun fazla oluşundan kaynaklanan sorunların giderilebilmesi, psiko-motor beceri geliştirici etkinliklerin daha verimli ve etkili kullanılabilmesi ve materyal sıkıntısının yaşanmaması için devlet okullarındaki sınıf mevcudunun belirli bir sayıda sabitlenmesi önerilebilir.

- 9- M¼zik ¼ğretmenlerinin en çok değindiği denetlemenin uzun bir s¼redir aksamasından doğan sorunların giderilebilmesi, m¼zik derslerinin ve m¼zik ¼ğretmenlerinin denetlenmesi, denetleme sırasında belirtilen sorunların giderilebilmesi, m¼zik ¼ğretmenlerine d¼n¼t verilebilmesi ve gelişimlerinin desteklenebilmesi için denetmenlik veya ¼zel y¼nlendirme (tutoring) sisteminin geliştirilmesi ¼nerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akbaba, S. (2006). Eğitimde Motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:13, s.343-361.
- Aksu, C. (2007). *İlköğretim 8. sınıf müzik programının hedeflerine ulaşma düzeyinin değerlendirilmesi*. (doktora tezi) Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü: Erzurum.
- Apaydınlı, K. (2012). Ergenlik Dönemi Sorunlarının Çözümünde Müzik Eğitiminin Rolü Ve Önemi. *Karabük Üniversitesi NWSA*, 7(2), s.123-130.
- Aristoteles. (2006). *Politika* (9.Baskı). İstanbul: Remzi.
- Başaran, F. (1992). *Psiko-sosyal gelişim, 7-11 yaş çocukları üzerine yapılan bir araştırma*. (2. Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Bennett, R. (1995). *Music Dictionary*. UK: Cambridge University Press.
- Bilen, S. (1995). *İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi ve Güdüsel Süreçler Üzerindeki Etkileri*. (doktora tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü: İzmir.
- Bostan, S. (1993). *14-16 Yaş Ergenlerinin Uyum Düzeylerinin ve Ana-Baba Tutumlarının İncelenmesi*. (yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.

Bryman, A. (2010). *Social Research Methods* (2. Baskı) Oxford University Press.

Canbay, A. (2007). İlköğretim okullarında sosyal etkinlikler ve müzik kulübünün önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:174.

Costa-Giomi, E. (2004). Achievement, School Performance and Self-Esteem Effects of Three Years of Piano Instruction on Children's. *Academic Psychology of Music*, Sayı:32, s.139-152.

Cropley, A.J. (2002). *Qualitative Research Methods: An Introduction for Students of Psychology and Education*. Zinatne.

Cruickshank, D. R., Jenkins, D. B., Metcalf, K. K. (2003). *The Act of Teaching* (3.Baskı). New York: McGraw- Hill.

Çevik, S. (1989). *Ülkemizde Müzik Öğretimine Genel Bir Bakış. Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Bilim Kurulu.

Çevik, D.B. (2007). Müzik öğretim yöntemlerinden Orff müzik öğretilisine genel bir bakış. *Balıkesir Üniversitesi FBE Dergisi*, 9(1), s.95-100.

Çilden, Ş. (2001). Müzik, Çocuk Gelişimi ve Öğrenme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), s.1-8.

- Çilingir, V. (1990). İlk ve Orta Dereceli Okullarda Eğitici Çalışmalar İçerisinde Müziğin Yeri. *Orkestra Dergisi*, Sayı: 198, s.31.
- Dawson, D. (1996). *Müzik Öğretimi*. Milli Eğitimi Geliştirme Projesi. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- Erden, M. (1993). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Pegem.
- Fer, S. (2011). *Öğrenme, Öğretme, Kuram ve Yaklaşımları*. Ankara: Anı.
- Fidan, N. (2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme* (3. Baskı). Ankara: Pegem.
- Filiz, S. (2009). Soru-Cevap Yöntemi Eğitiminin Öğretmenlerin Soru Sorma Bilgisi ve Soru Sorma Tekniklerine Etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:3, s.167-195.
- Finney, J. (2000). Currium Stagnation: The case of singing in the English national curriculum. *Music Education Research*, 2(2), s.203-211.
- Göher, F.M. (2006). *İlköğretimde Kullanılan Müzik Ders Kitaplarının Uygulamadaki İşlevselliği*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Gürgen, E. (2009). Farklı Müzik Eğitim Yöntemlerinin Öğrencilerin Müziksel Becerileri Üzerindeki Etkileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*.

Gürler, A. (2007). *Türkiye’de İlköğretim 2. Kademe 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersinden Edindikleri Kazanımlar Üzerinde Bir Çalışma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü: Konya.

Gürşen, S. (2002). *Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersi ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.

Johnson, D.W., Johnson, R.T., Babadoğan, C. (1990). Başarılı Bir Grup Çalışması İçin Toplumsal Beceriler. *Educational Leadership*, s.29-33.

Kapıkıran, Ş. ve Yağcı, V. (2012). Ergenlerin Yalnızlık ve Yaşam Doyumu: Çalgı Çalma ve Müzik Topluluğuna Katılmanın Aracı ve Farklılaştırıcı Rolü. *İlköğretim Online*, 11(3), s.738-747.

Karacan, F. (2014). Program Geliştirme, Taksonomi, Bilişsel Alan, Psiko-motor Alan, Duyuşsal Alan. 10 Mayıs 2015 tarihinde bekirhoca.com/ogretmen/uzman/program.asp adresinden elde edildi.

Kalender, N. (2001). Müzik Dinlemenin Eğitsel Temelleri. *Uludağ Üniversitesi/ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), s.151-157.

KKTC MEB. (2006). Müzik Öğretim Programı. 15 Mayıs 2015 tarihinde talimterbiye.mebnet.net/Ogretim%20Programlari/ortaokul/ana.html adresinden elde edildi.

- Koca, Ş. (2013). Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(2), s.209-222.
- Kocabaş, A. (1997). Temel Eğitim II. Kademe Öğrencileri İçin Müziğe İlişkin Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 13, s.141-145.
- Kocabaş, A., Selçioğlu, E. (2003). İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Müzik Dersinin Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı:8, s.139-155.
- Köroğlu, G. N. (2013). *İlköğretim İkinci Kademedeki Görev Yapan Müzik Dersi Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri ve Karşılaştıkları Sorunlar*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Antalya.
- Külah, İ. K. (2007). *İlköğretim İkinci Kademedeki Müzik Dersi Yaklaşımlarının Analizi*, (yüksek lisans tezi) Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü: Erzurum.
- Leung, C. (2003). Extra-curricular Music Activities in Hong Kong Secondary Schools. *Music Education Research*. 5(2), s.183-197.
- MEB. (2013). Müzik Dersi 1-8. Sınıflar Öğretim Programı. 20 Mayıs 2015 tarihinde ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx adresinden elde edildi.

- Miles, M.B., Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis: A Source Book of New Methods*. Beverly Hills Sage Understanding Data (2. Baskı). New Jersey: Prentice Hall.
- Mills, J. (2004). Working in Music: Becoming a Performer-teacher. *Music Education Research*. 6(3), s.245-261.
- Morgan, N., Saxton, J. (1991). *Teaching Questioning and Learning*, London.
- Morgül, M. (1999). *Eğitimde Yaratıcı Dramaya Merhaba*. Ankara: Kök.
- Morgül, M. (2006). *Müzik Nasıl Öğretilir*. Ankara: Kök.
- Mundle, O. A. (2008). *Characteristics of Music Education Programs in Public Schools of Jamaica*. (doktora tezi). The University of Texas at Austin.
- Nacakcı, Z. (2006). İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Nacakcı, Z. (2010). Müzik Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşleri ve Programı Uygulama Yöntemlerinin Belirlenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:185.

- Nolan, K. (2009). *American Elementary Music Programs Current Instructional Methods, Goals, Resources and Content Standards by Geographic Region and Grade Level*. (doktora tezi). The University of Arizona.
- Oliva, P.F. (1988). *Developing the Curriculum*. Boston: Scott, Foresman and Co.
- Ornstein, C. A., Hunkins O. F. (1988). *Curriculum: foundations, principles, and issues*. New Jersey: Prentice Hall.
- Öncü, H. (2004). *Motivasyon, Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel.
- Örskaya, İ. (2006). *ÖSS Türkçe-Edebiyat Uygulamalı Yöntemle Konu Anlatımlı*. Final Yayınları, Milsan Basın Sanayi.
- Öz, N. B. (2001). İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1).
- Özal, K. (2007). Dalcroze Metodu. *Müzik Eğitimi Yayınları*, s.1-9.
- Özal, K. (2010). Suzuki Metodu. *Müzik Eğitimi Yayınları*, s.1-10.
- Özbay, Y., Erkan, S. (2015). *Eğitim Psikolojisi* (5.Baskı). Ankara: Pegem.
- Özeke, S. (2007). Kodaly Yöntemi ve İlköğretim Müzik Derslerinde Kodaly Yöntemi Uygulamaları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), s.111-119.

- Özeke, S. (2010). *Özel Öğretim Yöntemleri I* (EBB 3004 Ders Notları). Uludağ Üniversitesi.
- Özen, N. (2004). Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), s.57-63.
- Özgür, Ü., Aydoğan, S. (2009). *Müziksel İşitme Okuma Eğitimi ve Kuram- I* (5. Baskı) Ankara: Gazi.
- Patton, Q. M. (2002). *Qualitative Research & Evaluation Methods*. Sage Publications.
- Platon. (2006). *Devlet* (2. Baskı). İstanbul: İş Bankası.
- Sağlam, H. (2004). *İlköğretim Kurumlarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Kurumları Müzik Dersi İkinci Devre Öğretim Programına İlişkin Görüşleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Sarı, A. (2014). *Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersine İlişkin Görüşleri (Ankara İli Örneği)*. (yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Saruhan, Ş. (2008). *Temel Eğitim II. Kademe Öğrencilerinin Müzik Dersine Karşı Tutumları*. (yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü:İstanbul.

- Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Seifert, L. T. (2003). Effect Size Use in Studies of Learning Disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, Sayı:36, s:490-504.
- Senemoğlu, N. (2013). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim, Kuramdan Uygulamaya* (23. Baskı). Ankara: Yargı.
- Serafine, M. L. (1998). *Music as Cognition: The Development of Thought in Sound*. New York: Columbia University.
- Sönmez, V. (1994). *Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Anı.
- Stevens, R. S. (1998). *Why Teach Music in Schools? Changing Values Since the 1850's*. 4 Mayıs 2015 tarihinde <http://www.mca.org.au/index.php?id=170> adresinden elde edildi.
- Stufflebeam, D. L., Shinkfield, J. A. (2007). *Evaluation, Theory, Models and Applications*. San Fransisco: Jossey Bass.
- Süalp, B. G. (2002). *İlköğretim Okulları Üçüncü Devre Müzik programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Şahin, K., Aksüt, M. (2002). I. Kademedeki Müzik Derslerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), s.105-118.

- Şeker, S. S. (2012). Orff- Schulwerk: Oynayarak Öğrenme. *International Journal of Early Childhood Education Research*, 1(2), s.13-28.
- Şendurur, Y., Barış, D. (2002). Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:22.
- Şenel, N. (1994). Ders Geçme ve Kredi Sisteminden Sonra Liselerde Müzik Eğitimi. *Orkestra Dergisi*, Sayı:244.
- Tanrıverdi, A. (1997). Güzel Sanatlar Liselerinin Müzik Bölümlerinde Uygulanan Çalgı Eğitimi ve Viyolanın Çalgı Eğitimi İçerisindeki Yeri. *Mavi Nota Müzik ve Sanat Dergisi*, Sayı:16.
- Taylor, D. M. (2004). *Beating Time Refining Learned Repertoire for Percussion Instruments in an Orff Ensemble Setting*. (doktora tezi). Texas Austin University.
- Tokinan, B., Bilen, S. (2011). Yaratıcı Dans Etkinliklerinin Motivasyon, Özgüven, Özyeterlik ve Dans Performansı Üzerindeki Etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 40, s.363-374.
- Türkmen, U. (2010). Çocuğun Bireysel Toplumsal ve Kültürel Gelişiminde Amatör Müzik Eğitiminin Yeri Problemleri ve Çözüm Önerileri. *İlköğretim Online*, 9(3), s.960-970.

Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Sayı:24, s.543-559.

Uçan, A. (1985). İnsan ve Müzik. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1).

Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar* (2. Baskı) Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

Uçan, A. (2005a). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum* (3. Baskı). Ankara: Evrensel Müzikeyi.

Uçan, A. (2005b). *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi* (3. Baskı). Ankara: Evrensel Müzikeyi.

Uludağ, Z., Odacı, H. (2002). Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekan. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:150, s.153-154.

Umuzdaş, S., Levent, A. (2012). Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi İşleyişine Yönelik Görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), s.56-73.

Ün Açıkgöz, K. (2003). *Aktif Öğrenme* (5.Baskı). İzmir: Eğitim Dünyası.

Webster, P. (2002). Computer Based Technology and Music Teaching and Learning. *In Music Educators Natinal Conference*.

Yavuzer, H. (2001). *Çocuk Psikolojisi* (20. Baskı). İstanbul: Remzi.

Yeğen, G. (2003). Yaratıcı Drama. *İlköğretim Online*, 2(2), s.1-4.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Teknikleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin.

Yıldız, G. (2002). *İlköğretimde Müzik Öğretimi*. Ankara: Anı.

Yıldız, R., Bayram, S. (2006). Devinsel İşlemlerin Öğretimi. 1 Temmuz 2015

tarihinde www.researchgate.net/profile/Rauf_Yildiz3/publication/237085849

adresinden elde edildi.

Yüksel, G. (2004). *Öğrenme İçin Motivasyon, Sınıf Yönetimi*. Ankara: Asil.

EKLER

EK 2: ARAŞTIRMADA YER ALAN OKULLARIN LİSTESİ

Okulun Adı	Araştırmada Yer Alan Öğretmen Sayısı	Araştırmada Yer Alan Öğrenci Sayısı
1. Gazimağusa Türk Maarif Koleji	1	4
1. Çanakkale Ortaokulu	2	4
2. Canbulat Ortaokulu	2	4
3. Geçitkale Ortaokulu	1	4
4. Mehmetçik Ortaokulu	1	4
5. Dipkarpaz Recep Tayyip Erdoğan Ortaokulu	1	4
6. Doğu Akdeniz Doğa Koleji	1	4
7. Őht. Zeka Çorba Ortaokulu	1	4
8. Bekirpaşa Lisesi	2	4
9. Erenköy Lisesi	1	4
10. Polatpaşa Lisesi	2	4

EK 3: MÜZİK ÖĞRETMENLERİ İLE YAPILACAK GÖRÜŞME
SORULARI:

- 1) 8. Sınıf müzik dersinde kullandığınız öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir?
- 2) Müzik dersinde yapılan psikomotor becerileri geliştirici etkinliklerle ilgili ne düşünüyorsunuz?
- 3) Genel olarak derslerinizde psikomotor etkinliklere yer veriyor musunuz?
- 4) Bu tür psikomotor etkinliklere ne sıklıkla yer veriyorsunuz?
- 5) Derslerinizde yer verdiğiniz psikomotor becerileri geliştirici etkinliklerden kısaca bahseder misiniz?
- 6) Bu tür psikomotor becerileri geliştirici etkinlikleri gerçekleştirme amaçlarınızdan bahseder misiniz?
- 7) 8. Sınıflarda psikomotor becerileri geliştirici etkinliklere yer veriyor musunuz?
- 8) 8. Sınıflarda psikomotor becerileri geliştirici etkinlikleri uygularken ne gibi zorluklarla karşılaşıyorsunuz?
- 9) Karşılaştığınız zorluklara ne gibi çözümler üretiyorsunuz?
- 10) Uygulanamayan psikomotor becerileri geliştirici etkinlikler yerine alternatif etkinlikler üretiyor musunuz? Bu etkinliklerden kısaca bahseder misiniz?
- 11) Ürettiğiniz bu etkinliklerden herhangi birini detaylı anlatabilir misiniz?

EK 4: ÖĞRENCİLER İLE YAPILACAK GÖRÜŞME SORULARI:

- 1) Müzik öğretmeninizin ders esnasında kullandığı yöntem ve teknikler nelerdir?
- 2) Müzik öğretmeniniz ders içerisinde psiko-motor beceri geliştirici etkinliklere yer veriyor mu? Bu etkinliklere örnek verebilir misin?
- 3) Hangi amaçla bu etkinlikleri uyguladığınızı düşünüyorsunuz?
- 4) Bu etkinliklerle ilgili görüş ve düşünceleriniz nelerdir?
- 5) Etkinlikler sırasında neler hissediyorsunuz?
- 6) Bu etkinliklerin sınıfta uygulanması esnasında kendi açısından herhangi bir aksilik veya zorluk yaşıyor musunuz?